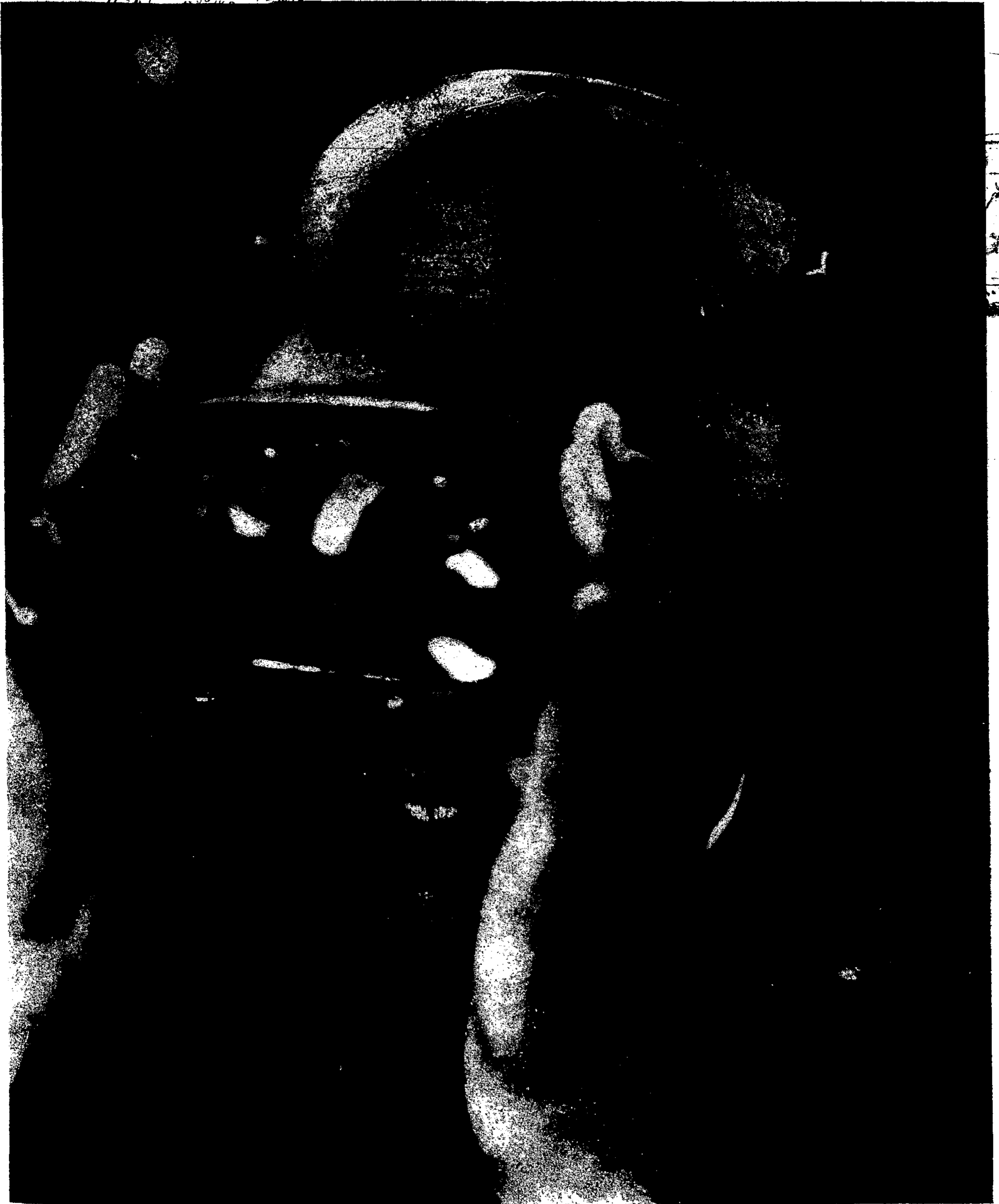

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 17

Politikos apžvalga

MITINGAVO VOKIETIJOS RYTŲ SAJUNGA

Balandžio 6 d. Hamburge įvyko didelis Klaipėdai skirtas mitingas, kuriame dalyvavo keli šimtai žmonių. Mitingą surengė Vokietijos rytų sąjunga, Klaipėdos sąjunga ir Hamburgo namų statytojų draugija. Per mitingą buvo atidarytas naujai pastatytas vadinamas „Klaipėdos namas“. Mitinge daugiausia dalyvavo demonstratyviai išsirikiavę Vokietijos rytų sąjungos nariai. Atvyko ir oficialūs vyriausybės ir nacional-socialistų partijos atstovai.

Mitingas praėjo labai triukšmingai. Iš naujai atidaryto „Klaipėdos namo“ balkono kažkoks Eccarius pasveikino vyriausybės, partijos ir kitų „pasienio organizacijų“ atstovus. Tas pats Eccarius padėjo ir kertinį akmenį. Po to buvo sugiedota Liuterio giesmė. Namų statytojų draugijos reikalų vedėjas Strengė pasakė ilgą kalbą, kurioje, tarp kitko, pareiškė: „Ten, kur anksčiau viešpatavo skurdas ir vargas, šiandien stovi „Klaipėdos namai“, kaip ženklas, ką mes galime, jei esame vieningi, ir kaip ženklas, kad vokiška dvasia ir vokiškas įsitikinimas Klaipėdos krašte visuomet yra savo namuose“. Taip pat kalbėjo buv. senatorius Wittas. Abu kalbėtojai kalbėjo tarmiškai (Plattdeutsch).

Po kalbų Klaipėdos sąjungos Hamburgo vadas Taube įteikė namų statytojų draugijai vėliavą, pavadintą „Klaipėdos vėliava“. Vėliava buvo pašventinta, giedant Vokietijos himną. Paskui kalbėjo Vokietijos rytų sąjungos Hamburgo vadas Bennewitz, kuris nurodinėjo „vokiečių brolių Klaipėdoje vargą“. Baigdamas jis sušuko valio už „vokiečių tautą ir jos vadą“.

Hamburgo mitingą Berlyno ir Hamburgo spauda plačiai aprašė pailustruodama fotografijomis.

PREKYBOS DERYBOS SU VOKIETIJA TIK PERTRAUKTOS

Užtrukusios ištisą mėnesį prekybos derybos su Vokietija balandžio 6 d. buvo pertrauktos. Paskelbtas tą dieną oficialus pranešimas apie derybų eigą duoda pagrindo manyti, kad pasitarimai ejo gana sklandžiai, nes pranešime skaitome, kad „dėl visos eilės punktų pasiekta toli einančių sutarimų“. Tačiau pranešime nėra nurodyta, kuriam laikui Lietuvos Vokietijos prekybos derybose įvyksta pertrauka. Be to, iš pranešimo matyti, kad iki šiol nėra pavykę susitarti dėl laisvo prekių pirkimo Lietuvoje ir dėl mažojo pasienio susisiekimo. Kadangi šitie klausimai nelengvai duodasi išsprendžiami, ir kadangi pertrauka derybose yra paskelbta sine die, tai kai kas šią pertrauką linksta aiškinti kaip užmaskuotą derybų nutraukimą. Tačiau nei oficialus pranešimas, nei derybų eiga neduoda tokiam aiškinimui jokio pagrindo. Iš oficialaus pranešimo žinome, kad buvo svarstyta visa eilė klausimų, liečiančių ekonominius Lietuvos ir Vokietijos santykius. Dabartinėmis tarptautinių mainų sąlygomis susitarti bet kuriais ekonomiais reikalais yra nelengva, todėl jeigu, nežiūrint visų sunkumų, per vieną mėnesį pavyko vis tik susitarti „dėl visos eilės punktų“, tai bet kuriems pesimistiniams spėliojimams nėra pagrindo. Kaip nustato oficialus pranešimas, derybos yra nenutrauktos, o tik pertrauktos tam, kad abi šalys arčiau galėtų susipažinti su iškilusiais per derybas klausimais, dėl kurių pažiūrų skirtumus nepavyko išlyginti.

NUOTAIKOS VOKIETIJOJE PO „KLAIPĖDOS NAMO“ ATIDARYMO

Vokiečių spauda dėjo nemaža pranešimų apie balandžio 6 d. Hamburge įvykusį mitingą dėl Klaipėdos, per kurį buvo atidarytas „Klaipėdos namas“ ir iškelta „Klaipėdos vėliava“.

„Berliner Tageblatt“ tuo reikalu, tarp kitko, rašė: „Paprastos atidarymo iškilmės aiškiai parodė, kad Vokietijos Rytai ir seno Hansos miesto širdyje turi pastovų atsparos punktą“.

Diplomatiniuose ir politiniuose sluoksniuose Hamburgo mitingas sukėlė didelį nusistebėjimą. Čia pabrėžiama, kad vo-

kiečiai visiškai nesilaiko susitarimo dėl spaudos ir viešosios opinijos, kas, kaip manoma, rodo, jog jų siekimas vadinamo politinės atmosferos prablaivinimo yra tikrai savanaudiškai suprantamas. Be to, politiniuose sluoksniuose toliau pareiškama, kad Hamburgo mitingas visiškai nesutinka su Vokietijos politikos oficialiai reiškiamomis tendencijomis, kurios siekiančios gerų santykių su Baltijos valstybėmis. Tuose pačiuose sluoksniuose pareiškama, kad Hamburgo mitingas parodo, jog Vokietija norėtų Rytų Europoje tikrai tokios tautos, kuri jai leistų viešai demonstruoti savo pretenzijas į svetimą teritoriją.

TILŽEJE Rengiama „VOKIEČIŲ PASIENIO SAVAITĖ“

Rytprūsių spauda praneša, kad nuo birželio 28 iki liepos 5 d. Tilžeje rengiama „vokiečių pasienio savaitė“. Tuo pačiu metu įvyksta ir apskrities partijos suvažiavimas. Šia proga surengtoje parodoje „šėimos židinys ir žemės pluta“ bus parodyti „pasienio sričių kultūriniai ir ūkiški kūrniai“.

VARŠUVOS METROPOLITAS ĮSAKĖ IŠIMTI IŠ VILNIAUS BAŽNYTINIUS DOKUMENTUS

Lvove einas rusų savaitraštis „Russkij Golos“ praneša, kad Vilniaus dvasinė konsistorija, metropolito Dionizijaus paliepimu ir archiepiskopo Feodozijaus sutikimu, įsakė šv. Dvasios vienuolyno dvasinės seminarijos, konsistorijos, katedralinio soboro ir Vilniaus cerkvių klebonams perduoti metropolijos archyvų direktoriui Gonui Korovickui visus jų žinioje esamus prieškarinius aktus. Perdavimas vyko skubiai, be aprašymo perduodamų dokumentų, kurie buvo išvežti Varšuvon.

Archyvo neatidavė tik šv. Mikalojaus cerkvės klebonas, Steponas Gromadzki, pareikšdamas, kad jis nešas moralinę atsakomybę už vienos seniausių Vilniaus cerkvių dokumentus ir todėl negalys dokumentų išduoti be jų surašymo ir formalaus perdavimo. Šios cerkvės istorija siekia 1323 m. Čia yra saugomi dokumentai daugiau kaip 600 metų. Skubotumas, vykdant dokumentų perėmimą, sukėlė daug kalbų, spėliojimų ir neramumo. Kieno noru ir kuriuo tikslu Varšuvos metropolitas įsakė išimti iš Vilniaus dokumentus, kurie ten buvo per 600 metų?

LIETUVOS PRIEŠAS GYVAS, JIS VĖL KELIA GALVĄ

Kurį laiką tylėjusi vadinamoji „Klaipėdos sąjunga“ (Memellandbund) vėl pradėjo smarkią akciją dėl Klaipėdos. Kaip jau buvo pranešta, Hamburge beveik išimtinai tos sąjungos iniciatyva buvo surengtas didelis mitingas dėl Klaipėdos. Hamburge mitingo metu pašventinta vadinamoji „Klaipėdos vėliava“ dabar iškilmingai iškėliama visoje Vokietijoje, visur, kur yra tos sąjungos skyriai. Pav., Altonoje viena gatvė pavadinta „Memellandalle“. Toje gatvėje ta sąjunga pristatė daug stiebų, ant kurių kabinamos „Klaipėdos vėliavos“. Maža to, ant kiekvieno vėliavos stiebo prikalta didelė lenta su Klaipėdos miesto herbu, kurio viršuje didelėmis raidėmis užrašyta: „Klaipėdos kraštas yra vokiškas“. Pasak „Memellandbundo“, tai turį priminti kiekvienam vokiečiui, kad Klaipėdos kraštas yra vokiškas, kad jis iš to šūkio padarytų reikiamų išvadų, kitaip sakant, būtų pasirengęs vokiškai invazijai į Klaipėdos kraštą, kuris yra Lietuvos teritorijos dalis.

IŠ OKUPANTŲ SIAUTĖJIMO

„Vilniaus Rytojus“ rašo, kad jis gavo žinių, jog Vilniaus-Trakų apskrities storastijos įsakymu uždarytos „Ryto“ skaityklos šiose vietose: Grybašėje, Vydeniuose, Rudnioje, Kriveliuose, Kaniavoje — Varėnos valsč., Dzegcioriuose, Šarkiškėje ir Čižiūnuose — Valkinyko valsč.

Be to, dėl uždarytų skaityklų Petrikuose ir Giraitėje „Rytas“ buvo apeliavęs vaivadijoje. Šiomis dienomis gautas atsakymas, kad vaivadija storastijos nutarimą patvirtina.

Laidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskerininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spausdavė Kaune.

Su pavasariu į sportą ir jėgą

Pavasaris jau čia pat. Kariai! Galutinai išsijudinkime iš žiemos nerangumo ir be savo kasdieninių svarbiausių karių darbų — pradėkime vėl intensyviai lavinti savo kūną. Grynas oras, sveika mankšta — visus atgaivins ir įkvėps naujos energijos, pasiryžimo, išvermės.

Nors ir dideliais šuoliais varomės pirmyn, bet kūno kultūros atžvilgiu nuo kitų tautų dar žymiai esame atsilikę. Tai galime pastebėti sekdami Čekoslovakijos, Vokietijos ir kitų valstybių fizišką lavinimą ir auklėjimą. Viso pasaulio valstybių vyrai supranta, kad tautos vertė, tautos žydėjimas ir jos ateitis yra priaugančioje kartoje. Priaugančioji karta dega energija, pasiryžimu ir sveika dvasia, tik visa tai reikia mokėti auklėti, didinti, plėsti.

Kad jaunimas būtų judrus ir sveikas, tinkamiausia auklėjimo priemonė yra sportas. Sportas geriausia priemonė tą sveikiausią tautos elementą — jaunimą fiziškai tobulinti, užgrūdinti visokiems pavojams,

Stiprus ir sveikas jaunimas visados sugebės kraštą geriau ginti, negu silpni ir menki jaunuoliai, visą laiką bijoję net pajudėti. Jau senovės tautų gyvenime mankštos ir kūno kultūra stovėjo labai aukštai. Senovės graikai gerai suprato kūno kultūros reikšmę, todėl visi, ir maži ir dideli, mankštinosi. Juk graikai pirmieji pradėjo ruošti ir olimpiadas, kurių nugalėtojai būdavo nepaprastai garbinami, o miestai, iš kurių jie būdavo kilę, suteikdavo jiems įvairių privilegijų. Graikams buvo reikalingi sveiki vyrai, kurie galėtų kovoti ir kelti Graikijos garbę visame pasaulyje. Graikų kariai buvo pasiekę labai aukštą sporto lygį. Be abejo, jų sporto rūšys žymiai skyrėsi nuo dabar kultivuojamo sporto. Tarp kitko graikų kariai daug užsiimdavo kūno mankštomis, pav., lavindami rankas: reikėjo gerų iečių metikų, kurie kovodavo pirmose eilėse.

Kai Napoleono armijos sėkmingai nugalėdavo Europos tautas, ir rodėsi, kad Europa niekuomet nebegrįš į savo gyvenimo vėžes, vokiečiai ir kitos tautos pradėjo kurti mankštos mokyklas. Jau po keleto metų iš tų mokyklų išleidžia ne vieną tūkstantį mankštos mokytojų, kurie energingai griebiasi naujojo darbo. Įvairiuose Vokietijos miestuose kuriasi mankštos sąjungos ir, taip planingai visa tauta įtraukiama intensyviai mankšton. Taip sporto vadovams pasiseka parengti jaunąją kartą jau fiziškai stiprią, išmankštytą ir sveiką. Ir toji jaunoji karta sukuria galingą, drausmingą ir sportiškai karišką valstybę.

Tą patį rodo ir čekoslovakų tautos istorija. Jų įkurtoji sakalų sąjunga, rodos vien tik mankštomis užsiiminėjo, bet kai reikėjo ginti Čekoslovakijos laisvę, sakalai visi kaip vienas stėjo tėvynės sargybon, ir be kitko jie buvo ir fiziškai gerai pasirengę.

Gerai suprasdami savo tautos uždavinius, mes, lietuviai, turime irgi neatsilikti. Turime stengtis pasiekti tą patį sporto lygį, kaip ir kitos valstybės. Jei kai

kuriose gyvenimo srityse esame jau savo kaimynus pralenkę, tai sporto gyvenime, tautos fiziškam parengime jų dar nepasivijome. Tad ir per kariuomenės eiles sąmoninkime mūsų visuomenei fiziškojo lavinimo reikšmę. Juk per kariuomenės eiles pereina visi sveikiausieji mūsų krašto jaunuoliai. O dažnai mūsų kaimo jaunimas ateina į kariuomenę neturėdamas supratimo, kas yra bėgimas, šokimas, gimnastika bei žaidimai. Jis nežino jų reikšmės. Kai kam kartais atrodo keista, kad, girdi, tokių dalykų, kaip gimnastika, daug moko ir kariuomenėje. Tačiau, tas pats kareivis, pabuvęs keletą mėnesių kariu, turi jau visai kitą vaizdą apie gimnastikos ir sporto reikšmę tautos, kariuomenės ir pagaliau atskiro žmogaus gyvenime.

Žinoma, gimnastikos darbas turi būti racionalus, planingas ir dirbamas su noru ir pamėgimu! Visame turi būti saikingos ribos.

O kiek mes sričių turime! Žiemą kariai jau pradeda rengti ledo aikšteles. Juk tai puikus ir sveikas sportas, kuris lavina visus žmogaus organus. Teko matyti kokiu dideliu džiaugsmu ir smagumu kariai slidininkai kovoja su sniego kalnais, stengdamiesi juos nugalėti. Slidininkus, reikiant, galima ir praktiškai panaudoti. Yra pavyzdžių, kada didžiojo karo metu slidininkų daliniai pasitarnavo savo tėvynei, išgelbėdami ištisas divizijas.

Mes dar labai skeptiškai žiūrime į vandens sportą. Juk vandens sportas vienas sveikiausių. Mūsų jaunimo dauguma net plaukti nemoka. O juk mokėjimas plaukti yra labai svarbus dalykas. Ką darys toks karys, kuris karo metu, priėjęs upę ir neturėdamas kitokių priemonių per ją persikelti, nesugebės perplaukti. O vis dėlto reikės pasiekti kitą krantą. Plaukimas karo metu gali turėti labai didelę reikšmę. Aplamai, plaukimas lavina muskulų, stiprina širdį ir labai teigiamai veikia į visus kitus žmogaus organus. Karys turi mokėti viską. Vyras, grįžęs iš kariuomenės, negali apsitraukti kiautu kaip sraigė, bet ir toliau turi dirbti, lavintis, nes kai tėvynė pašauks — tuomet nebelaikas lavintis.

Šveicarija, rodos, toks mažas kraštas, bet yra labai atsparus. Ten nėra kaimo, kur nebūtų ar tai mažojo kalibro šaudymo sąjungos, ar kito kokio nors mankštos klubo. Šveicarai, be išimties, yra geri šauliai. Jau senovės laikais šveicarai pasižymėjo, kaip geri šauliai, nes jų didvyris Vilhelmas Telli'us sugebėjo įrodyti austrų valdovui, kuris slėgė juos, šveicariečio vertę. Kodėl mes negalime kultivuoti mažojo kalibro šaudymo? Gerai moką šaudyti vyrai yra laimėjimo laidas. Sveikas, užgrūdintas kūnas visad padės atsilaukyti prieš visokius pavojus.

Tad kultivuokime visas sporto šakas: lengvąją atletiką, gimnastiką, vandens sportą, taip pat ir šaudymą. Taip pat didelės reikšmės auklėjime turi žaidimai. Žaidimų metu žaidžiantieji atlieka labai sun-

Dr. Karlis Ulmanis, naujasis Latvijos valstybės prezidentas

Šių metų balandžio 11 diena — latvių tautai yra reikšminga, istorinė diena. Tą dieną tikrasis nepriklausomos Latvijos įkūrėjas ir latvių tautos vadovas ministras pirmininkas Dr. Karlis Ulmanis, kuris jau dveji metai vadovauja latvių tautai, perėmė valstybės prezidento pareigas iš buvusio valstybės prezidento A.

Dr. Karlis Ulmanis
Naujasis Latvijos valstybės prezidentas

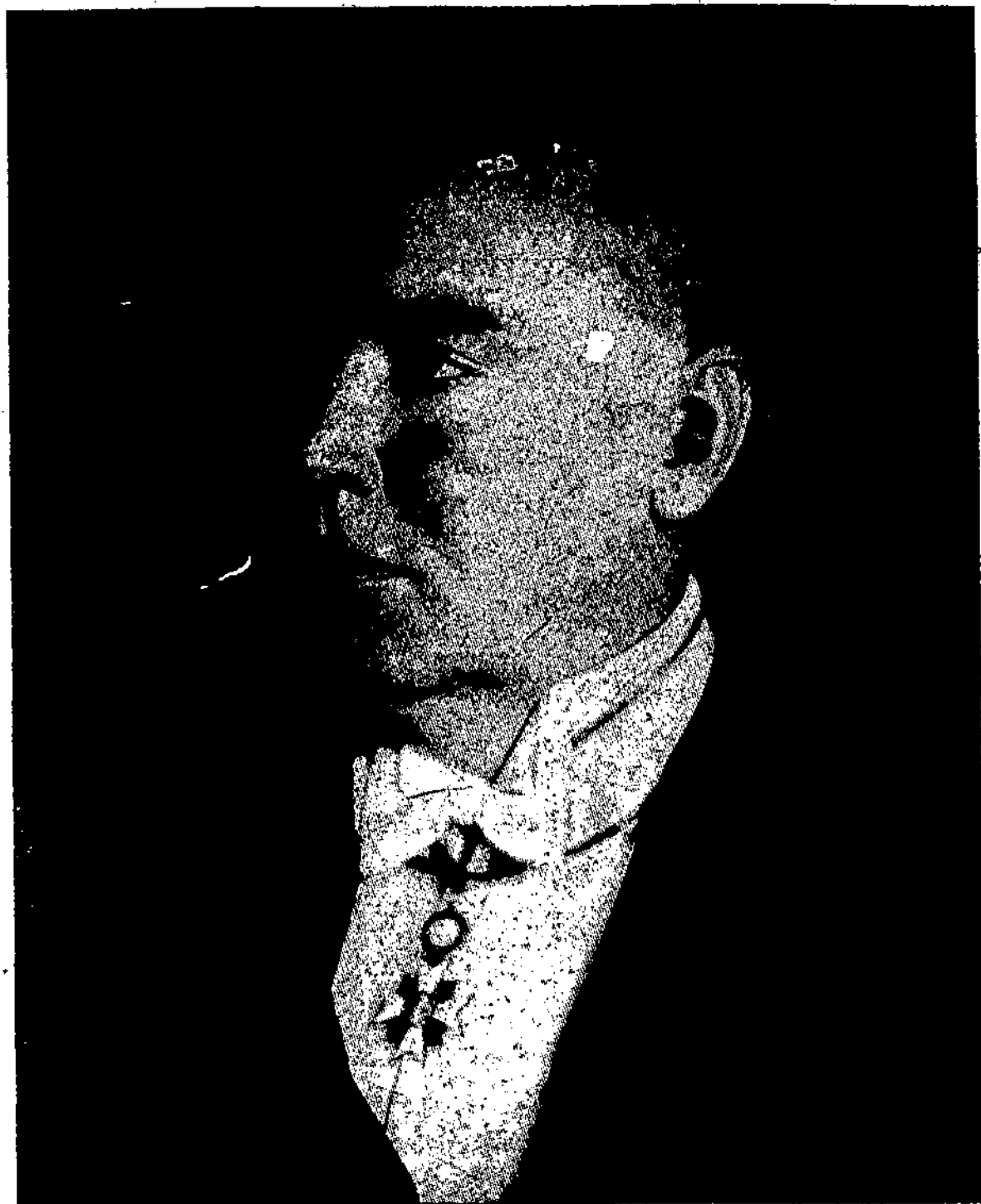
Kviesio. Pastarasis valstybės prezidentu buvo išrinktas 1930 metais, o 1933 m. vėl juo perrinktas, todėl pagal konstituciją ilgiau šešerių metų iš eilės minimas pareigas toliau eiti negalėjo. Taigi, buvusio valstybės prezidento A. Kviesio kadencijai baigiantis, Latvijos ministrų kabinetas išleido įstatymą, kuriuo valstybės prezidento pareigas nuo š. m. balandžio 11 d. perėmė buvęs ministras pirmininkas ir užsienių reikalų ministras Karlis Ulmanis.

kias mankštas, patys tai nejausdami. Žaidimai išugdo pasiryžimą ir pasitikėjimą savimi. Be to, žaidimai lavina atidumą, vikrumą, greitą orientavimąsi ir daug kitų gerųjų žmogaus ypatybių.

Taigi gyvenkime tuo senu, paprastu, o vis dėlto lygiai reikšmingu šūkiu, kad „sveikame kūne — sveika ir siela“. O tuo atveju, kai bus sveikas, gerai išmankštintas ir užgrūdintas visas mūsų lietuvių tautos kūnas, kai tame kūne spindės lietuviškoji budri ir tauri siela — mes patys save daugiau gerbsime, daugiau pasitikėsime savo jėgomis ir neverkšlendami, šaltu ramumu rengsimės ir lauksime tų žygių, į kuriuos mus pašauks laisvos nepriklausomos Lietuvos ateitis.

J. T.

Taigi, Latvijos valstybės vairą į savo rankas galutinai paėmė tas valstybės vyras, kuris per ilgą ir sunkų darbą puikiai pažino savo tautą, dėl kurios laisvės ir šviesios ateities visą laiką yra planingai ir atkakliai kovojęs. Kas Italijos istorijoje yra Garibaldi, kas Vokietijos istorijoje yra Bismarkas, o Lenkijos — Pil-

Albertas Kviesis.
Buvusis Latvijos valstybės prezidentas

sudskis, tas nepriklausomos latvių tautos istorijoje, be abejo, yra Dr. Karlis Ulmanis. Tai žmogus, kurio nuopelnai latvių tautai jau seniai jam yra sukūrę garbės vainiką, tačiau nuo 1934 metų gegužės 15 d. prasidėjusi Latvijos valstybės naujoji gadynė jos kūrėjo vardą latvių tautos istorijon įrašė visiems amžiams. Šių metų gi balandžio vienuoliktosios dienos paskyrimu Latvijos įkūrėjas ir tautos vadovas Karlis Ulmanis buvo pagerbtas aukščiausiomis pareigomis, kokias tik tauta gali suteikti.

Karlio Ulmanio pasiryžimas, drąsa ir energija ypač ryškiai išskyla į aikštę iš tų didžiųjų įvykių, kurie palietė Latviją per paskutinius dvejus metus. Visose latvių tautos gyvenimo srityse pasiektieji laimėjimai rodo, kad Latvija, po 1934 m. gegužės 15 d. įvykių, yra atnaujinta tikrąja šia žodžio prasme. Latvija toli nužengė savo tais naujaisiais keliais, kuriuos tautai rodo ir jais drąsiai veda tikrasis latvių tautos įkūrėjas ir jos vadovas dr. Karlis Ulmanis.

Pagal naująją paskyrimą, greta Karlio Ulmanio simboliškai atsistoja ir kita kilni latvių tautos asmenybė. Latvijos valstybės prezidento pavaduotojo pareigas perėmė karo ministras gen. Janis Balodis. Tai kovose užgrūdintas latvių tautos didvyris ir karys,

Latvijos kariuomenės kūrėjas, kuris iki šiol stovi valstybės saugumo ir stiprinimo darbų priekyje.

Dr. K. Ulmanis yra ketvirtasis iš eilės Latvijos valstybės prezidentas. Pirmuoju valst. prezidentu buvo J. Čakstė, miręs 1927 m. Antruoju valstybės prezidentu buvo G. Zemgals, o nuo 1930 — A. Kviesis.

Dabartinis Latvijos valstybės prezidentas Karlis Ulmanis gimė 1877 m. rugsėjo 7 d. Žemgalėje, Berzmuižo valsčiuje, Pikšuose. Karlio tėvai — Indrikis ir Lizeta Ulmaniai — buvo ūkininkai. K. Ulmanis, baigęs Berzmuižo valsčiaus mokyklą, lankė Jelgavos miesto Aleksandro mokyklą, kurią baigęs mokėsi Jelgavos realinėje mokykloje. Vėliau, baigęs Jelgavos

Gen. Janis Balodis

Latvijos karo ministeris ir valstybės prezidento pavaduotojas

gimnaziją, 1897 m. stojo į Ciuricho politechnikumą, kur studijavo agronomiją, vėliau studijas tęsė Leipciogo universitete, kurio agronomijos fakultetą 1905 m. baigė.

Sugrįžęs į Latviją dirbo kaip instruktorius žemės ūkyje, kartu bendradarbiaudamas žemės ūkio žurnale Ū k i n i n k a s. Be savo tiesioginių pareigų, gyvai dalyvavo visuomenės gyvenime ir jos kovoje prieš caro režimą. Sąryšyje su 1905 m. įvykiais Ulmanis buvo suimtas. Nors vėliau ir buvo paleistas, bet jausdamas pavojų išvyko į Ameriką, kur gyveno iki 1913 m. Nebraskos universitete papildė agronomijos žinias ir kurį laiką buvo tame universitete lektorium.

1913 m. sugrįžo Latvijon, kur varė platų žemės ūkio kultūros darbą, redaguodamas žurnalą Ž e m ė, parašydamas eilę veikalų apie žemės ūkį ir dirbdamas kaip Baltijos ūkininkų draugijos agronomas. 1915 m. aktingai dalyvavo latvių pabėgėlių šelpimo organizavime ir įsteigė ūkininkų sąjungą, kurios pirmas pirmininkas pats buvo. Po 1917 m. revoliucijos buvo paskirtas Vidžemės vicegubernatorium. Vokiečių okupacijos metu Ulmanis buvo vienas latvių visuomenės šulų, kurie ruošė dirvą Latvijos nepriklausomybei, kuri pagaliau 1918 m. lapkričio 18 d. ir buvo paskelbta. Ją paskelbus, Ulmanis buvo išrinktas laikinosios vyriausybės ministru pirmininku. Šioje vietoje dirbo iki 1920 m. gegužės m., kada susirinko steigiamasis sei-

mas. Seimui susirinkus, Ulmanis vėl buvo pakviestas sudaryti vyriausybę, į kurią įėjo visų didesnių partijų atstovai.

Nepriklausomos Latvijos laiku Ulmanis yra vadovavęs aštuoniems ministerių kabinetams. Be to, keliuose kabinetuose buvo užsienių reikalų ministru. Taip pat buvo visų seimų narys.

Ir nuo valstybės vairo pasitraukęs K. Ulmanis latvių politiniame gyvenime vaidino lemiamąjį vaidmenį. Apskritai tariant, neįmanoma Latvijos istorijoj parašyti nė vieno skirsnio, kuriame nebūtų minimas dr. Karlio Ulmanio vardas. K. Ulmanio gyvenimas yra karžygiška apysaka apie Latvijos valstybės kovas ir jos sukūrimą.

Karlis Ulmanis yra geriausias Latvijos tautinio ūkio žinovas. Jis yra visų žymiųjų žemės ūkio apsaugos įstatymų autorius ir yra parašęs didelius veikalus apie ekonomiškąsias problemas. Dviejuose storuose tomuose išspausdinti K. Ulmanio raštai ir pasakytos kalbos — kapitalinis veikalas apie latvių tautos ir valstybės uždavinius bei tautinio gyvenimo svarbesnius klausimus.

Dr. Karlis Ulmanis yra vienas iš geriausių latvių kalbėtojų. Jo kalbos yra kupinos didžiųjų idėjų, turiningos ir dailios formos. K. Ulmanis yra tikras latvių tautos tribūnas.

Tik tokia didelė, kūrybiška asmenybė, tik toks žymus latvių tautos kovotojas, darbininkas, vadovas ir autoritetas, kaip kad dr. Karlis Ulmanis, drauge su gen. Balodžiu išgelbėjo kraštą nuo katastrofos, prie kurios Latviją vedė partijų rietenos. 1934 m. gegužės 15 d. K. Ulmanis savo griežtu žygiu paleido šeimą ir įsteigė autoritetinės valstybės santvarką. Nuo tos dienos K. Ulmanis yra valstybės vadovas, stipriai savo rankose laikąs tautinės latvių valdžios vairą. Dabartinio valstybės prezidento didį autoritetą įrodo visiškai tautos pasitikėjimas savo vadu.

Štai kodėl dr. Karlis Ulmanis neabejotinai yra tikrasis latvių tautos įkūrėjas, atnaujintojas ir vadovas.

Dr. K. Ulmanis jau nuo pat pirmųjų Latvijos valstybės įsikūrimo dienų yra žinomas kaip nuoširdus Baltijos valstybių vienybių pritarėjas ir taip pat nuoširdus Lietuvos draugas. 1934 m. rugsėjo 12 d. sudarytoji Baltijos valstybių bendradarbiavimo sutartis, o taip pat visi kiti keliai, vedantieji kas kart į glaudesnę trijų Baltijos seserų bendradarbiavimą įvairiose gyvenimo srityse, vedantieji į reikšmingesnę broliškų lietuvių latvių tautų susiartinimą — neabejotinai yra didis ir dabartinio latvių tautos vado dr. Karlio Ulmanio nuopelnas.

K. Ulmanis, perimdamas valstybės prezidento pareigas, iškilmingam latvių ministerių kabineto posėdyje tarp kitko pareiškė: „Mūsų krašto tautinis progresas turi pasireikšti taip pat ir mūsų tarptautinės padėties stiprinime. Baltijos valstybių santarvei virtus realybe, mūsų bendradarbiavimas su Estija ir Lietuva pagilėjo, išsiplėtė ir yra tikriausias mūsų užsienių politikos pagrindas. Aktyvia politika Latvija patikrina sau naują vietą, kuri jai pridera tautų tarpe“.

Balandžio 11 d. po pietų Rygoje įvyko didžiulė manifestacija, kurioje dalyvavo kelios dešimtys tūkstančių žmonių: studentų, moksleivių, ūkininkų, darbininkų, amatininkų ir įvairių organizacijų narių. Latvių spauda, šia proga pabrėždama stiprią Latvijos valstybės prezidento asmenybę ir autoritetą, kartu pažymi ir ligšiolinio valstybės prezidento A. Kviesio nuopelnus latvių tautai. Esą A. Kviesis išbuvęs šešerius

MŪSŲ KUKLIEJI DIDVYRIAI

Kovų metu nenorėjo išeiti iš kariuomenės eilių

Š. m. „Kario“ Nr. 13 tarp kitų narsiųjų karių paminėjome ir dviejų Vyčio kryžių kavalierių jaun. pusk. Bronių Grigonį. Dabar, gavę jo atvaizdą ir papildomų apie jį žinių, šį tą dar pridėdame prie ano bendro rašinėlio.

Į kariuomenę savanoriu stojo 1919 m. gegužės 21 d. 1919 m. rugpiučio 24 d. buvo sunkiai sužeistas į vidurius, ir mažai kas betikėjo, kad pasveiktų. Tačiau po operacijos pradėjo sveikti. Sveikatos tikrinimo komisija norėjo jį visai paleisti iš karo tarnybos, bet jis prašė palikti kariuomenėje, kad galėtų dalyvauti kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Jaun. pusk. Br. Grigonis

metus valstybės priešakyje tuo tarpu, kai buvo daug pražūtingų vidaus kovų ir kartu gražių vienybės laimėjimų. Pasibaigus jo kadencijai, A. Kviesis savo valdžią perdavė Latvijos valstybės įkūrėjui ir atnaujintojui K. Ulmaniui, kurio autoritetinės valstybės santvarkos įsteigimui širdingai pritarė. Ulmanio vardas latvių sąmonėje ir jausmuose neatskiriamas nuo Latvijos vardo. Taigi, dabar, kad jis atsistojo valstybės priešakyje, esą, gražiai pasireiškusi istorinė tiesa. Lygiai taip pat, kaip ir garbingų Latvijos kovų metu, greta prezidento vėl stovi gen. Balodis, kurio vardas yra taip pat suaugęs su Latvija ir jos meile, kuri latvių tauta vadina „Baltuoju generolu“.

Gavęs 14 dienų atostogų, vietoj ilsėtis, grįžo vėl į frontą, į savo kuopą. Kadangi buvo prityręs žvalgas ir kuopos žvalgybos be jo neapleidavo, todėl tą patį naktį vėl su penkiais kareiviais nuėjo į žvalgybą. Birkinėlio dvare suėmė lenkų sargybą ir išvadavo iš lenkų mūsų pagrobtus arklius. Dėl sužeidimo susilpnėjus sveikatai, 1920 m. buvo paleistas iš karo tarnybos. Tarnavo vidaus policijoj, o dabar tarnauja mūsų pasienio policijoje.

Nežiūrėdamas smarkiausios ugnies, pirmas pakilo iš grandinės

1919 m. balandžio mėn. 2 pėst. pulko I batalionas kovėsi su bolševikais Žaslių bare. Mūsų kareiviai dar buvo jauni ir neprityrę kovose. Daugumas dar tik neseniai įstoję į kariuomenę ir nespėję kariškai pasiręgti.

Minimo bataliono daliniai puolė priešą ties Žaslių stotimi. Priešas kuo smarkiausiai apšaudė mūsų grandinę. Nors vadai įsakė eiti pirmyn, tačiau jauni kovotojai, atsidūrę smarkiausioj priešų ugnį, gulėjo vietoj ir bijojo pakelti galvas. Tai matydamas kulkosvaidžių komandos skyrininkas Antanas Plaušinitis (vėliau buvo pakeltas į viršilios laipsnį) pirmas pakilo iš grandinės ir nubėgo ant kalnelio parinkti kulkosvaidžiui tinkamesnės vietos.

Antano Plaušinaičio šaltas veikimas, drąsa ir ryžtumas užkrėtė ta pačia dvasia ir kitus kulkosvaidininkus. Jie, nebekreipdami dėmesio į priešų ugnį, užtraukė kulkosvaidį ant kalnelio ir pastatę tinkamoj vietoj pradėjo apšaudyti priešą.

Taikli kulkosvaidžio ugnis pradėjo slopinti priešų atsparumą ir jo ugnies galingumą. Mūsų grandinė tuo būdu galėjo pajudėti iš vietos ir slinkti pirmyn. Priešas, nebeišlaikęs mūsų veržimosi, nutilo ir buvo priverstas pasitraukti iš užimtosios vietos.

Skyrininkas A. Plaušinitis už šį savo drąsų žygį apdovanotas 3 laipsnio Vyčio kryžiumi.

Atimtas iš priešų kulkosvaidis netrukus buvo atsuktas prieš jį

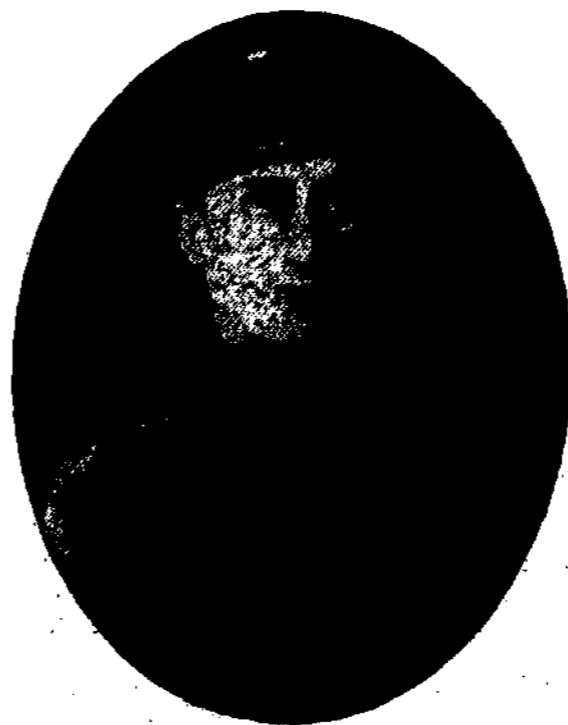
1919 m. pavasarį į 1 pėst. pulko eiles savanoriu stojo jaunas Alytaus apskr. dzūkas Bernardas Bingelis. Jis tarnavo minėto pulko 7 kuopoj eiliniu. Šioj kuopoj betarnaudamas eil. Bingelis ir pasižymėjo narsumu. Tai buvo ties Kurkliais 1919 m. gegužės 18—20 d. Tada 1 pėst. pulkas kovėsi su bolševikais. Bernardas Bingelis buvo pasiūstas į žvalgybą. Savo narsumu ir sumanumu jis paėmė į nelaisvę vieną bolše-

viką, sunkųjį kulkosvaidį ir vežimą su arkliais. Tai buvo apie vidudienį. Bernardo Bingelio atimtas kulkosvaidis netrukus buvo atsuktas prieš bolševikus ir sėkmingai tarnavo lietuviams. Taip pat dalyvavo kautynėse paimant ties Kurkliais bolševikų patranką. 7 kuopos eilėse Bernardas Bingelis dar kovėsi su bolševikais ties Paberže, Zarasais ir Kalkūnais.

Baigus kovas su bolševikais, 1 pėst. pulkas pasisuko prieš kitą Lietuvos priešą — bermontininkus. Čia Bernardas Bingelis tarnavo žvalgų komandoje ir kovojo prieš bermontininkus ties Šiauliais ir Radviliškio.

Vėliau Bingeliui teko kovoti su trečiuoju priešu — lenkais ties Varėna, Bobriškiu, Aišiškėm ir net Nočioje, kur teko pergyventi skaudžių lenkų smūgių.

Eil. Bernardas Bingelis už narsumą kautynėse apdovanotas Vyčio kryžiumi. Ir šiandien šis Vyčio kryžiaus kavaliereus, gyvendamas savo gautame žemės sklype, sako: tegul nemėgina priešas kėsintis prieš

Eil. B. Bingelis

Virš. A. Plaušinitis

mūsų atkovotą nepriklausomybę, nes mumyse dar tebėra gyva ano meto dvasia.

V. Gėlūtis

1-os gudų atskiros kuopos kautynės ties Suseklių kaimu

Daugelis gražių ir garbingų žygių, atliktų mūsų kariuomenės ar atskirų karių, nėra įrašyta į mūsų kariuomenės istorijos lapus gal dėl to, kad dalis tų didvyrių krito kovose, o kiti, grįžę į namus, tik kukliai juos prisimena. Sakysime, Suseklių kaimo puolimas. Dabar netoli tos vietos, Červonkoje, yra žuvusių karių gražiai sutvarkytos kapinės ir pastatytas paminklas. Tose kapinėse ilsisi ir Suseklių kautynių dalyviai. Gal daugeliui tėra žinomas tik nuogas faktas, kad tokios kautynės ten buvo, bet mums įdomu žinoti ir smulkmenas, apibrėžiančias tų laikų karių drąsą ir pasiaukojimą.

Čia parašysiu atsargos viršilos A. Zabuko, tarnavusio gudų dalyse, pasakojimą apie Suseklių puolimą.

Tai buvo 1919 m. rugpiūčio 28 d. 1-ai gudų atskirai kuopai buvo duotas uždavinys laikyti geležinkelio liniją (Radviliškis — Daugpilis). Kuopos kaireje veikė 4 pėst. pulkas. Kuopa buvo priskirta prie Marijampolės bataliono, su kuriuo ir veikė kautynėse. Dešinėje veikė 2 p. pulkas.

Tos dienos rytą, dar tamsoje, gavome Marijampolės b-no vado karininko Butkaus įsakymą pulti. Buvo įsakyta palengvinti Marijampolės bataliono kuopoms slinkti pirmyn; gudai turėjo užėiti priešui į užpakalį.

Mūsų karių buvo apie 40, kuriems vadovavo karininkas Jurgis Pliska. Atstumtas iki Suseklių buvo apie 2 kilometrus. Mes buvome miške. Slaptomis slinkome Suseklių kryptimi. Pas visus buvo jaučiama drąsa ir pasiryžimas. Mums pasisekė prieiti iki galutinio tikslo apie 400 metrų ir sugulti šename griovy. Savanoriai, pasinaudodami ryto tamsa ir bolševikų neatidumu, prislinko prie namų, kur tikėjosi rasti bolševikų štabą. Sviedus po keletą granatų, pasigirdo baisūs sproginimai, riksmas ir šaudymas. Iš bolševikų pusės atsiliepė kulkosvaidžiai. Tuo tarpu pasigirdo karininko Pliskos įsakymas „pirmyn“. Keli mūsų žmonės krito bešokdami iš griovio. Į juos pa-

taikė bolševikų kulkosvaidžių kulkos. Mūsų puolimo tikslas buvo 2 aukštų medinis namas, paliai kurį buvo bolševikų apkasai.

Girdėjom bolševikų riksmus ir šūvių garsus, kai tuo tarpu iš mūsų pusės niekas nešaudė, bet visi smarkiai bėgo namo kryptimi. Pribėgus iki reikiamo atstumo, buvo mestos į bolševikų poziciją granatos. Pradėjo aptilti kulkosvaidžių šūvių garsai ir matėm netvarkingai bėgančius iš Suseklių kaimo bolševikus.

Tuo metu buvo sužeistas karininkas Pliska. Kulkosvaidis kiaurai perverė jo krūtinę ir išėjo per petį. Žuvus vadui, veikimas pasidarė atskiras — kaip kam patiko; — dar vis buvo girdėtis granatų sproginimas ir tankesnė bolševikų ugnis. Bolševikai, pasitraukę iš Suseklių, vėl pradėjo tvarkytis.

Mūsų jėgos silpnėjo. Bolševikai pradėjo išplėsti smarkesnę ugnį ir pulti; mes pradėjome trauktis, nes buvo nukautas 1 karininkas, 3 kareiviai ir 3 kareiviai buvo sužeisti. Turėjom brangia kaina palikti užimtą vietą, bet savo puolimu palengvinom bataliono puolimą, kuris po kiek laiko paėmė Suseklius.

Kada mes palikome Suseklius ir atsitraukėme, bolševikai pradėjo rinkti sužeistuosius, kuriuos dėjo į vežimus ir vežė į užpakalį. Kada bolševikai rado dar pusgyvį karininką Pliską, tai vienas jų metė į sužeistąjį granatą... Taip žuvo narsus vadas ir visų mylimas karys.

Tiek apie šias kautynes papasakojo atsargos karys, buvęs 1-os gudų atskiros kuopos telefonistas ir vertėjas. Šioj kuopoj, be kelių lietuvių, tarnavo Lietuvos ir užsienio gudai. Tais laikais jie visai nemokėjo lietuviškai. Tačiau kautynėse gudai pasirodė taip pat geri kariai. Prisirišimą prie tėvynės ir ištikimybę Lietuvai jie įrodė savo krauju. Kuopos kariai gavo 47 Vyčio kryžius. Nemaža pasižymėjusių karių dalis didvyriškai žuvo nepriklausomybės kovų ugnyje dėl Lietuvos laisvės.

Ltn. Kubiliūnas

Meteorologija aviacijos tarnyboje

Skridimo technikai žengiant pirmyn, dabar lėktuvo lėkimas galimas veik prie įvairių oro sąlygų. Lakūnas, visiškai nematydamas žemės, gali skristi debesyse, rūke, nakties metu. Tobuli aeronavigaciniai prietaisai ir radio duoda galimumo lakūnui ne tik „aklai“ pakilti ir nuskristi iš vieno punkto į kitą, bet ir nutūpti.

Gali atrodyti, kad meteorologija savo reikšmės nustojo. Kam gi lakūnui žinoti, koks bus oras, jeigu jis galės skristi visokiam orui esant, išskyrus, žinoma, audrą. Bet kokia gi nauda iš to, jei karo vadovybė išsiųs lėktuvą žvalgybon, ir nuskridęs lakūnas per rūką nieko nematys. Ar bus nauda, jei bombonešiams įsakyta susprogdinti tiltą, tačiau jį bombarduojant visos bombos vėjo nešamos kris ne į taikinį, bet į upę. Jau ir iš šių paprastų pavyzdžių matome, kad meteorologija aviacijos tarnyboj reikalinga ne tiek kaip išpėjimo priemonė audrai artėjant, bet būtinas dalykas, pildant bet kokį taktinį uždavinį.

Gyvas susidomėjimas meteorologija visose kultūringose šalyse dabartiniu metu, palyginti su tuo, kas buvo prieš 25—30 m., išaiškinamas pirmoj eilėj nepaprastai greitu oro susisiekimo plėtojimusi paskutiniame dešimtmetyje. Bet didžiajame kare patirta, kad oras reikšmingas ne tik aviacijai, bet beveik visoms ginklų rūšims ir net aukštesnei karo vadovybei. Iki meteorologija pasiekė dabartinę savo aukštumą — kelias buvo ilgas. Turėjo būti organizuota meteorologijos tarnyba tarptautinėj plotmėj, o tai pasiekti reikalinga lėšų ir plačios visuomenės įsitikinimo, kad tas turi jai praktiškos naudos. Šis įsitikinimas pirmiausia pasireiškė, kai Krymo kompanijoj 1854 m. ties Sevastopoliu audros metu žuvo anglų ir prancūzų laivyno dalis. Pasekmė buvo ta, kad Prancūzijoj 1856 m.

buvo organizuota meteorologijos tarnyba, kad perspėtų laivus apie besiantinantį audros pavojų.

Prancūzijos pavyzdžiu pasekė vokiečiai, tik 1875 m. organizuodami Hamburge jūros meteorologijos stotį, kuri teikė kasdienius oro duomenis ir oro spėjimus, o 1876 m. įsteigta audrų perspėjimo tarnybos Šiaurės ir Baltijos jūroms. Nuo 1908 m. grafo Cepelino pasisėkimų dėka, oro skraidymo srityje Vokietijai atsidadurus pirmoje vietoje, jai labiausiai teko susirūpinti apsaugojimu nuo oro katastrofų. 1910 metai ypač pasižymėjo daugybe oro katastrofų. Ir štai 1911 m. organizuota pavojų perspėjimo tarnyba aeronautinėje observatorijoje Lindenberge. Bet plėtojantis karo aviacijai, šių civilių meteorologijos organizacijų nepakako. Todėl 1913 m. Vokietijoj įsteigta visa eilė karo meteorologijos stočių, su centru Berlyne, anksčiau aviacijos tarnybai, o vėliau griebtasi organizuoti manevrinių stočių lauko tarnybai. 1914 m. balandžio mėn. net buvo pagaminti 2 auto meteorologijos stotys.

Pažymėtina, kad Prancūzija tuo pat metu, nepereinant nuo šio dalyko plėtojimosi Vokietijoj, įsitaisė manevrinę meteorologijos auto vežimą jau 1913 m. Bet savo pilną išsiplėtimą beveik visose ginklų rūšyse karo meteorologijos tarnyba pasiekė tik tolimesnėj didžiojo karo tasoje, kai smarkiai išstobulėjo ginklai ir pilnumoj pradėta naudotis visais laimėjimais technikos srityje.

Oro žvalgybai atmosferiniai reiškiniai turi nemažos reikšmės. Vėjas, pučiantis prieš lėktuvo lėkimo kryptį, mažina greitį, reikalauja daugiau degamos medžiagos. Todėl lėktuvo skridimas gilumon į priešų pusę, su turima degamos medžiagos atsarga, yra ribotas. Šoninis vėjas lėktuvui duoda naują kryptį. Norint

išlaikyti tikrą kryptį, reikalinga žinoti skridimo aukštyje vėjo kryptis, greitis ir įnešti pataisą į kompas kursą.

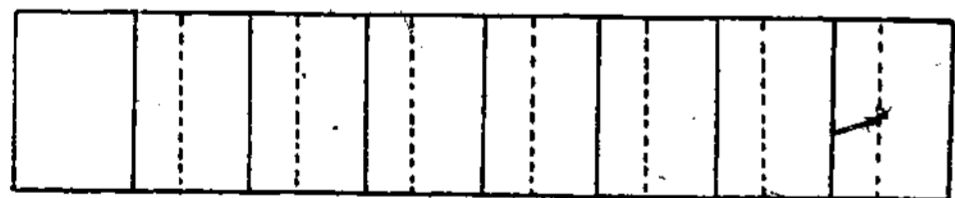
Atmosferiniai reiškiniai, kaip: rūkas, lietus, sniegas mažina matomumą, trukdo sekimą iš lėktuvų, ir apsunkina lakūnams uždavinių atlikimą. Atliekant žvalgybą nakties metu, tie patys atmosferiniai reiškiniai dar daugiau mažina matomumą.

Pilnas debesuotumas, esantis žemiau lėktuvo aukščio, dengia žemę ir trukdo žvalgybą ir fotografavimą. Dalinis debesuotumas leidžia atlikti oro žvalgybos uždavinius, o daugumoje atsitikimų — net padeda lakūnams juos sėkmingiau atlikti. Tais atvejais lakūnai gali nepastebėti prisiartinti prie jiems reikalingos vietos.

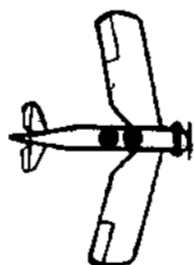
Gausingi krituliai aerodromą padaro klampų, žiemos metu pripustytą ir iš tokio atrodromo yra sunkiau pakilti arba jame nutūpti. Žiemos metu sniego dangą trukdo lakūnui skrendant orientuotis. Žemės paviršius nuo gausaus sniego pasidengia, pasidaro vienodas, baltas ir panaikina svarbius orientyrus, kaip: upes, ežerus, vienkiemius ir net kelius.

Fotografavimui didesnės reikšmės turi oro skaidrumas, vėjo kryptis ir jo greitis. Fotografuojant iš didesnio aukščio, foto nuotraukos ryškumui būtina reikalingi duomens apie oro skaidrumą. Atmosferiniai reiškiniai, kaip: rūkas, lietus, sniegas, dulkių vėtros mažina oro skaidrumą. Mažas oro skaidrumas daro nuotraukas neryškias, arba fotografavimą iš oro padaro visai negalimu.

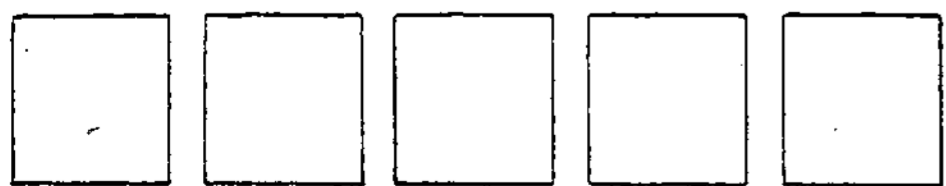
Nuo vėjo greičio ir lėktuvo skridimo priklauso lėktuvo greitis. Žvalgui būtina reikalinga žinoti tikslus lėktuvo greitis, kad fotografuojant barinė foto nuotrauka išeitų normali, t. y., kad sumažėjus lėktuvo greičiui, nuotraukos nedengtų viena kitos, o padėjus — nepasiliktų tarpų tarp atskirų foto nuotraukų. Tas atsitinka tuomet, jei vėjas, lėktuvui skrendant išilgai fotografuojamo baro, pučia iš prysakio arba iš užpakalio.

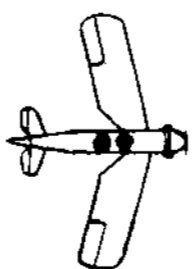
Br. 1.

Br. 1 parodo, kuomet žvalgas automatišką foto aparatą nustatė lėktuvo greičiui, pav., 300 km per val. Skrendant jam numatytoje aukštumoje per barą, vėjas pūtė iš prysakio greičiumi 54 km per val. Tuomet lėktuvo greitis sumažėjo $300 - 54 = 246$ km per val. Foto nuotraukos iš dalies dengia viena kitą ir žymiai daugiau filmos išfotografuota be naudos. Jei, lėktuvui

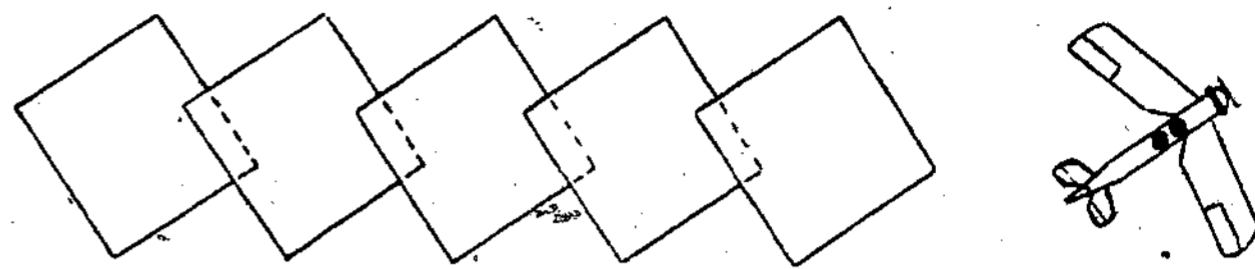
Br. 2.

skrendant per barą, vėjas pučia iš užpakalio 54 km per val., lėktuvo greitis padidės $300 + 54 = 354$ km per val. Jei žvalgas į tai nekreiptų dėmesio, tai dėl padidėjusio lėktuvo greičio tarp atskirų foto nuotraukų

pasidarytų tarpai, ir labai svarbūs objektai gali likti nenufotografuoti, kaip parodyta 2 brėžiny.

Šoninis vėjas lėktuvą neša į šoną, ir lėktuvas tuomet lekia ne savo faktina kryptimi. Tokiam vėjui esant, reikalinga foto aparatą pasukti statmenai faktinai lėktuvo lėkimo kryptčiai, nes atvirkščiai — nuotraukos dengs vieną kitą tam tikru kampu, kaip parodyta 3 brėžiny.

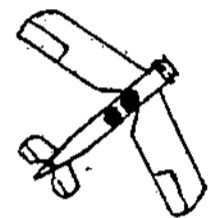

Br. 3.

Pasukus aparatą statmenai faktinai lėktuvo lėkimo kryptčiai, foto nuotraukos išeina normalios (4 brėž.).

Br. 4.

Staigūs vėjo pūstelėjimai ir ore esančios srovės lėktuvą smarkiai svaido, apsunkina fotografavimą ir žvalgui sunku orientuotis; kurioj padėty laikyti foto aparatą.

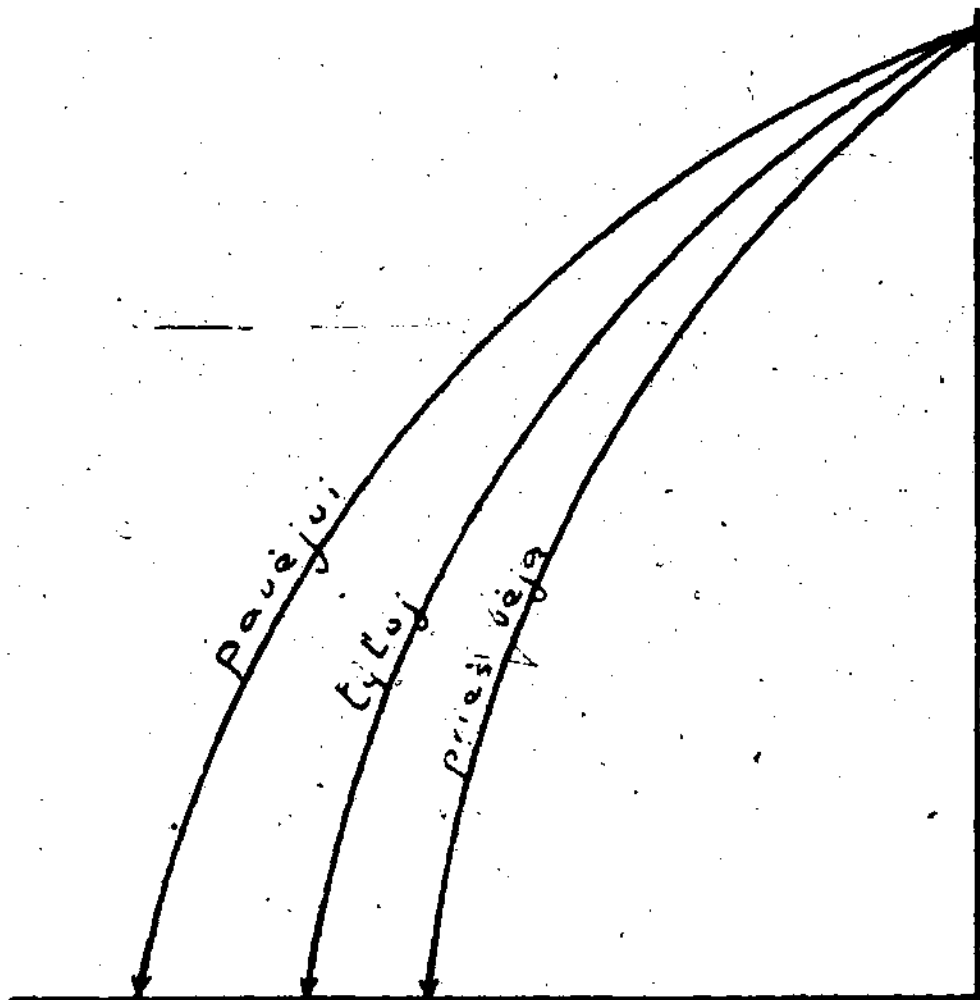
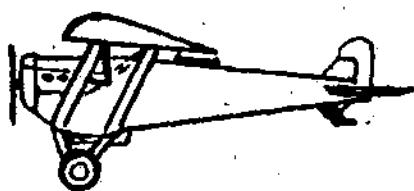
Bombų mėtymui iš lėktuvų, be žemės traukiamos jėgos, turi įtakos ir oro pasipriešinimo jėga, kuri veikia priešinga bombos lėkimo kryptimi. Bombardavimui iš lėktuvų didžiausią įtaką turi vėjas. Kaip veikia vėjas bombų mėtymui, matyti 5 brėžinyje.

Vėjui pučiant lėktuvo lėkimo kryptimi, bombos kritimo trajektorija yra tiesesnė. Vėjui pučiant priešinga kryptimi — trajektorija būna riestesnė. Iš to matome, kad mėtant bombas reikia tiksliai žinoti vėjo kryptį ir greitį. Vėjui pučiant lėktuvo skridimo kryptimi, bombos kris už taikinio. Bombos, paleistos prieš vėjo kryptį, turės didesnę pataikymų nuošimtį. Apskaičiavimas yra kombinuotesnis, kai vėjas pučia iš šono arba įžambiai lėktuvo lėkimo kryptčiai. Apskaičiavimas vėjo greičio naudingas dar tuo, kad pasiėmus su savim tik būtiniausią kuro atsargą, likusio benzino sąskaiton galima pasiimti daugiau bombų.

Pilnas debesuotumas ir tiršti debesys sunkina taikinių suradimą. Žemas dalinis debesuotumas, su pakankamais protarpiais, bombonešių veikimui nekenkia, bet sunkina skridimą rikiuotėje. Esant daliniam debesuotumui, skristi rikiuotėje daugiau kaip trims lėktuvams — yra pavojinga: tokiais atvejais lėktuvas gali susidurti su kitu, šalimais skrendančiu. Didesnėms gi grupėms skristi galima tik aplenkiant debesis. Nepilnas debesuotumas, žemiau bombonešių lėkimo aukščio, nekludo taikinių suradimą. Todėl bombonešiams veikti atskirai susidaro geros sąlygos. Debesys slepia bombonešį nuo žemės sekimo, tuo duoda galimumo nepastebėtiems pasiekti tikslą ir išvengti susidūrimų su priešo naikintuvais.

Krituliai. Nuo lietaus išmirkęs ir klampus aerodromo paviršius trukdo bombonešiams kilti su pilnu krūviu, arba kai kuriam laikui net visai sustabdo bom-

bonešių veikimą. Aerodromas turi būti didelis, lygus ir drenuotas, kad visuomet galima būtų nuo jo pakilti. Nesant tokių privalumų, negarantuojama, kad toks sunkiai prikrautas lėktuvas pajėgs atsiplėšti nuo žemės ir kad neįvyks šiurpi avarija.

Br. 5.

Lietus ar rūkas mažina matomumą ir trukdo bombonešiams surasti taikinius. Nakties bombardavimui, esant rūkui ar lietui, dar daugiau apsunkina orientavimąsi. Mėtant chemines ir padegamąsias bombas, dėl gilios sniego dangos, nuošimtis nesprogusių mažojo kalibro bombų didėja.

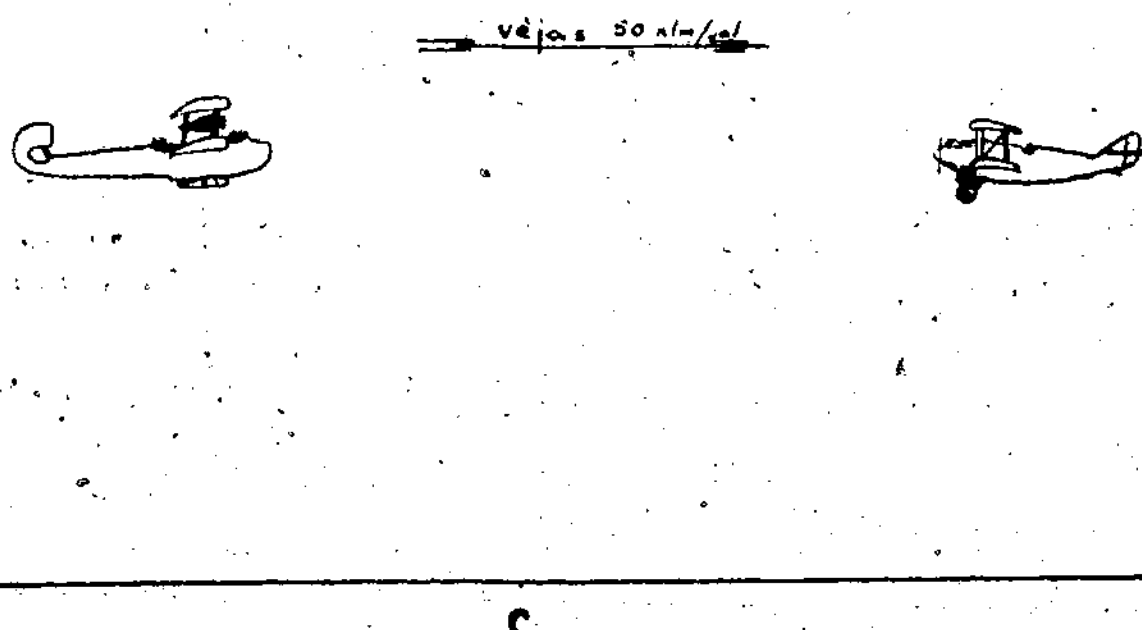
Iš viso, kas buvo pasakyta, matome, kad susiduriant su atmosferiniais reiškiniais, reikalinga kuo tikslesnio apskaičiavimo, kad bombardavimas iš oro duotų kuo didesnių vaisių.

Naikintuvams svarbu turėti manevravimo laisvę ne tik vertikaliai, bet ir horizontaliai. Todėl naikintuvams daugiausia įtakos turi žemas debesuotumas, lietus, rūkas, pūgos, kurie trukdo jų manevravimą. Žemas debesuotumas su dideliais pragiedrėjimais nenkenkia naikintuvų veikimui, bet dažniausiai padeda ir leidžia jiems nepastebėtiems vikriai prisiartinti prie tikslo.

Vėjas, pučias lėktuvui iš priesako, mažina jo greitį. Tokiais atvejais priešo bombonešis greičiau pasieks tikslą, negu naikintuvas spės jį pasitikti. Vėjas, pučias ta pačia kryptimi, kaip kad lekia naikintuvas, duoda jam pirmenybę greičiau pasiekti tikslą arba vikriai prisiartinti prie priešo. Susitinkant dviems priešingų pusių lėktuvams, vėjas turi vienam teigiamos, kitam neigiamos įtakos.

Pav.: iš taško A į tašką B išskrido bombonešis (6 brėž.). Jo tikslas bombarduoti tašką C, kuris yra kelio AB vidury. Iš taško B pakyla naikintuvas pasitikti bombonešį. Vėjas pučia kryptimi iš A į B, greičiu 50 km į val. Bombonešis, skrisdamas greičiu 300 km per val., vėjo dėka, pasieks $300 + 50 = 350$ km per val. Naikintuvui skrendant prieš vėją 350 km per val., greitis sumažės $350 - 50 = 300$ km per val. Aišku, kad

bombonešis tašką C pasieks greičiau už naikintuvą. Visai kitas vaizdas, jei vėjas bus priešingos krypties.

Br. 6. Kairėje bombonešis, dešinėje naikintuvas

Tada naikintuvo greitis padidės $350 + 50 = 400$ km per val., bombonešio greitis sumažės iki $300 - 50 = 250$ km per val., ir tašką C anksčiau pasieks naikintuvas.

Lėktuvo įgulai skridimo aukščio, oro slėgimo ir cheminės oro sudėties pasikeitimas taip pat turi nemažą įtakos. Lakūno organizmas yra pritaikytas prie normalaus slėgimo, t. y. prie 1014 milibarų (760 mm). Todėl slėgimo sumažėjimas aukštumoje, praretėjimas deguonies, veikia į lakūno organizmą. Labiausiai slėgimo sumažėjimas veikia į klausos, virškinimo organus ir plaučius. Žinoma, skraidant nedidelėje aukštumoje, kaip iki 4—5 km aukščio, slėgimo sumažėjimas labai didelės reikšmės neturi. Aukštyje 6—8 km gali pasireikšti reiškiniai, arda žmogaus organizmą. Daug pavojingesnė oro slėgimo įtaka, staigių aukščio pasikeitimų atveju. Absoliutaus deguonies kiekiui ir jo proporcingam slėgimui sumažėjus, lakūno organizme pasireiškia šie reiškiniai: a) sumažėja kraujyje ištirpusio deguonies kiekis, b) arterinis kraujas savo sudėtimi artinasi prie veninio kraujo, c) padažnėja širdies plakimo ritmas, d) padažnėja kvėpavimas. Dėl fiziologinių savybių, ne kiekvienam lakūnui tam pačiam aukštyje pradeda reikštis žemo oro slėgimo reiškiniai. Bet paprastai tarp 4—5 km pasireiškia pirmieji kenkia organizmui reiškiniai. 7 km aukštyje lakūno sveikata yra pavojuje, o 8 km aukštyje net galima mirtis. Todėl aukštuose skridimuose lakūnai naudoja specialiais prietaisais, kurie papildoma deguonies kiekį iki tokio nuošimčio, kaip kad yra žemės paviršiuje.

Prieš vartojant deguonies prietaisą, visuomet reikalinga jį patikrinti ar praleidžia tinkamą kiekį deguonies ir ar užtektinai jame deguonies dar yra. Blogai nureguliuotas prietaisas, praleidžias didesnę deguonies kiekį, gali apsvaiginti lakūną ir sudaryti dar didesnę pavojų.

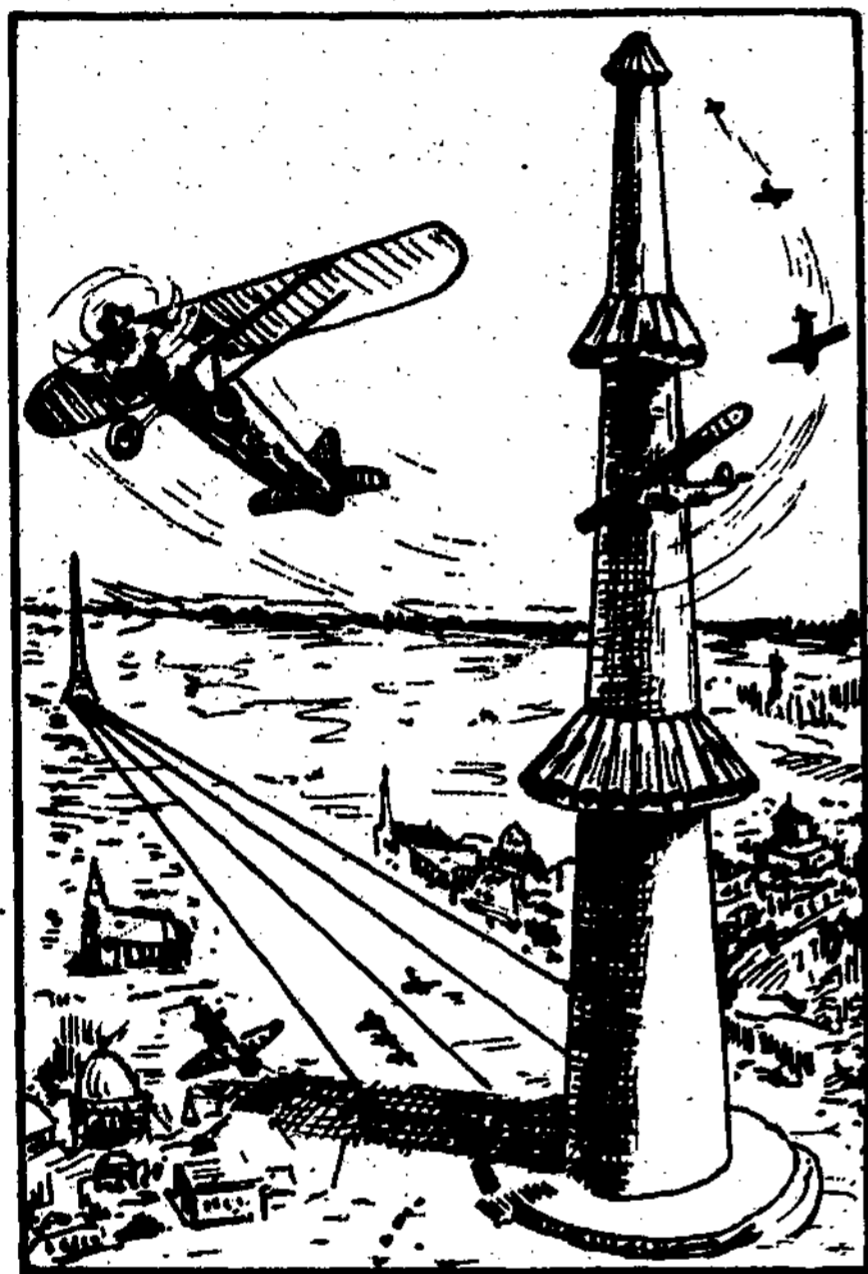
Žema temperatūra aukštumoje lakūnus priverčia apsirengti specialia apranga, kuri padaro juos nerangiais, ypač jei temperatūra žemės paviršiuje yra pakankamai aukšta. Labai žema temperatūra žemėje apsunkina lėktuvų parengimą skridimui ir motorų defektų pašalinimui.

Skridimas lyjant, neuždarytose kabinose, yra labai varginantis. Akiniai beveik tampa nebepermatomi nuo lietaus lašų, o be akinių skristi neįmanoma. Pūgos metu skridimas yra veik visai neįmanomas.

(B. d.) Kpt. Kovas

Aviacijos ir chemijos karo būsimosios tvirtovės

Aviacijai nepaprastai ištobulėjus tiek kokybiniu tiek kiekybiniu atžvilgiu, išradingoji techniškoji mintis versta verčiama nuolatos gvildinti įvairius su aviacija susijusius klausimus. Ateities kare aviacijos puolimų išdavos gali būti pasibaisėtinos tik tiems, kurie nebus pasirengę ši pavojų sutikti. Didžiųjų valstybių aviacijos galingumas auga. Valstybės tarpusavy lenktyniauja lėktuvų kokybe ir jų skaičiumi. Karo specialistai visa tai mato ir galvoja, kokiais būdais galėtų savo kraštui padėti, jei ir ne visai prieš aviacijos puolimų išvengti, tai bent sumažinti gresiančių pavojų nuostolingumą.

1 pieš. Išorinis bokšto vaizdas

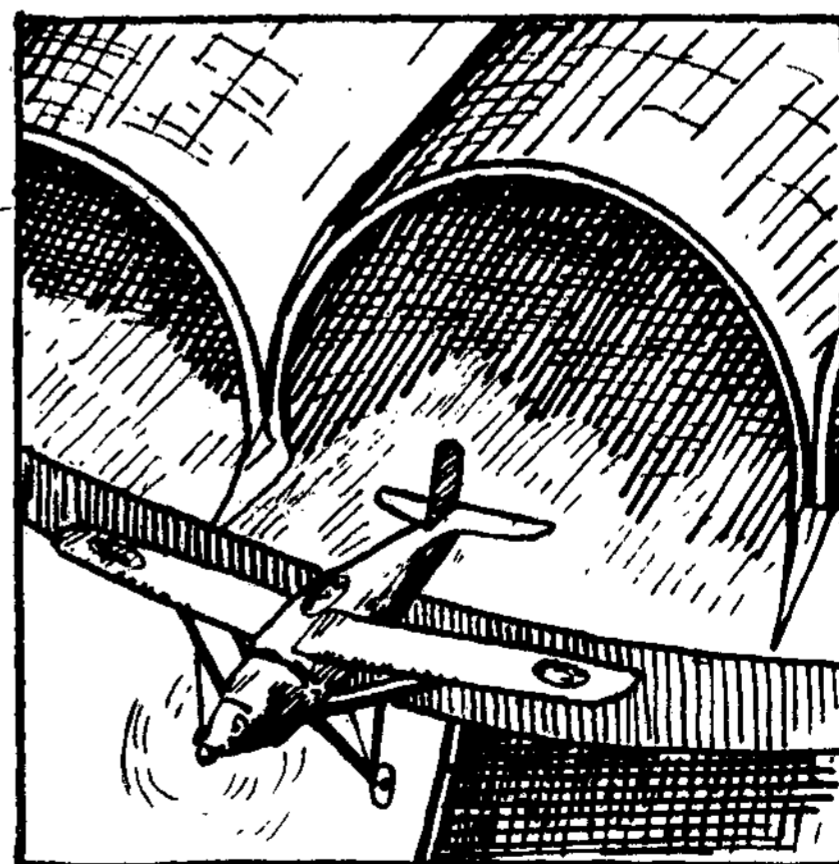
Tokių galvojimų ir sumanymų išdavoje gimė nuostabus aukščiausiojo pasaulyje bokšto - tvirtovės projektas. Projekto autoriai — prancūzų gelžbetono statybos specialistas inž. Anri Lossje ir architektorius For-Diužarrikas. Pagal projektą, šis bokštas turėtų tarnauti Paryžiaus miesto priešlėktuvinės-priešcheminės apsaugos tikslams. Lossje ir For-Diužarrikas šį projektą kūrė galvodami, kad prieš bombarduojamą aviaciją zenitinė artilerija gali sudaryti nepakankamą apsaugą. Be to, ginamasis lėktuvų-naikintuvų pajėgumas ir galingumas žymiai mažėja dėl, palyginti, ilgai užsitęsiančio naikintuvų iš aerodromų atskridimo bei jų pakilimo į reikiamą aukštį. Tad galvota apie tokį statinį-tvirtovę, iš kurios pakankamam aukšty puolančiojo prieš lėktuvai būtų sutikti galinga zenitinės artilerijos ugnimi. Be to, reikalingam aukšty iš minimo bokšto staiga būtų paleidžiami į orą naikintuvai, kurie tuojau pultų prieš lėktuvus. Suprantama, kad tokio bokšto aukštis turėtų būti arti to aukščio, kuriame dažniausiai skraidys prieš lėktuvai. Taigi, atrodo, kad ši priemonė būtų visai pakankama tam tikrame taške apsiginti kad ir nuo gausingos prieš aviacijos. Šios idėjos realizavimas, gal būt,

ineštų į šių dienų priešlėktuvinę-priešcheminę miestų apsaugą nepaprastai vertingą pradą.

Šitokio statinio ginamųjų savybių vertingumas turėtų būti labai aukštas ir chemijos karo atžvilgiu. Pavyzdžiui, puolančiojo prieš aviacijai gausiai pavartojus chemines bombas, ginamosios aviacijos pakilimas gali iki kraštutinumo pasunkėti; tuo tarpu, turint operatyvinių punktų atitinkamam aukštyje, cheminiai pavojai ir su tuo susiję sunkumai pašalinami, nes nuodingos dujos, būdamos sunkesnės už orą, aukštai nekyla.

Minimam bokšte numatyta įrengti tris aikšteles lėktuvams pakilti. Tos aikštelės būtų įrengtos skirtinguose aukščiuose; be to, zenitinei artilerijai aikštelės, ant kurių tilptų sekimo ir žvalgymo postai. Pastarieji turėtų būti aprūpinti garsų imtuvais — prisiartinančių prieš lėktuvų atstumui nustatyti bei juos susekti. Taip pat šis bokštas būtų aprūpintas prožektoriais ir kitomis priešlėktuvinės-priešcheminės apsaugos priemonėmis.

Štai keletas šio bokšto milžino konstrukcijos duomenų. Bokštas numatomas statyti iš gelžbetono. Jis būtų kūgio formos. Aukštis 2000 metrų. Bokšto pamatų skersmens plotis — 400 m. Bokšto skersmuo prie pamato 210 m.; prie viršūnės — 40 m. Nuo žemės paviršiaus: 600 m., 1300 m. ir 1800 m. aukštyje numatyta įrengti apskritimo formos tris horizontalines platformas (1 brėž.). Nuo bokšto sienų paviršiaus, išorėn, platformos išsikištų iki 150 m. Platformų skersmuo: apatinės — 459 m., vidurinės — 400 m., viršutinės — 357 m. Visos platformos būtų apdengtos pusiau išskėsto skėčio išvaizdos stogeliais-boniomis: jos eitų nuo bokšto sienų iš viršaus nuolaidžiai žemyn. Nuo apatinės platformos bonios viršūnės iki vidurinės platformos bonios pamatų — 400 m., o nuo vidurinės iki aukščiausios pamatų — 300 m. Kiekvienos bonios „krepšelis“ susideda iš visos eilės pail-

2 pieš. Naikintuvas išskrenda iš ambrazūros

gų skliautuotų lėktuvams išlėkti pastogių, kurios eina iš bonios vidurio, įžambiai, iš viršaus apačion. Kiekvienam lėktuvui išlėkti aerodromelio pastogės-ambrazūros aukštis siekia 30 m.; platumas — 50 m. (2 brėž.). Per kiekvieną ambrazūrą gali laisvai išlėkti galingiausias šių dienų naikintuvas. Apskritimo bū-

Kruopščiai valoma pabūklo spyna

du starto pastogių išdėstymas laiduoja betarpišką lėktuvo išlėkimą norimą kryptimi. Bonios sutvirtinamos daugybe kryžminių metalinių konstrukcijų. Bokšte vidaus susisiekimas palaikomas elektros keltais, kurių yra du lėktuvams ir trys keleiviams. Bokšto apačioj, prie pamatų įrengta elektros energijos stotis, kuri aprūpina bokštą reikalinga energija ir šviesa.

Po starto aerodromėliais, ant platformų, yra daug tuščios vietos; projekto autoriai tai numatė suskirstyti aukštais ir įrengtose patalpose apgyvendinti

bokštą aptarnaujantį personalą, o taip pat ir įrengti sandėlius, dirbtuves, lignonines, meteorologinius punktus ir kita. Visų trijų bokšto priestatų pastogės iš vidaus sustiprintos labai patvaraus šarvo plokštėmis. Šių šarvo plokščių paskirtis — paraližuoti sprogusių bombų ardomąją galią tuo atveju, jei joms pavyktų pramušti pastogę ir patekti po skliautais. Pagaliau numatyti būdai sunormavimo, suvienodinimo platformų dalių šiluminių išsiplėtimų, kurie neišvengiami dėl galimų temperatūros skirtumų atskirose bokšto dalyse.

Inž. Lossje, bekonstruodamas šį bokštą, susidūrė su daugybe sunkumų ir kliūčių. Ypač su dideliu atsargumu reikėjo pradėti vėjo spaudimo apskaičiavimus. Juk panašaus aukščio ir dydžio pastatų niekas iki šiol neprojektavo — neturėta patyrimo. Tačiau inž. Lossje esamus sunkumus nugalėjo. Apskaičiavimams pasinaudojo prancūzų kariuomenės meteorologiniais duomenimis, priimdamas maksimalinį vėjo spaudimą pačioj bokšto viršūnėj 500 kg spaudimą į bokšto paviršiaus ketvirtainį metrą. Pagaliau projekto autorius apskaičiavo pastato deformacijas, numatydamas iš bokšto šaudančių pabūklų atatrąką. Imdamas dėmesin atatrąką lydintį dinamišką efektą, inž. Lossje reakcijos dydį nustatė vienam 105 mm pabūklui 12 tonų. Tad bokšte numatytiems 300 artilerijos pabūklų, jei jie visi šaudytų salve į vieną pusę, atatrąkos jėgą prilygino 3600 tonų. Apskritais skaičiais skaičiuojant, bokšto svoris turėtų siekti 10 milijonų tonų.

Dėl šio didingo projekto įgyvendinimo sunku ką tikra pasakyti, nes visa tai yra susiję su negirdėto didumo išlaidomis. Kokio likimo šio bokšto projektas susilauks — parodys ateitis. **VI. Ming.**

Kodėl kiekvienas kareivis kautynėse turi žinoti savo skyriaus, būrio ir kuopos uždavinį

Šių dienų kautynių laukas atrodo, kad jis yra tuščias, nes kovotojai jame yra retai išsimėtę, kartais net iki keliolikos žingsnių vienas nuo kito. Tuo būdu jie turi galimumo gerai prisitaikinti prie vietos, maskuotis, kai tuo tarpu priešui juos pastebėti yra gana sunku. Tačiau tokį išmėtytą dalinį yra sunku vadovauti, nes nevisuomet viršininkas mato savo valdinius, o valdiniai savo viršininką.

Be to, kautynėse aplinkybės greitai keičiasi, pasirodo nauji taikiniai trumpam laikui. Todėl tik tas kovotojas, kuris žinos savo skyriaus, būrio ir kuopos uždavinį, galės patogiausiais momentais, be viršininko nurodymo, savo iniciatyva daugiau nuveikti, siekiant bendrą uždavinį. Kiekvienas kovotojas taip pat turi visuomet būti pasirengęs pavaduoti išėjusį iš rikiuotės savo artimiausią viršininką. O tai padaryti galės tik tada, jei pats gerai žinos atitinkamo dalinio uždavinį.

Kiekvienas kovotojas turi savo asmens pavyzdžiu ir drąsa padėti savo draugams siekti bendro tikslo, kad užtikrintų savo ir aukštesniam daliniui laimėjimą. Taigi, kareivis ir todėl turi žinoti savo skyriaus ir būrio uždavinį. Pagaliau kautynėse kovotojas veiks ne vienas, bet sudėtyje savo skyriaus, todėl jis turi mo-

kėti derinti savo veiksmus su savo kaimynais. Kautynių skyrius dažniausiai veikia sudėtyje būrio, o būrys kuopos sudėtyje. Todėl laimėjimas priklauso nuo atskirų kovotojų sutelktų pastangų ir visos kuopos dalinių sutartino, sklandaus veikimo judesiu ir ugnimi. O tas sklandus veikimas galima tikrai tada, kai visi žmonės žinos savo skyriaus, būrio ir kuopos uždavinį.

Būrys ar skyriuje, kuriame visi kovotojai žinos ir supras kautynių uždavinį, visuomet pasireikš energija ir atkaklus veržimasis priekin, duotąjį uždavinį įvykdyti. Būrys, kuriame kovotojai savo uždavinio tvirtai nežino, bus ne būrys kovotojų, bet menkai organizuota žmonių grupė, kurioje jokia energija ir iniciatyva nepasireikš, ir visi tik lauks viršininko įsakymo bei nurodymo kiekviename žingsnyje ir nesugebės nė mažiausio veiksmo be viršininko įsakymo bei nurodymo atlikti.

Štai kodėl visuose pratimuose šią, rodos, paprastą tiesą turime gerai prisiminti ir niekuomet negalime iš-eiti į pratimų lauką, gerai nežinodami savo skyriaus, būrio ir kuopos uždavinio.

(Pagal rusų vadovėlių „Boevaja služba krasnoarmeica“).

Viršila Panuškis

Sodinkim ir globokim medelius

Kiekvieną pavasarį, kai saulutė išvaro iš žemės pašalą, išsprogina medžių pumpurus ir numetą karius nuo pečių milines, Lietuvos visuomenė sodina medelius, švenčia medelių šventę. Per eilę metų pasodinom Laisvės, Nepriklausomybės, Aušros, Vilniaus, Vyt. Didžiojo, A. Smetonos ir kit. medelius, šiomet sodinam *Baltijos vienybės medelį*.

Koks gi medelių sodinimo švenčių tikslas?

Tiesioginis tikslas yra propagandinis, būtent, stengtis, kad toji idėja, kurios vardu medelis sodinamas, būtų žmonėse gyva, auganti, naši. Netiesioginis tikslas yra auklėti visuomenę, ypač jaunuomenę, kad ji pamiltų medelius, juos gerbtų, jais rūpintųsi, žodžiu, būtų gamtos draugais.

Kariams — svarbūs abu tikslai, todėl šia proga ne pro šalį trumpai apie tai pakalbėti.

Šių dienų pasaulinė tautų politika dvelkia dideliu neaiškumu ir savanaudiškumu. Tautos galanda dantis. Ginkluojasi mūsų kaimynai ir iš vakarų, ir iš rytų, ir iš pietų. Išgirstam retkarčiais iš kaimynų atvirų pareiškimų, nukreiptų prieš mūsų nepriklausomybę. Tokių faktų akivaizdoje gresia pavojus ne tik Lietuvai, bet ir visoms Pabaltijo valstybėms. Tat labai reikalinga skatinti Baltijos tautas tarpresniam bendradarbiavimui, kad tuo galėtume geriau savo reikalus apginti tarptautinėj plotmėj ir tikresni būtume dėl nepriklausomybės išlaikymo. Stiprinti Lietuvos atsparumą prieš agresingus kaimynų norus yra švenčiausia kario pareiga ir ilgesys. Tuo mums ši šventė ypatingai svarbi.

Nesvetimas kariams nė netiesioginis medžių šventės tikslas (medžių meilė), nes kariai žino, kiek augmenija duoda estetinio pasigėrėjimo, naudos ir patogumų.

Mes gėrimės medeliais apsodinta ir apaugusia sodyba, stebimės gražiai sužėlusia žaliatvore, su džiaugsmu žvelgiam į medžiais apsodintus vieškelius, alėjas, į apaugusius upių, ežerų krantus ir pakalnes.

„Gražu“, pasako kiekvienas, atėjęs į sutvarkytą ir žydintį sodą ar parką. Gražu, tikrai gražu, mat, medžiai puošia ir sodybas, ir namus, ir kelius, ir parkus, ir kalnus — visą šalį. Medžiai mus vilioja, kviečia jais gėrėtis. Negražu ir nuobodu plikoj sodyboj, nelapuotoj gatvėj, atviram smėlio lauke. Lietuva be medžių nebūtų gražus kraštas.

Be gražumo medžiai duoda daug naudos pavieniui žmogui ir visuomenei. Apsodinkim medeliais naujakuriškas sodybas, prižiūrėkim sodus, papuoškim kelius; žiūrėkit, nei saulė vasarą taip nekepina, nei šaltas žiemos vėjas taip nespigina, nei gaisras nebus tiek pavojingas, nei audros nedraskys troboms stogų. Kai vargas ar rūpestis širdį graudina, kai skausmas lūpas surakina, eina žmogus į gamtą, į girią, įkvepia gaivinančio oro, pasiguodžia medžiams — ramesnis pasidaro. Kai įstaigos darbas ar kokia liga žmogų nuvargina, važiuoja jis iš miesto į kaimą, į miškus, kad grynas miško oras, tūkstančių medžių pravalytas, slaugytų pavargusius nervus, atgaivintų plaučius. Miške, medžių tarpe žmogus ieško ir sveikatos, ir nusiramino, ir malonumo, ir prieglaudos nuo visokių nelaimių. Ne gana to. Medžiai yra svarbus valstybei pajamų, kuro, statybos šaltinis. Be to, grupė medžių, miškai, švelnina krašto klimatą, palaiko vienos vandens režimą, išlaiko gražiuosius paukštelių ir žvėrelių. Todėl R. H. France sakydavo: „O, kaip aš myliu jį, šį išdidų nugalėtoją — mišką“.

Senovės lietuviai buvo girių, lyg storų sienų, saugojami nuo priešų. Ir dabartiniais laikais medžiai vaidina didelį vaidmenį kariuomenės gyvenime. Mes žinom, kad dengtoj (medžiais apaugusioj) vietoj visada manevras ar žygis saugesnis. Medžiai maskuoja nuo oro ir nuo žemės pavojų. Daug lengviau nuo lėktuvų pasislėpt apsodintame medžiais kely, negu plikame lauke ar vieškely. Kiekvienas medelis ar krūmelis, aukštesnė žolė ar kupstas slepia, maskuoja ir padeda kariui. Be to, dengtoj vietovėje artėjimas ne

Egzaminas prie pabūklo

Puskarininkio šeimos idilija: būsimasis karys mankštinaisi

taip varginas, lengvesnis. Dengta vieta tinka priegoms iš gilumos besiginant ar bepuolant. O kovos metu visada ieškom miško ar krūmo paslėpt mūsų da-

linių priemonėms. Žodžiu, medis nori būt ir piliečio ir kario draugas. Neatstumkim jų bičiulystės.

Žinoti medžių teikiamą grožį ir naudą neužtenka: reik rūpintis ir medelių apsauga, t. y., reikia medžius mylėti, juos globoti ir smerkti jų naikintojus. Pirmiausia supraskim medžių grožį ir svarbą, toliau apsodinkim jais savo sodybas, kelelius, pagaliau griežčiausiai smerkim ir kovokim su tais, kurie nulaužo paminklinius medelius, gėles ir t. t. Daugumas valstybių (Š. Amerika, Šveicarija, Olandija, Danija, Vokietija ir t. t.) turi smarkių įstatymų medelių naikintojams. Bavarijos geležinkelių direkcija yra išleidusi įsakymą nenaikinti šalia geležinkelių esančių žaliatvorių; latviai pernai išleido įstatymus, kurie griežtai baudžia už augalų, pasodintų viešose vietose ar šalikelėse, naikinimą.

Lietuvoj irgi baudžiama už medelių ir miškų naikinimą, tačiau ir pas mus netrūksta pikty rankų ir neišmanymo.

Kary, praverk laiko uždangą, pamatysi, kaip mūsų senoliai mylėjo medžius — net šventais juos laikė. Atgaivinkim medžių meilę, negailėkim triuso, tapę atsarginiais, pasodinkim kiekvieną metą po vieną kitą medelį. Jie primins mums mūsų jaunystę, mūsų džiaugsmus ir vargus, pagražins mūsų ūkius, atgaivins pavargusią nuo darbų sielą ir kūną. Nenusidėkim būsimoms kartoms, nes „tauta nėra verta savo žemės ir savo tėvynės, jei nepaliktų ainiams savo darbais dar daugiau jos pagražintos“.

P. Launagas

Nesivėluokime grįžti iš atostogų

Kareiviai, ypač jaunieji, įvairiais šeimyniniais reikalais prašo savo viršininkų leisti juos kelioms dienoms atostogų. Kai kuriais atvejais, pagal reikalą ir galimumą, leidžiami atostogų tik atskiri kareiviai, o Velykų ir Kalėdų šventėms žymiai daugiau.

Prieš išvykdami, jie gauna atostogų liudymą, kuriame pažymima nuo kurio iki kurio laiko kareivis paleistas. Parvykę į namus ar pas gimines, o ypač jaunųjų tarpe, toki svečiai labai branginami ir prašomi dar vieną kitą dienele pasilikti. Tokių kareivių dalis, apsvaiginti savo artimųjų prašymais ir pažadais (sakysim, draugo ar draugės vestuvės ar šiaip koks nors pasilinksminimas), kelioms dienomis pavėluoja grįžti iš atostogų, manydami, kad jie nenusikalsta.

Toki silpnavaliai, nedrausmingi ir nepunktualūs kareiviai, grįžę į savo dalis, aiškinasi, teisinasi, pripasakodami įvairių nebūtų dalykų, dėl kurių jie pavėlavo grįžti iš atostogų, norėdami įrodyti savo nekaltumą ir išvengti jiems prideramos bausmės.

Žinoma, jie galvoja, kad čia nėra nieko blogo užtraukti atostogų 2—3 dienas ir, kad jie tuo niekam jokios skriaudos nepadarė. Tačiau taip galvodami jie užmiršta vidaus tarnybos statutą, kuriame pasakyta, kad karys visada ir visur turi būti punktualus ir drausmingas. Jei kareivis, paleistas atostogų, skirtu laiku iš jų negrįžta, tai jis padaro baudžiamąjį nusikaltimą, kuris numatytas Karo Baudžiamojo Statuto 129 str. Ten pasakyta, kad: „laiku neatvykus į tarnybą be teisėtų priežasčių, paskiriant jon, perkeliant,

atleidžiant, komandiruojuojant, išrašant iš ligoninės ir t. t., baudžiama kaip už savavališką pasišalinimą drausmės pabauda, o esant ypatingoms aplinkybėms — dabokle nuo vieno iki šešių mėnesių“.

Tiesa, toki kaltininkai dažnai nuo bausmės išsisuka, bet pats grįžti iš atostogų pavėlavimo faktas lieka įtrauktas į jų karo tarnybos dokumentus ir ateityje jie patys dėl to nukenčia. Pav.: 1918—1920 m. kariai, iš kurių gana daug buvo ir savanorių.

Paskelbus 1928 metais Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medalio taisyklės, visi, kurie jautėsi savanoriais esą, padavė prašymus medaliui gauti. Ir ką gi, pasirodė, kad kai kurie jų yra užtraukę atostogą ir dėl to įskaityti net pabėgusiais. Dabar dėl šių priežasčių nebegali gauti savanorio kūrėjo medalio.

Kiekvienas karys tai turėtų gerai įsidėmėti, kad nekartotų tų pačių klaidų, kurias anksčiau kiti yra padarę. Šiandien atrodo menki dalykėliai, ateityje gali atsiliepti nusikaltusiojo nenaudai.

L. L. Lynas

Tvarkykim ir puoškim karių kapus

Išaušo aukso pavasaris. Pabudo iš žiemos miego gamta, ant savo pilko kūno velkasi žalią aksomo drabužį ir kaišosi švelniais lapų vainikais. Visur atgijo gyvybė ir gyvenimas. Tylūs ir negyvi lieka tik mirusiųjų amžinojo poilsio vieta — kapai. Kapai, kurie į savo prieglobstį priėmė ne tik ilgos, sunkių metų naštos nuvargintus senelius, bet ir karštas širdis, trokštančias gyventi ir džiaugtis jaunyste. Tačiau pavasarį atgyja ir kapai. Našlaitės ateina papuošti savo tėvelių kapus, sesutės — brolių, mergelės — mylimųjų bernelių. Tačiau yra kapų užmirštų, apleistų. Jų niekas nepuošia, nepasodina gėles ir tyriomis ašaromis neaplaisto kapų smėlio. Tie kapai — tai laisvės kovose žuvusiųjų karžygių kapai.

Kaip skaudu, kad žmonės, kurie savo jaunas gyvybes paaukojo už savo artimųjų laisvę ir laimę, nė amžino poilsio vietoje neranda pagarbos. Nors tiesa, daugelis kapų yra gražiai sutvarkyti ir juos kasmet papuošia vietinių įgulų kariai ar šauliai, bet dar yra ir tokių, kurie tyliai laukia darbščios puošėjos rankos.

Karžygių kapų tvarkymu turi rūpintis kiekvienas geras lietuvis. Pirmiausia atsargos kariai, šauliai, moksleiviai ar skautai.

Kitose valstybėse kovose žuvusiųjų karių kapus visuomenė labai gerbia ir juos puošia. Ten visų kovose žuvusių karių kapai sutvarkyti ir gražiai papuošti, nes ten karių kapų puošimas jau virto tradicija.

Pas mus karių kapų tvarkymu daugiau turėtų rūpintis spauda, skatindama visuomenę tvarkyti karių kapus ir nurodyti to darbo kilnumą. Tik spaudos inspiruojama visuomenė įpras tvarkyti karių kapus.

ATSARGINIAI DIRBA

Atsargos artilerininkai, pašauktieji į 3-čią artilerijos pulką karo pratimų atlikti, dirba su laukta energija. Metęs akį į pratimų aikštę, atsarginių bateriją sunku atskirti nuo būtinosios karo tarnybos karių baterijos; pakartoję reikiamas žinias, atsarginiai karo moksle gali su jais lenktyniuoti. Tą atsarginiai įrodė ir per porą įvykdytų taktiškųjų išvažiavimų į laukus, kur gautus uždavinius atliko greit ir su atsidėjimu.

B. Gr.

ATSARGINIAI ŠAUDĖ

Balandžio mėn. 15 d. atsargos artilerininkai, pašauktieji į 3-čią artilerijos pulką karo pratimų atlikti, 5-jo pėst. pulko šaudykloje atliko 1-mą šaudymo pratimą.

Atsargos artilerininkai įrodė, kad jie dar neužmiršo ir rankinio ginklo vartoti. Dauguma sąlygas išpildė labai gerai. Neišpildžiusių sąlygų yra tik 15%.

Pažymėtina, kad visi geriausiai šaudė yra policininkai ir šauliai. Tas aiškiai rodo, kokią didelę svarbą turi nuolatinis ginklo vartojimas.

B. Gr.

KIDULIEČIAI REMIA GINKLŲ FONDA

Šiomis dienomis Kidulių valsčiaus viršaičio p. Norkaičio iniciatyva Kiduliuose įsisteigė Ginklų Fondui remti komitetas. Valdybą sudaro: mok. Žiaunys, Sodžytė ir Škėrys. Nariais stoja ne tik paskiri žmonės, bet ir tautinės organizacijos: šauliai, jaunalietai ir kt.

Komitetas yra pasiryžęs į ginkluotų krašto pajėgų stiprinimo darbą įtraukti visas organizacijas ir turtingesnius asmenis. Reikia pažymėti, kad apylinkės visuomenė be jokių pažiūrų skirtumo Ginklų Fondo komiteto įsteigimu labai patenkinta ir žada kiek galėdama jį remti.

A. Tautgirdas

KAIMO ATSARGINIAI BROLIŠKAI PASIDALINA

„KARI“

Radviliškis. Arimaičių kaimo atsarginis P. Kairys išsirašė šiais metais Kari. Perskaitęs laikraštį nesuplėšo ir

Dėl tėviškės laisvės

Laukais nuputojo pavasario vandens.
Ach, Lietuva mano, ir vėl tu žalia!
Ir džiaugsmas krūtinėj skaidrus toks galandas,
Kad tėviškę supa laisvoji dalia.
Purienos pražydo laukuos ir širdyje,
Laisvuose laukuos ir širdyje laisvoj.
Ir vėl atminimai išblyškę atgyja,
Kai dūzgė šrapneliai žalioj Lietuvoj.
Praslinko pavasarių žydinčios eilės,
Daug ižo ištirpo giliam Nemune,
O tėviškę laisvą su kylančia meile
Vėl norisi sveikint jauna krūtine.
Kai šautuvą plieno suspaudžia mūs rankos,
Kai durtuvą segam vikriai prie šalies,
Ne vienas prisimenam audrą patrankų
Ir tėviškės skausmą netekus širdies.

J. Palionis

Karių kapų tvarkymu turi rūpintis ir visi „Kario“ skaitytojai.

Taigi, malonus šių žodžių skaitytojau, jei tavo gyvenamoj apylinkėj yra laisvės kovų karių kapų, pasirūpink, kad jie būtų gražiai sutvarkyti. Kada visuomenė bus įpratusi puošti karių kapus ir kada kapų tvarkymas jau bus virtęs tradicija, tada karžygių kapai bus gražiausiai papuošti. Viena karių kapų tvarkymo komisija negali šio didelio darbo atlikti. Ji pastatydina kryželius, kur gali sutvarko kapus, bet tolimesnis prižiūrėjimas ir puošimas yra vietos gyventojų kilni pareiga.

Andrius Titlius

nenumeta, bet duoda skaityti visiems kaimo atsarginiams. Ir taip laikraštis eina iš rankų į rankas per visą kaimą. Atsarginiai Kari noriai skaito ir domisi mūsų kariuomenės gyvenimu. Labai malonu skaityti, kai randi ką nors parašyta apie savo dalį, kurioje esi tarnavęs. Skaitydamas jautiesi lyg vėl gyveni kariškoje šeimoje, vėl norisi grįžti į karišką gyvenimą ir stoti į išlygiuotą, žaliais rūbais gražiai apsitaisiusių vyrų eiles. Minėtas atsarginis žada metų gale Kario komplektą gražiai įrišti ir padovanoti Arimaičių ugniagesių komandos knygynui, kur Kari galės pasiskaityti ir būsimieji kareiviai.

Atsargos ulonas J. Balnionis

ATSARGINIAI ORGANIZUOJASI

Slavikai (Šakių aps.) Kovo 28 d. parvyko iš kariuomenės atlikę karo tarnybą Slavikų apylinkės vyrai.

Visi atsarginiai, parvykdami, parsivežė daug gražių prisiminimų, daugybę foto nuotraukų, karo tarnybos atsiminimo lapus, kariško turinio knygų: „Dainuojam“, „Laisvės Keliais“, „Tėvynės Sargyboje“ ir kitų.

Kadangi Slavikų apylinkėje yra daug atsarginių, tai numatoma juos netrukus suorganizuoti įsteigiant atsarginių ramovę. Į ramovę numatyta išsirašydinti visi karinio turinio laikraščiai ir žurnalai, o gimnastiką atlikti šaulių sporto aikštėje.

Jon. Ramonas

SUPAŽINDINO SU KAUKĖMIS IR KITOMIS APSAUGOS PRIEMONĖMIS

Kaišiadorių pradžios mokyklos rūmuose dabar vyksta priešpaskutinės paskaitos iš priešcheminės apsaugos kursų. Balandžio 17 d. rinkt. vado pad. kpt. Ciunis klausytojus ir šaulių būrį supažindino su dujokaukėmis ir jų vartojimo būdais. Buvo nupasakotos ir kitokios apsaugos priemonės. Šie priešcheminės apsaugos kursai Kaišiadoryse jau antri. M.

Vyriausiųjų štabų pasitarimai pasibaigė

Sąryšy su vokiečių kariuomenės įžengimu į demilitarizuotą Reino sritį, š. m. balandžio 15—16 d. Londone įvyko britų, prancūzų ir belgų kariuomenių vyriausiųjų štabų pasitarimai. Prancūzų delegacijai vadovavo generolas Schweissguth; karo laivyną atstovavo karo laivyno štabo viršininko pavaduotojas admiralas Abrial, o karo aviaciją — vyriausiojo aviacijos štabo viršininko pavaduotojas generolas Moncharadas. Didžiąją Britaniją atstovavo sausumos kariuomenės atstovas generolas Dills, karo laivyno štabo viršininko atstovas buvo admiralas James ir karo aviacijos atstovas aviacijos maršalas Contrney.

Pirmas vyriausiųjų štabų delegacijų posėdis įvyko balandžio 15 d. britų admiraliteto rūmuose. Posėdį atidarė britų laivyno viršininko pavaduotojas admiralas James. Posėdžiai vyko atskiromis sekcijomis ir įvairiose ministerijose.

Sąryšy su vyriausiųjų kariuomenių štabų pasitarimais, balandžio 17 d. Londone buvo paskelbtas oficialus šitokio turinio komunikatas: „Vyriausiųjų kariuomenių štabų pasitarimų, kurie prasidėjo Londone balandžio 15 d., metu trijų — Prancūzijos, Belgijos ir Didžiosios Britanijos — valstybių delegacijos dirbo tai drauge, tai skyriumi. Pilnaties posėdžiuose dalyvavo oro laivyno, karo ir karo laivyno atstovai. Kituose posėdžiuose minėtų šakų atstovai tarėsi skyriumi. Visi pasitarimai praėjo nepaprastai nuoširdžia nuotaika ir iš anksto minėtų valstybių vyriausiųjų štabų atstovų numatyta griežtai pastovia tvarka. Visomis kitomis reikiamomis informacijomis bus ateityje pasikeičiama per radio, karo laivynų ir oro laivynų attaches“.

Dardanelų sąsiaurių klausimas

Pasinaudodama didžiųjų tarptautinių įvykių eiga, Turkija iškelė Dardanelų sąsiaurių režimo reviziją. Tas režimas jai buvo nustatytas, einant 1923 metų Loanos sutartimi. Mat, vokiečių sąjungininkei Turkijai pralaimėjus karą, tarp kitų taikos sąlygų buvo ir ta, kad Turkija nestiprintų Dardanelų ir nelaikytų ten tvirtovių. Dardanelų sąsiaurių saugumą garantavo didžiosios valstybės, tarp jų Italija ir Japonija, kurios pasižadėjo apsaugoti nustatytą demilitarizuotą zoną, jei jai gręstų karo pavojus. Nes kas valdo Dardanelus, tas turi kelio raktą į Juodąją jūrą.

Sąryšyje su paskutinio meto politiniais įvykiais, po Vokietijos vienašališko atsisakymo nuo Lokarno ir Versalio sutarties nuostatų dėl Reino demilitarizuotos zonos, o taip pat po Austrijos vienašališko atsisakymo nuo S. Germeno taikos sutarties jai uždėtų suvaržymų savo piliečių kariško parengimo, Turkijos žygis buvo visai suprantamas dalykas. Mat, visos valstybės stengiasi vis daugiau ir daugiau apsiginkluoti, kad patikrintų savo šalies, savo interesų saugumą, nes kolektyviniu saugumu nepasitikiama.

Turkijos žygis dėl Dardanelų sąsiaurių revizijos padarė gerą įspūdį Tautų Sąjungos politiniuose sluoksniuose. Iš to matyti, kad Turkija vienašališkai sutarčių nelaužo. Ji iš pradžios kreipėsi į Loanos sutarties signatarus, prašydama juos peržiūrėti sutartį. Prancūzija ir Sovietų Rusija turkų notą šiuo reikalu sutiko labai palankiai.

Paskutinėmis žiniomis, turkų kariuomenė į minimą sritį ešą jau įžengusi.

Karo aviacijos diena

Mūsų karo aviacija, norėdama visuomenę arčiau supažindinti su karo lėktuvų savybėmis, jų vartojimo būdais ir vaizdžiai parodyti karo aviacijos svarbumą krašto gynime nuo bet kokių priešininkų, gegužės 24 d. rengia karo aviacijos propagandos dieną. Bus parodyta bombonešių grupės puolimas, ataka lėktuvais žemės taikinių, kova ore, priešlėktuvinės patrankos bei kiti priešlėktuviniai pabūklai. Visa tai bus pajavirinta aukštojo pilotažo menu: mirties kilpos, bačkos, sukutukai šokimai su parašiuotais ir daug kitų akrobatikos numerių.

Pilnai tikimasi, kad mūsų visuomenė, daug sykių parodžiusi savo aukštą valstybės saugumą bei atsparumo reikalą supratimą, kuo gausingiausiai lankysis žiūrėti programos skelbtoje vietoje ir, be to, savo aukomis, pavidale apmokamo įėjimo, parems mūsų valstybės gynimo organizaciją — kariuomenę, suteikdama jai galimumo įsigyti daugiau ginklų, karo

pabūklų, taip reikalingų gresiamose kovose su mūsų suverenumo, saugumo ir nepriklausomybės priešininkais.

Mūsų kariuomenė, mūsų ginklai, mūsų karo aviacija yra mūsų visų saugumo laidas, nepriklausomybės skydas, kuriamosios kultūros ir valstybinio gyvenimo gynėjas.

„Trimito“ 800 numerių

Šaulių laikraštis „Trimitas“ iki šiol jau išleido 800 numerių. Šis jubiliejinis numeris buvo išleistas Velykoms.

Šiam įvykiui paminėti, balandžio 20 d. Šaulių Sąjungos salėje buvo susirinkę šaulių vadovybė, įvairių laikraščių redaktoriai, „Trimito“ bendradarbiai ir bičiuliai. Nuoširdžiai pasidalinta įspūdžiais apie „Trimitą“, palinkėta ir pasidžiaugta jo laimėjimais.

Kiek bus „Lietuviškosios Enciklopedijos“ tomų

Iki šiol daug kam kildavo klausimų, kiek iš viso bus išleista „Lietuviškosios Enciklopedijos“ tomų. Tik paskiausiai šis klausimas paaiškėjo. Redaktoriai su leidėjais susitarė iš viso išleisti 16 tomų. Iki šiol jau išleista 4 tomai. Likusieji 12 tomų bus išleista per 6—8 metus.

IV t. prenumeratorių buvo 5.865. Ligi šiol jau įsiregistravo V t. 3.775 prenumeratoriai. Tam tikro gyvumo inėšė graži leidėjo dovana prenumeratoriams, tai „Tarptautinių žodžių žodynas“, kuris duodamas paskelbtu terminu, t. y. ligi š. m. vasario 5 d. atsilyginusiems prenumeratoriams. Žodyno kaina 10, — lt. Dydis 1064 psl.

Žodynas leidžiamas į rinką įrištas gražiais spalvotos drobelės viršeliais po 12 lt., pusodiniai po 14,50 ir odiniais po 16, lt. Prenumeratoriai, kurie turi teisę gauti „Tarptautinių žodžių žodyną“ dovanai, už įrišimą moka po 2 lt. 4,50 ar 6 lt. (žiūrint koks įrišimas) ir dar prideda prie šio mokesčio — 1 lt. už žodyno persiuntimą paštu. Kaune į namus pristatoma už 50 ct. Šis žodynas yra reikalingas svetimžodžiams bei nesuprantamiems posakiams išsiaiškinti. Jis naudngas kiekvienam, kas tik skaito knygas ar laikraščius. Įrišimas nekredituojamas.

Už „Lietuviškosios Enciklopedijos“ prenumeratą, tiek einamojo tomo, tiek už išėjusius tomus, galima ir dabar mokėti vidaus paskolos lakštais 85% kursu nominalinės jų vertės. Prenumeratą lakštais galima mokėti tik tiesioginiai „Spaudos Fondui“ ir pilnomis kupiuromis.

Kartu įsidėmėtina, kad vis dar atsiranda, kad ir nedaug, prenumeratorių, kurie enciklopedijos tomus duoda įrišti privatiems knygryšiams. Dažnai paskui atneša sugadintus tomus ir prašo leidėją pakeisti kitais sąsiuviniais. Įrišimas visuose kraštuose ir visų enciklopedijų yra nustatytas tam tikro, visiems tomams vienodo, tipo. Todėl ir „L. E.“ prenumeratoriai turėtų įsidėmėti ir daugiau vertinti kultūringą savosios enciklopedijos išvaizdą ir visus tomus duoti leidėjui įrišti į vienodus, dailius ir tvirtus viršelius.

Šiais metais išeinančiame „Č“ raidės sąsiuvinyje bus įdėta Čiurlionies paveikslų (spalvotos reprodukcijos).

STAMBI AMERIKOS LIETUVIO AUKA VYTAUTO DIDŽIOJO MUZIEJAUS STATYBAI

Juozas Saunoras, gyv. New-Jork'e, per vietos Švento Jurgio bažnyčios kleboną kun. Joną Bakšį š. m. pradžioje atsiuntė Vytauto Didžiojo komitetui 500 dolerių auką Vytauto Didžiojo muziejaus statybos reikalams. Komitetas auką iškeitė litais ir dienos kursu gavo 2950 litų.

Juozo Saunorio auka savo didumo atžvilgiu yra didžiausia iš visų aukų, kurias sudėjo Amerikos lietuviai.

VIDAUS PASKOLOS LAKŠTAI V. D. MUZIEJAUS STATYBAI

Jonas Gerulis, gav. Pilviškiuose, šiomis dienomis paaukojo V. D. Muziejaus statybai 100 litų vidaus paskolos lakštais. Gerulis ir anksčiau rėmė muziejaus statybą aukomis. Vytauto Didžiojo komiteto aukotoją įrašė į Vytauto Didžiojo Fondo rėmėjų knygas.

Ir jauniausioji karta su mumis

Upytės pradžios mokyklos mokinių dovanos kariams

Upytės pradžios mokyklos mokinės ir mokiniai atsiuntė Velykoms dovanų I p. div. štabo kariams ir prašė įteikti, kurie per Velykų šventes bus tarnyboj. Kartu su dovanomis aukotojai atsiuntė ir savo laiškus, kuriuose reiškė savo simpatijas kariams ir daug velykinių linkėjimų.

Jaunųjų aukotojų prašymas buvo išpildytas. Jų laiškus kareiviai skaitė pakaitomis ir džiaugėsi dėl jiems pareikštų tiek gausių linkėjimų.

Tarp Upytės pradžios mokyklos mokinių ir I p. divizijos štabo karių draugiškumo ryšius užmezgė pirmutinės tos mokyklos mokinės Jadvyga Krasuckytė ir Juzė Ablazevičiūtė, atsiųsdamos per Kalėdų šventes kariams dovanų. Nuo to laiko susidarė tradicija mokiniams su kariais draugauti. Šiems draugiškumo ryšiams užsimegsti ir jiems toliau plėstis daug padėjo tos mokyklos vedėjas mokytojas A. Juozėnas.

Štabo viršininkas gen. št. plk. Sprangauskas mokyklos vedėjui mokytojui A. Juozėnui ir jo auklėtiniam už dovanas ir gražius linkėjimus nusiuntė padėkos laišką.

Štai tie malonūs mažųjų laiškučiai.

BRANGIEJI MŪSŲ TAUTOS GYNĖJAI

Iš visos širdies sveikinu Jus Kristaus prisikėlimo šventėje ir linkiu Jums, brangūs gynėjai, ją praleisti sveikiems ir linksmiems. Nors aš esu toli nuo Jūsų, bet mano širdis yra arti Jūsų. Mintimi aš visada gyvenu su Jumis, ir siunčiu menkute dovanėlę.

J. Krasuckytė,

Upytės pr. mokyklos III-jo skyr. mokinė

BRANGUS KARY

Siunčiu Tau šią dovanėlę Velykų švenčių proga. Linkiu linksmam praleisti Velykų šventes ir budriai stovėti mūsų krašto sargyboje.

Vladas Kiškūnas,

Upytės pr. mokyklos III-jo skyriaus mokinyš

MALONUS KARY

Sveikinu Tave, mielas kary, šventų Velykų ir linkiu Tau daug laimės margučiuose. Siunčiu Tau mažą dovanėlę Velykų proga.

Adelė Bagdonaitė,

II-jo sk. mokinė, Upytės pradžios mokykla

LAIŠKAMS MYLIMIEMS KAREIVIAM

Sveikinu jus, broliukai, su šventomis Velykomis ir linkiu jums jas linksmam praleisti. Žinoma, gal jums bus liūdna praleisti tas brangias šventes, nes jus esate toliau nuo savųjų. Tad aš, Bronė Sereikaitė, siunčiu jums šią mažą dovanėlę.

Tai dabar pasilikit sveiki. Sudiev jums!

Bronė Sereikaitė,

II-jo skyr. mok. Vinkšnėnų vienkiemio

Mums reikia daug tokių sūnų

Kai aukso miglos pievas dengia,
Kai gesta vakaras blyškus,
Svajonės lakios vėju skrenda
Per margus klonius, per miškus.

Ir ilgesy žaliųjų girių,
Dainoje Baltijos laisvos
Priminti noriu jums didvyrį,
Jaunųjų sūnų Lietuvos.

*

Putojo Baltija įniršus,
Dangus apniūkęs, neramus
Supylė žemėn miglą tirštą
Tvoras užklojo ir namus.

Ir drėgna prieblanda vakare
Šešėliai klaidžiojo aplink,
Kai būrio vadas žodį tarė:
„Šiąnakt žygiuosim marių link!

„Atminkit pareigą tėvynei,
Tas, kurs bailys — telieka čia.
Mūs partizaniška krūtinė
Juk nesiskaito su mirčia!“

Sužvilgo drąsios plieno akys,
Paraudo kraujas jų veiduos,
Ir partizanai, neprašnekę,
Išėjo Klaipėdos vaduot.

Tyli naktis. Užmigo vėjas.
Šešėliai slenka per laukus;
Kiekvienas baimę nugalėjęs,
Rūstus kiekvienas nešnekus.

Staiga sustoja partizanai,
Suspaudžia šautuvus tvirtai:
Kažkas pakrūmėje šlamena,
Per lauką brenda atsargiai.

„Sustok!“ — sušuko būrio vadas,
„Iš kur?“ — pridėjo dar kurčiai.
„Aš — gimnazistas, Vingis Tadas,
Mūs kaime stovi vokiečiai“.

Kariškas nusiteikimas ano meto mokykloje

(Atsiminimų žiupsnelis)

Dar prieš didįjį karą, kada dar niekas nenumanė, jog jau čia pat toji valanda, kurioj kelsis Lietuva ir išsikovos sau nepriklausomybę, tarp miškų ir kalvų susigūžusi stovėjo Žadvainių pradžios mokykla (Kurtuvėnų apylinkėj). Ji buvo rusiška, nes tuomet lietuviškos dar nebuvo leidžiamos. Mokytojas rusas, o visi mokiniai žemaičiai.

Draudavo viską, kas būdavo lietuviška. Net per pertraukas liepdavo rusiškai kalbėti. Neįleisdavo katalikų kunigo, o atvažiuodavo stačiatikių šventikas, kai tuo tarpu visi mokiniai buvo katalikai. Keista atrodydavo jaunam žemaitukui kalbėtis rusiškai savųjų tarpe. Kaip jis, Petriukas, kalbės su Jonuku kitaip, negu žemaitiškai. Ir juokinga būdavo, ir pikta. Be to, mokydavo rusiškų dainų ir himnų.

Pagaliau, po ilgos žemaitiškos kantrybės, vyresnieji mokyklos mokiniai sugalvojo pasipriešinti rusinimo darbui. Rodos, 1906 ar 1907 m. buvo padarytas originalus ir gudrus pasipriešinimas. Prisidėjo ir mažieji. Ir niekas nesusekė pasipriešinimo iniciatorių. Nors ir toliau lietuviškai nemokydavo, katalikų kunigo neįsileisdavo, bet jau žymiai viskas pasikeitė. Nebeatvažiuodavo stačiatikių šventikas, nebemokydavo rusiškų dainų, net ir caro himno. Nes nesisekdavo jis: „gesdavo“ ir geriausių dainininkų balsai. Leido pertraukų metu lietuviškai dainuoti ir kalbėtis. Lietuviškas dainas dainuojant balsai „negesdavo“, bet skardžiai verždavosi pro mokyklos langus į žiemą sustingusius miškus.

Apie karinį rengimą tuomet niekas ne nesapnavo, dar nenujautėme jį, be to, jis būtų buvęs ir ne mielas, nes svetimas. Tačiau, kažin kokia nenujaučia-

ma lietuviška kariškumo dvasia mokinių tarpe klebėjo. Žiūrėk, pertraukos metu vieni lauke žaidžia, o kiti klasėje traukia dainas, ir kas nuostabu, kariškas. Dažniausiai mėgdavo trenksmingą dainą „Už beržyno, už gojyno gul žalnieriai sušaudyti. Oha, ha, ha“ ir t. t. Net mokyklos sienos drebėdavo. Arba, kada daina tyli, žiūrėk, susimetęs kampe būrelis pasakojasi senovės padavimus apie piliakalniuose užkeiktas lietuvių ir žemaičių kariuomenes. Žinoma, visa tai stiprino jų tautinę dvasią ir lietuviškąjį atkaklumą.

Pamenu, vasaros metu buvo surengę net ir „karus“. Tai buvo mažiukai karo žaidimėliai. Į juos kartais net įtraukdavo ir kai kurias mergaites. Patys vaikai prasimanydavo kariškų žaidimų ir mielai į juos rinkdavosi. Iš šių vaikų, Lietuvos nepriklausomybei atgijus, daugelis 1919—1920 m. dalyvavo nepriklausomybės kovose.

Prieš pat didįjį karą jau pačiuose Kurtuvėnuose įsteigus lietuviškąją „Saulės“ mokyklą, daugelis tų mokinių, išgirdę apie būsiančią lietuviškąją mokyklą, jau iš anksto metė rusiškąją ir laukė savosios. Netoli įsteigus lietuviškąją, ir į rusiškąją Žadvainių mokyklą buvo atkelta, vietoj ruso, lietuviškas mokytojas.

Malonu taip prisiminti, kad jau ir anais lietuviui sunkiais laikais, mažieji mokėjo suprasti, jog be bendrų mokslų, dar reikia savy auklėti ir gero lietuvi, ir būsimo tėvynės gynėjo dvasią. Žinojo, kad verguvs laikais lietuvi kariškoji dvasia neturi užsnūsti, nes nežinia, kada gali ateiti tėvynės gynimo valanda. Taip ir įvyko: anie jaunieji patriotai, išaugę į stiprius vyrus, vieningai stojo savanoriais ginti Lietuvos nepriklausomybę.

Žadvainietis

„Žinau, tėvynė jungo kratos,
Aš myliu šalį mūs tėvų...
Štai, man pavyko trys granatos
Dar išsinešti iš namų...“

Ir jis pasakė vadui tyliai
Žinąs daug priešo paslapčių:
Nuo čia, gal būt, už pusės mylios
Sargybos stovi vokiečių.

Nustebę vyrai pralinksėjo,
Suspaudė ginklus tarp delnų;
Drąsusis vadas tik pridėjo:
„Mums reikia daug tokių sūnų!“

Naktim įsakymas nuslysta.
Sumišo žingsniai su tamsa...
Netrukus jauną gimnazistą
Apsupo virtinė visa.

Tą naktį stūgavo šrapneliai,
Drebėjo pakelių klevai.

Kai saulė rado dangun kelią,
Jau kaimas jautėsi laisvai.

O tarpe sprogstančių granatų
Kovojo Tadas, kaip visi.
Tik laisvo kaimo nepamatė
Širdis jauna, didi, narsi.

Kai švilpesyje kulku vėjo
Sukniubo kaime ties gatve,
Jo balsvos lūpos suvirpėjo:
„Tėvyne, mirštu dėl tavęs!“

Jis krito, bet jo vardas šventas
Klajoja posmuose dainų,
Jei norim mes laisvi gyventi,
Mums reikia daug tokių sūnų!

*

Ilgesyje žaliųjų girių,
Dainoje Baltijos laisvos
Jūs prisiminkite didvyri,
Jaunutį sūnų Lietuvos.

Juozas Palionis

Karinė spauda — mūsų spauda

UNIVERSITETE PRADEDAMOS KRAŠTO SAUGUMO PASKAITOS

Balandžio 25 d. V. D. Universitete pradedamos skaityti krašto saugumo paskaitos. Pirmąją paskaitą „Lietuvos nepriklausomybės karai 1918—20 m.“ universiteto I rūmų salėje skaitys generolas lt. Vitkauskas. Po šios paskaitos kitą šeštadienį bus vėl paskaita. Šiomis kariškomis paskaitomis studentija turi labai susidomėti, nes įgys daug naudingų žinių krašto saugumo reikalais.

RENGIAMA KARIŠKA STUDENTŲ STOVYKLA

Liepos mėn. stud. ats. karininkų korpl „Ramovė“ Neringoje rengia kariškąją studentų stovyklą. Stovyklai vieta numatoma Smiltynėje, per tris kilometrus nuo kelto per Kuršių mares Juodkrantės link. Stovyklai organizuoti komisijos pirmininku paskirtas ats. j. lt. V. Apeikis. Parengiamieji stovyklos darbai jau vykdomi.

STOVYKLOS MOKINIAMS

K. K. Rūmai, be rengiamų penkių stovyklų mokytojams ir sporto organizacijoms, šiemet rengia tris stovyklas ir mokiniams: Nuo birželio 26 d. iki liepos 4 d. įvyks gimnazijų mokinių stovykla Giruliuose. Dalyvaus 31 gimnazijos Klaipėdos krašto mokiniai, iš viso per 140 mokinių. Stovyklos viršininku paskirtas Mažeikių gimn. dir. J. Rainys. Birželio 17—27 d. irgi Giruliuose įvyks Klaipėdos krašto ir Kauno miesto pradžios mokyklų vyresnių skyrių stovykla. Dalyvaus per 120 mokinių. Stovyklos viršininku paskirtas Kauno m. pr. mok. insp. Vokietaitis. Birželio 16 — 25 d. įvyks stovykla Vidišky. Dalyvaus Ukmergės miesto ir Klaipėdos krašto vyresnių pradžios mokyklų skyrių mokiniai, iš viso per 120 vaikų. Stovyklos viršininku paskirtas pr. mok. insp. Cibulskas.

PANEVĖŽIO GIMNAZIJOJE NET DU KARIŠKIEJI BŪRELIAI

Karinio rengimo instruktoriaus kpt. Rinkevičiaus iniciatyva įsisteigė du kariškieji būreliai: radiotelegrafistų ir artileristų.

Radiotelegrafistai jau turėjo porą pamokų. Pratinosi priimti ir siųsti prie mokomojo stalo, mokomaisiais raktais. Dabar susipažįstama su radio taisyklėmis. Būreliui vadovauja ryšių kpt. Juozaitis. Įstojo 22 mokiniai. Atrodo, bus neblogų radistų.

Artileristai turėjo dar tik vieną pamoką. Į šį būrelį įstojo per 30 mokinių. Dėstys 1 art. pulko karininkai. Šio būrelio nariai jau susipažino su artilerijos paskirtimi, istorija, pabūklų rūšimis bei jų savybėmis. Gavę net smulkiau pabūklus apžiūrėti ir pamatyti jų sudėtinės dalis. Sako, gausią ir pajodinėti. Puiku.

M. Dievonis

AVIACIJOS MĖGĖJAI KAUNO „AUŠROS“ GIMNAZIJOJE

Kauno „Aušros“ berniukų gimnazijoje prie fizikos-matematikos būrelio yra įsisteigusi aviosekcija. Tikslas: panaudoti mokinių atliekamą laiką naudingam darbui ir supažindinti juos su aviacija. Aviosekcija skubiai rengiasi aitvarų rungtyne, kurios įvyks gegužės 3 d.

S.

IR VILKAVIŠKYJE KARINIO RENGIMO BŪRELIS

Jūs manote, kad Vilkaiviškis miega? Ne. Štai: jau įsisteigė karinio rengimo būrelis, kuriam vadovauja karinio rengimo instruktorius kpt. Tarasonis. Būrelis jau dirba — mokosi ginti tėvynę.

Vilkaiviškietis

ALYTAUS MOKSLEIVIAI LANKĖSI PAS ULONUS

Balandžio 5 d. Alytaus valdžios gimnazijos mokiniai, mokyt. p. Navicko vadovaujami, ulonus palinksmino gražiomis dainelėmis ir patriotinio turinio eilėraščiais.

Meno valandėle ulonai liko labai patenkinti. Toks mokslievių atsilankymas šiemet yra antras. Ir reikia pasakyti, kad ir pirmoji ir antroji meno valandėlės buvo labai įdomios.

V. p. B. Činska

MŪSŲ PRADŽIOS MOKYKLOS

Šių metų pradžioje viena pradžios mokykla teko vidutiniškai 1.017 gyventojų ir 505 gyventojams vienas mokyklos komplektas. Tankiausias mokyklų tinklas yra Seinų apskrityje: 404 gyventojams tenka vienas komplektas ir rečiausias Šakių apskr. — vienas komplektas 559 gyventojams.

Pradžios mokyklų knygynėliuose buvo 796.238 egz. knygų mokiniams skaityti ir mokytojų reikalams. Kiekviename knygynėlyje buvo vidutiniškai po 348 knygas. Be to, 1877 mokyklos turėjo 158.440 egz. vadovėlių neturintiems mokiniams.

MIRĖ 99 METŲ KNYGNEŠYS

Skapiškyje mirė pensininkas Matukas turįs arti šimtą metų. Matukas knygnešio darbą dirbo kelias dešimtis metų iš to ir pragyvendamas. Daug kartų jam teko su knygom pakliūti pas rusų žandarus, bet vis laimingai pavykdavo išsukti. Velionis knygas gaudavęs iš J. Bielinio garsaus Lietuvos knygnešio.

Velionį palaidojo Skapiškio kapinėse, kur atsisveikinti buvo susirinę gausybė žmonių. Skautai ir jaun lietuviai ant kapo padėjo vainikus.

A. Š.

GRAŽI Š. AMERIKOS LIETUVIO DOVANA

Daugiau kaip prieš metus J. Bačiūnas A. Olšausko 70 metų literatūrinio darbo sukaktuvėms paminėti išleido gražų leidinį „A. Olšauskas ir Lietuva“. J. Bačiūnas padovanojo 1056 egz. savo knygos šioms organizacijoms: draugijai užsienio lietuviams remti — 150 egz.; kariuomenės bibliotekoms — 75 egz.; šaulių sąjungai — 250 egz.; Lietuvos skautams — 150 egz.; „Jaunajai Lietuvai“ — 100 egz.; mokyklų bibliotekoms — 125 egz.; Vilniui vaduoti sąjungai — 56 egz.; J. V. Girdvainiui — 75 egz.; Petriui Biržiui — 75 egz. Knygos jau išsiųstos į Lietuvą draugijos užsienio lietuviams remti vardu.

LIETUVIS KOMPOZITORIUS

Čikagos lietuvis pianistas Viktoras Briedis, praėjusiais metais Lietuvoje viešėjusios Aldonos Briedytės broliu, parašė fortepionui kompoziciją „Lazy Rhythm“. Tai esąs gražus muzikalinis kūrinys, kuris turi didelį pasisekimą. V. Briedis nuolat dirba Fox teatre.

LENKŲ KALBA PAMALDOS SAO PAULO LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Draugijos užsienio lietuviams remti turimomis žiniomis, lietuvių parapijos Sao Paulo bažnyčioje nežinia kuriais sumetimais įvestos pamaldos ir lenkų kalba, Spėjama, kad tos pamaldos skiriamos Lietuvos piliečiams lenkams. Bendrai, Sao Paulo lietuvių parapija labai pageidauja artimesnio ir glaudesnio bendradarbiavimo su parapijos klebonu, kuris nevisuomet skaitosi su lietuvių parapijos bendruomenės reikalais.

JAU PARDUODAMI IR... VAIKAI

Vilniaus laikraščiai praneša, kad ten vaikų išpardavimas eina visu smarkumu. Kai krizė įgelia šeimyną, kiekvienas alkanas jos narys sunkina padėtį. Vaikų kainos pigios. Štai, „mūsų ramiųjų, mūsų tyliųjų“ „Kresų“ gyventojas J. Kudlanko (Čepukaričių kaimas), mirus jo žmonai, atšidūrė skurde ir, nebeturėdamas išeities, pardavė turtingam savo apylinkės kaimynui keturiolikos metų sūnų. Pardavė už 10 pūdų rugių ir 20 pūdų bulvių. Be to, tas pats Kudlanko, neseniai atvykęs Vilniun, pametė prie bendrabučio 2 mažamečius vaikus.

AMERIKOS LIETUVIAI DOMISI LIETUVOS EKSPORTU

„Vienybė“ rašo, kad Amerikoje gyvena milijonas lietuvių, kurie jau ne kartą yra įrodė, kad jiems rūpi Lietuvos reikalai. Pasak laikraščio jie domisi Lietuvos valstybės, lietuvių tautos problemomis, bet palyginti mažai rūpinasi Lietuvos eksportu į Ameriką. Lietuva Amerikos rinkoje gerai pasirodžiusi su savo skaniu krupniku, geru kumpiu, gerai išlaikytais baravykais ir neprastais saldainiais. Todėl laikraštis ragina Amerikos lietuvius labiau susidomėti Lietuvos gaminiams ir visur Amerikoje reikalauti tik iš Lietuvos įvežtų gaminių.

VIDAUS VANDENŲ ŽVEJYBA LIETUVOJE 1935 METAIS

Praėjusiais metais Lietuvos vidaus vandenyse buvo sugauta apie 607.075 kg. žuvies už 401.664 litus. Be to, buvo sugauta 4.258 kapos vėžių už 19.084 lit.

Daugiausia buvo sugauta mėsū, kuojų — 98.088 kg.; lydekų — 97.949 kg. ešerių — 53.689 kg.; karpių — 41.217 kg.; lašišų — 22.082 kg.; lynų — 19.035 kg.; karosų — 8.991 kg. ir ungurių — 7.354 kg.

LIETUVOS CUKRAUS GAMYBA 1935—36 M.

Praėjusį sezoną Lietuvoje cukrinių runkelių augino 4.315 ūkininkų. Cukrinių runkelių plotas sudarė apie 7.000 ha. Gautas cukrinių runkelių derlius siekė 136.000 to. Runkelių cukringumas buvo 17,3%. Iš viso abu Lietuvos cukraus fabrikai pagamino 22.133.400 kg. cukraus. Cukraus importas, kuris 1929—30 m. siekė apie 15 mil. lt., 1934—35 m. buvo sumažėjęs ligi 1.293.000 lt. Šiais metais cukraus beveik visiškai nebevežama.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PASKYRIMAI

Respublikos Prezidento balandžio 8 d. aktu 687 nr. šie karininkai skiriami: Gen. štabo plk. ltn. Leonas Gustaitis — 1 pėst. pulko vadu, plk. ltn. Petras Kutka — karo technikos štabo viršininku ir plk. Antanas Banėnas — karo technikos štabo tyrimų komisijos pirmininku.

PAKELTI Į AUKŠTESNIUS LAIPSNIOUS

Respublikos Prezidento balandžio 9 d. aktu 688 nr. pakelti į aukštesnį laipsnį:

Generaliao štabo karininkų korpo — iš pulkininko leitenanto į pulkininko 1 pėst. pulko vadas Leonas Gustaitis.

Pėstininkų karininkų korpo — iš leitenanto į kapitono 7 p. p. Vincas Venčkauskas.

Aviacijos karininkų korpo — iš majoro į pulkininko leitenanto: Leonardas Peseckas; iš kapitono į majoro: Ignas Šešplaukis, Eugenijus Kraucevičius; iš leitenanto į kapitono Vytautas Varanaičius; iš jaunesniojo leitenanto į leitenanto: Vytautas Žižis, Alfonsas Pupelis, Albinas Tindžiuolis, Bronius Kuzmickas ir Kazys Rimas.

Sanitarijos (A) karininkų korpo — iš leitenanto į kapitono 7 p. p. Antanas Miliauskas.

Administracijos (A) karininkų korpo — iš majoro į pulkininko leitenanto 1 p. p. Vincas Blažys.

Ginklavimo karininkų korpo — iš kapitono į majoro ginkl. valdybos Juozas Barauskas.

APDOVANOTAS KARO ATSTOVAS

Respublikos Prezidento balandžio 2 d. aktu 646 nr. Amerikos Jungtinių Valstybių karo attache Lietuvai majoras William E. Shipp už nuopelnus Lietuvai apdovanotas D. L. K. Gedimino ordinu, 3-ju laipsniu.

BUVO ATVYKĘS ATISISVEIKINTI ŠVEDŲ JŪRŲ KARO ATTACHÉ LIETUVAI JŪRŲ KPT. LARSSONAS

Balandžio 16 d. iš Rygos į Kauną buvo atvykęs atsisveikinti švedų jūrų karo attache Lietuvai jūrų kpt. Larssonas. Tą pat dieną kpt. Larssonas padarė vizitus mūsų krašto apsaugos ministeriui plk. inž. Dirmantui, kariuomenės vadui gen. št. plk. St. Raštikiui, kariuomenės štabo viršininkui gen. št. plk. Černiui ir kariuomenės štabo II sk. viršininkui gen. št. plk. ltn. Dulksniui. Be to, pasirašė Prezidentūros svečių knygoje.

Tą pačią dieną, švedų jūrų karo attache Lietuvai pagerbti, kariuomenės vadas Metropolyje suruošė pusryčius.

Švedijos karališkosios pasiuntinybės pranešimu, jūrų attache U.C.B. Larssonas nuo š. m. balandžio 30 d. išeina iš savo vietos į pensiją.

APDOVANOTAS CIVILINIS TARNAUTOJAS

Respublikos Prezidento balandžio 2 d. aktu 664 nr. 9 pėst. pulko kapelmeisteris civil. tarn. Bagdonas Visockis už nuopelnus Lietuvai apdovanotas D. L. K. Gedimino ordinu, 5-ju laipsniu.

Respublikos Prezidento balandžio 9 d. aktu 690 nr. už nuopelnus Lietuvai apdovanoti Lietuvos nepriklausomybės medaliais 15 asmenų (karių ir atsargos karių).

KAUNO ĮGULOS LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ ŠACHMATŲ TURNYRAS

Š. m. „Kario“ Nr. 5 buvo rašyta, kad Kauno įgulos liktinių puskarininkų šachmatų mėgėjų būrelio iniciatyva yra sumanyta šiais metais Kauno įguloje įvykdyti šachmatų turnyras liktinių puskarininkų tarpe. Šiuo turnyru mūsų kariuomenės dalyse buvo labai susidomėta. Dažnai „Kary“ rasdavome žinių apie šachmatų žaidimus įvairiose dalyse. Tai pabrėžia, kad mūsų šachmatininkai mėgėjai šioj srity dirbo.

Čia patiekiamo Kauno įgulos likt. puskarininkų šachmatų mėgėjų turnyro tvarką.

I. Turnyre dalyvauja šių dalių liktinių puskarininkų šachmatininkų komandos: 1. 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko, 2. 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko kartu su priešlėktuvinės apsaugos rinktine, 3. 1 gusarų D. L. Etm. Kun. Jonušo Radvilos pulko, 4. karo aviacijos, 5. 1 inžinerijos bataliono ir 6. ryšių bataliono.

II. Turnyras vyksta 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko puskarininkų ramovėje balandžio 26 d. ir gegužės 2, 3, 9, 10 d. d. Kiekvieną dieną pradžia lygiai 16 val. 30 min., tik gegužės 2 d. 15 val.

III. Dalių komandos žais po dvi partijas šiomis dienomis:

Balandžio 26 d. 1. 2 pėst. pulkas — karo aviacija, 2. 5 pėst. pulkas — ryšių batalionas, 3. 1 gusarų pulkas — 1 inžinerijos batalionas.

Gegužės 2 d. 1. 2 pėst. pulkas — ryšių batalionas, 2. 5 pėst. pulkas — 1 gusarų pulkas, 3. karo aviacija — 1 inžinerijos batalionas.

Gegužės 3 d. 1. 2 pėst. pulkas — 1 inžinerijos batalionas, 2. 5 pėst. pulkas — karo aviacija, 3. 1 gusarų pulkas — ryšių batalionas.

Gegužės 9 d. 1. 2 pėst. pulkas — 1 gusarų pulkas, 2. 5 pėst. pulkas — 1 inžinerijos batalionas, 3. karo aviacija — ryšių batalionas.

Gegužės 10 d. 1. 2 pėst. pulkas — 5 pėst. pulkas, 2. karo aviacija — 1 gusarų pulkas, 3. ryšių batalionas — 1 inžinerijos batalionas.

IV. Nebaigtoms partijoms baigti dalių komandų vadovai paskirs dienas savo nuožiūra.

V. Kiekviena dalies komanda kiekvieną kartą atsineša po trejus šachmatų su lentomis.

VI. Dalies komandos atsarginis žaidėjas į turnyrą vyksta tik tada, kai bet kuris komandos žaidėjas dėl svarbių priežasčių negali dalyvauti.

1 gusarų pulko komandos atsarginis žaidėjas vyr. pusk. Petuška dalyvauja turnyre vietoje civ. tarn. Malaiškos. Jei reikės, šios dalies komandos vadovas atsarginį žaidėją paskirs savo nuožiūra, tik ne civ. tarnautoją, nes turnyre tegali dalyvauti tik liktiniai.

VII. Kartu su dalies komanda į turnyrą atvyksta ir visi dalių komandų vadovai, kurie dalyse pravedė liktinių tarpusavio rungtynes.

VIII. Dalių komandų vadovai sudarys turnyro komisiją, kuriai pirmininkaus Kariuomenės štabo plk. ltn. Jakštas.

IX. Visus turnyrui vesti reikalingus sąrašus parūpins Kar. št. Spaudos ir šviet. Skyrius, todėl dalių komandų vadovams tuo rūpintis nereikia.

X. Pirmajam laimėjusiam turnyre numatoma dovana, kurią paskirs Kar. št. Spaudos ir švietimo Skyrius.

Ir toliau „Kary“ skelbsime žaidimų eigą ir rezultatus.

JAU SUDARYTA RYŠIŲ B-NO LIKT. PUSKARININKIŲ ŠACHMATININKŲ KOMANDA

Pravedus tarpusavy šachmatų turnyrą, į šachmatų komandą įėjo šie žmonės. 1) virš. Juozas Kazakevičius, surinkęs 12 taškų, 2) vyr. pusk. Antanas Šinkūnas — 11. 3) v. p. Lucijonas Kondrackas — 11. 4) v. p. Jonas Morkūnas — 10. 5) jaun. pusk. Jonas Žinka — 10. 6) vyr. pusk. Balys Paulavičius — 6 ir ats. vyr. pusk. Petras Mankauskas, surinkęs 6 taškus. Tarpusavio turnyrui vadovavo jaun. ltn. Valkiūnas.

V. p. Kostečka

VELYKOS 7 P. PULKE

Šiomet Velykų šventės 7 p. ž. Butegidžio pulke praėjo gana įspūdingai.

Pirmą Velykų dieną, pulkui grįžus iš bažnyčios, išsirikiavo rajone. Pulko vadas plk. Genys pasveikino karius pavasario švente — Velykomis. Be to, priminė, kad šventės praeitų gražia nuotaika, nesuteršiant kario munduro.

Antrą švenčių dieną pulko rajone karius linksmino orkestras.

Pirmą Velykų dieną 7 p. Ž. K. Butegeidžio pulko ligoninėje gulinius ligonius aplankė L. K. Birutės K-ky Š-mos M-ry D-jos Tauragės skyriaus pirmininkė ponja Genienė, plk. Genys ir plk. ltn. Dragūnas. Svečiai ligoniams įteikė dovanų.

Pažymėtina, kad p. Genienės rūpesčiu pulko ligoninė turi radio aparatą, apie 100 vertingų knygų ir kt. **Al.**

VELYKŲ STALAS VAIKUČIAMS

Balandžio 19 d. 15 val. įgulos karių Seredžiaus pradžios mokyklos ir miestelio vaikams Kunig. B. K-ky šeimų moterų draugija įgulos valgykloje suruošė Velykų stalą. Vaikams susėdus prie stalo, p. Vaitkienė palinkėjo jiems sočiai pavalyti, buvo padalytos dovanėlės ir vėliau pasilinksminimai. Vaikučiams bevalgant, juos linksmino įgulos karių stygų orkestras. Į suruoštą vaikų Velykų stalą apsilankė įgulos v-kas, karininkai, likt. pusk. ir civil. tarnautojai su šeimomis. Taip pat apsilankė vietos klebonas ir kiti kunigai. Trumpas kalbas pasakė klebonas, Šimėnas, Karaliūnas ir kt. Po dovanėlių įgulos karių ir pradžios mokyklos vaikai padeklamavo keletą eilėraščių ir padainavo. Pašokę, pažaidę ir pasilinksminę vaikai patenkinti išsiskirstė namo. Iš viso dalyvavo 220 vaikų.

S. v. p. Grigoras

VELYKOS 3 KAVALERIJOS PULKE

Šiomet pulkas pirmą kartą šventė Velykas. 7 val. nuėjome į parapijos bažnyčią pamaldoms, kur radome savo ginklo brolius: 7 p. p. ir 4 art. p. gr. karius. Iškilmingų pamaldų metu griežė 7 p. p. orkestras. Po pamaldų grįžus namon, atvykęs pulko vadas pasveikino šventėmis. Visi iš džiaugsmo žėrinčiais veidais daužėm margučius, valgėm ir dalijomės išpūdziais.

Velykų pirmąją dieną apsilankė į pulko ligoninę pulko vado žmona ponja Reklaitienė su kitomis poniomis: Kaminskiene ir Zakiekiene, nešinos ligoniams jau iš anksto parūpintas dovanas. Dalindamos ligoniams margučius, pyragaičius ir kitus maisto skanumynus, juos motiniškais žodžiais nuoširdžiai atjautė. Taip pat ponios aplankė ir užkrečiamomis ligomis (epid. parotitu) sergančius. Jiems irgi išdalijo skirtas dovanas.

San. virš. A. Naseckas ir gr. Vl. Kuzma

LABAI PATIKO 1 INŽ. B-NO RADIO PUSVALANDIS

Pereito sekmadienio kariuomenės radio pusvalandis visus tiesiog žavėte žavėjo. Ar nebus tai vienas geriausių kariuomenės pusvalandžių. Dainų, muzikos, kupletų ir kitų dalykų gražus suderinimas visą pusvalandį klausytojus pavergė.

V. p. Kostečka

KAUTYNIŲ DIENA

Balandžio 18 d. įgulos likt. pusk. ir civil. tarnautojų meno mėgėjų kuopelė įgulos kariams 4 kuopos salėje dukart suvaidino „Kautynių dieną“ (3-jų veiksmų pjesę), kuri yra spausdinta šių metų „Trimitė“. Kariams ši pjesė labai patiko ir artistai susilaukė gausių katučių. Balandžio 25 d. ši pjesė bus suvaidinta Seredžiaus visuomenėi.

S. v. p. Grigoras

SKUBA GRAŽINTI RAJONUS

1 p. p. skuba gražinti savo rajonus: sodinti medelius, taisyti lysves, darželius ir sėti įvairias gėles. Visi kariai nusištatę, kad kiekvienas žemės gabalėlis užaugintų nors mažą grožio dalelę. Ypatingai tuo susirūpino I bat. kariai, kur dabar per dienų dienas kareiviai taiso ir dirba įvairius darželius.

DŽIAUGIASI ĮSIGIJĘ RADIO

1 p. pulko 1 kuopos kareiviai savo noru susidėjo pinigais ir įsigijo radio aparatą. Visi labai džiaugiasi, kad gerai sugalvojo. Dabar nepaprastu malonumu klausosi kariuomenės ir šaulių pusvalandžių, „Pupų dėdės“ ir „Linksmųjų brolių“.

U-tis

PRIENŲ ĮGULOS LIKTINIŲ VAKARAS

Balandžio 13 d. pradžios mokyklos salėje įgulos liktiniai surengė šeimynišką vakarą. Programą įvykdė patys liktiniai. Vaidino vieno veiksmo komediją „Tai politika“. Karių choras, v. p. Karpavičiaus vedamas, padainavo kelias dainas.

Be to, programą gerokai pajavairino ir žiūrovus prijuokino v. p. Karpavičius ir j. p. Micka savo kūrybos kupletais iš įgulos gyvenimo.

Visa programa atlikta gerai. Atsilankiusieji buvo patenkinti, ypač dainomis. Pelno gauta apie 80 litų, kurie paskirti karių švietimo reikalams.

P. Gronickas

Seredžiaus įgulos skyriaus birutininkės rengia Velykų dovanėles Seredžiaus pradžios mokyklos ir miestelio vaikams

INŽINERIJOS KARIŲ VAKARAS

Balandžio 18 d. 2 inžinerijos b-no kariai surengė vakarą. Kad publikos nenuvargintų, programa parinkta neilga ir įvairi. Vaidinta komedija „Moderniškoji kaimo moteris“. V. p. Burneika padeklamavo porą eilėraščių. Vyr. p. Puščiaus žmona padainavo vieną ir su jaun. pusk. Pusvaškiu keletą gražių dainų. Bataliono karių choras, virš. Narbuto diriguojamas, taip pat padainavo kelias, publikai labai patikusias, dainas. Visa meniškoji dalis teusitraukė porą valandų. Vakarą globojo švietimo vadovas. Režisavo j. ltn. Guobys. Dekoracijas pašė c. tarnaut. Kontrimavičius.

Vyr. p. Gabševičius

AUKOS GINKLŲ FONDUI

Ryšių bataliono liktiniai puskarininkiai ir civiliniai tarnautojai aukoja Ginklų Fondui grynais pinigais 697 lt.

Pinigai bus paaukoti per 2 mėnesius. Kovo mėn. paaukota 348,50 lt., o likusieji bus surinkti balandžio mėn.

Pusk. Medalinskas

DAR VIENAS LAIMĖJIMAS ŠVIETIMO SRITY

Kovo mėn. 3 p. p. II bataliono biblioteka gavo iš Kauno karo kalėjimo 900 tomų įvairių knygų. Gautos knygos beveik visos įrištos karo kalėjimo knygriškykloje.

Taip pat paskirta ir iš Kėdainių per 100 tomų knygų. Iki šiol batalionas bibliotekos neturėjo.

Bataliono bibliotekos užuomazga turtinga, nes gauta per 1000 tomų knygų.

Bibliotekorium paskirtas s. v. p. Grigoras.

VI. G.

MINDAUGININKAI ĮSIGIJO KINĄ

4 p. pulko kariai iki šiol į kiną eidavo beveik kas sekmadienis iš Pajuostės į Panevėžį. Bet dabar švietimo vadovo rūpesčiu inž. Barisas įtaisė kiną Pajuostėje, 4 p. p. būstinių salėje, kur kariai už 10—15 centų gali žiūrėti filmų. Už tai pulko kariai labai dėkingi, nes jau nebereikės žygiuoti 5 kilometrų, kad galėtų pamatyti filmų.

GRAŽIAI PADAINUOJA

Paskiausiai 4 p. p. kariai uoliai pradėjo mokytis dainuoti iš „Dainuojam“. Pavyzdžiui, mokomoji kuopa ne tik paprastas dviejų balsų dainas sugeba padainuoti, bet jau moka ir 4 balsais „Gaudžia trimitai“, „Karas“ ir kt.

Kar. k. R.

KARINIŲ ŽINIŲ TOBULINIMO KURSAI

6 p. p. vadas pulko likt. viršiloms ir puskarininkiams surengė vieno mėnesio kursus. Kursų tikslas likt. puskarininkiams duoti daugiau žinių iš šių dienų karinio rengimo ir taip pat daugiau savarankiškai vadovauti mažesniem daliniam: skyriui, būriui. Iki pietų mokoma praktiškai lauke, o po pietų teoretiškai klasėje. Kursus lanko iki pietų rikiuotės dalinių viršilos ir puskarininkiai, o po pietų visi: rikiuotės ir nerikiuotės.

6 P. P. KINAS GERAI VEIKIA

Isteigus 6 p. p. garsinį kino teatrą, Klaipėdos visuomenė mieliai jį lanko. Norint patekti truputį vėliau, negu nustatyta valanda, jau nebegalima bilietų gauti, nes visuomet pilna salė žmonių. Nors kino salė nemaža (telpa apie 400 žmonių), bet atėjus į seansą dažnai tenka gerokai palaukti kol įeisi. Kiną daugiausia lanko Klaipėdos studentai, moksleiviai ir šiaip įvairūs asmenys. Nuo jų neatsilieka ir vokiečiai. Bilietų kainos pigios, nuo 30 iki 75 ct. Kino filmos geresnės, negu vokiškuose kinuose, nes filmos imamos iš Kauno. Vokiški kino teatrai kas kartas tuštėja.

J. M-čius

PULKO ORKESTRO KONCERTAS ŠILUTĖJE

Balandžio 25 d. 7 p. ž. K. Butegeidžio pulko orkestras koncertavo Šilutėje. Programoje pulko orkestras pagriežė šių kompozitorių veikalus: Suppė, Rossini, Heincke, Ofenbacho ir kitų. Be to, solo atliko atskiri instrumentai: klarnetas, saxophonas, hylophonas ir kiti.

Al.

PAGĖGIŲ ĮGULOS KARIAI MATĖ TEATRO VAIDINIMUS

Prieš Velykas Pagėgiuose lankėsi Valstybės Teatro Klaipėdos skyrius, kuris Duonelaičio gimnazijos salėje suvaidino du veikalus: 1) 5 veiksmų dramą „Vilkaitė“ ir kitą dieną 4 paveikslų pasaką „Dvylika brolių juodvarniais lankstančių“. Kariai į minimus vaidinimus buvo vedami, kaip ekskursininkai.

San. pusk. M. Grinius

RENGIAMĖS KARIUOMENĖS IR VISUOMENĖS SUSIARTINIMO ŠVENTEI

Pereitais metais visuomenė labai susidomėjo kariuomenės ir visuomenės susiartinimo švente. Tą dieną 7 p. p. I bataliono kareivines aplankė per 5000 žmonių, žiūrėjo kareivių gyvenimą, sekė kareivių sportą ir įvairias jų išdaigas. Taigi, 7 p. p. I batalionas ir šiais metais rengiasi gan įdomiai ir iškilmingai paminėti tą šventę.

San. pusk. M. Grinius

7 P. P. I B-NO KARIAI VISI SPORTININKAI

Nuo balandžio 15 d. triskart savaitėje, t. y.: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, nuo 16 iki 17 val. įvesta sporto treniruotė karininkams, likt. puskarininkiams ir kareiviams. Kiekvienas karys turi dalyvauti nemažiau, kaip vienoje kurioje nors sporto šakoje. Sporto šaką gali pats pasirinkti. Tuo būdu kiekvienas karys pasirenka tokią sporto šaką, kuri jam labiau patinka.

San. pusk. M. Grinius

SUDARYTA ARTISTŲ MĖGĖJŲ TRUPĖ

7 p. p. II bataliono švietimo vadovui vadovaujant, iš liktinių viršilų ir puskarininkių sudaryta artistų mėgėjų trupė. Per trumpą laiką visai vykusiai suvaidino dviejų veiksmų veikalą „Vilniaus laisvėn“. Nors daugumas artistų buvo pirmą kartą scenoj, bet vaidino visai gerai. Dabar trupė uoliai dirba ir žada dažniau pasirodyti scenoje.

Virš. Bliumas

2 p. p. kariai eglaitėmis apsodina savo rajoną

TURĖJOM SVEČIŲ

Balandžio 18 d. karo aviacijos aerodromą aplankė 1 gusarų pulko kariai. Dienos gražumas ir jau žaliam aerodrome dūzgiantieji lėktuvai svečius ir šeiminkus nuteikė labai bičiuliškai. Čia susitiko garbingo nuo senovės lietuvių žirgo mylėtojai — vyčio atstovai su moderniškiausios karo priemonės valdymo menininkais.

Karo lakūnai suteikė svečiams malonumo su jais bendradarbiaujami po žydrąjį dangų. Visi skraidžiusieji pirmą sykį savo gyvenime pamatė motutės žemelės veidą pro pilkuosius debesėlius.

Kariūn. k. St. Bulota

NAUJAS KARINIS MARŠAS

Gediminas Grigaliūnas-Glovackis ir Bronius Funka sukomponavo karinį maršą: „Pirmas Balandis“ ir prieš Velykas įteikė jį 2 pėst. D.L.K. Algirdo pulkui.

Kapelmeisterio Gužo ir kitų, girdėjusių kūrinį, nuomone maršas yra visai geras, labai lengvas griežti, harmoningas ir sklandus. Vietomis pasitaikiusius nesklandumus kapelmeisteris ištaisė. Maršas, tiesa, daugiau koncertinis; žygiui nevisai tinka. Pulkas orkestras žada jį sugriežti per radio ir šiais įvairiomis progomis.

Gediminas Grigaliūnas-Glovackis yra ats. gen. Grigaliūno-Glovackio sūnus, studentas, muzikos mėgėjas. Jis jau yra parašęs kelis fortepiono ir vargonų muzikos dalykėlius.

Bronius Funka anksčiau tarnavo kariniuose orkestruose, dabar tarnauja policijos mokyklos orkestre.

Abu kalbamą maršą komponavo drauge. Abu yra jauni, priklauso Šančių skautų tunto „Šarūno“ draugovės.

GRAŽINAM RAJONĄ

Pavasario saulutei šildant, kiekvienas nori ką nors savo laukuose ar aplink namus pasėti, pasodinti. Mes, algirdininkai, jau seniai sutvarkėme savo darželius apie kareivines, silpnus medelius priraišiojom prie naujų baslių, želdinamus rajonus aptvėrėm tvorelėmis.

Be to, plk. ltn. Šimonėlio iniciatyva ir jo vadovaujami viso rajono patvorius apsodinom eglaičių žaliatvore. Buvo pasodinta 2100 eglaičių, kurias ūkio dalis nupirko ir pargabeno iš Vaišvidavos miškų. Po kelių metų, kai žaliatvorė paauš, rajonas labai gražiai atrodys. Jau ir dabar daug jaučiau atrodo. Vėliau dar sodinsime daugiau lapuočių.

Algirdininkas

ATSISVEIKINOM SU JAUNAIS KAREIVIAIS

Balandžio 4 d. 2 pėst. pulko jaunieji kareiviai buvo prisaidinti Šančių karių bažnyčioje. Po priesaikos ir pamaldų pulko aikštėje jaunus eilinius pasveikino pulko vado padėjėjas. Po sveikinimo, praecita iškilmės maršu.

Prieš kurį laiką 2 p. p. liktiniai puskarininkiai žaidė šachmatais su pulko mokomąja kuopa ir pralaimėjo 8:6. Tuo rezultatu nepatenkinti pakvietė kuopą revanšui. Revanše žaidė tie patys žaidėjai, tik buvo susikeista lentomis. Revanšą laimėjo puskarininkiai 3½:5½. Atsirevanšavus pirmąjį pralaimėjimą, buvo nutarta žaisti lemiamą turnyrą, kurį laimėjo puskarininkiai 7½:6½. Tą dieną mokomoji kuopa ypač blogai žaidė, kai kurie žaidėjai sirguliavo.

Po pirmojo ir sėkmingo pasirodymo futbolo rungtynėse (2 p. p. — Metalas 5:1) pulko komanda dar smarkiau pradėjo treniruotis.

Eil. V.

IR PAS MUS JAU SKAMBA RADIO

Balandžio 6 d. 3 kavalerijos pulke įvesti iš budinčio karininko būsto į eskadronus radio garsiakalbiai. Atliekamu laiku klausomės muzikos, paskaitų ir įvairių pranešimų. Be to, dar turim ir mikrofoną, iš kurio taip pat klausom paskaitų ir pranešimų.

SULAUKĖM ATSARGINIŲ

Kovo 31 d. į 3 kavalerijos pulką atvyko pratimų atlikti atsarginiai. Visi išskirstyti į eskadronus. Jų tarpe yra vyr. ir jaun. puskarininkių ir grandinių. Yra prasilavinusių ir dirbusių L. Š. Sąjungoje. Čia jie greit apsirato su pulko gyvenimo sąlygomis ir jaučiasi patenkinti.

Gr. V. Kuzma

ATVYKO PAGILINTI ŽINIAS

Kovo 30 d. iš Kauno priplaukos į Seredžių garlaiviu atplaukė artilerijos atsarginiai. Atsarginiai per miestą žygiuodami gražiai sudainavo, nors tik kelios dienos, kai susirinko iš visų Lietuvos kampų. Jie parodė, kad ne jauni kareiviai, bet atsarginiai žygiuoja. Daugelis iš jų vedė ir paliko namuose šeimas, bet nenusiminę, o kariškai nusiteikę džiaugėsi, jog ir jie reikalingi tėvynei.

Būdami atsargoje apie 8 metus, nepamiršo rikiuotės bei statutų, nes dauguma dirbo šaulių eilėse.

S. v. p. Grigoras

RAMOVĖ ĮSIGIJO BALDŲ

Seredžiaus įgulos liktinių puskarininkių ramovei nupirkta vienišų kėdžių, stalų ir 2 komplektai gerų šachmatų. Šachmatininkai patenkinti treniruojasi, o vėliau manoma surengti turnyrą tarp Belvédėrio aukštesniosios pienininkystės mokyklos ir Seredžiaus būrio šaulių. S. v. p. Grigoras

Kariuomenės teismo kronika

— 1935 m. liepos 17 d. naktį buvo sulaikytas einas per administracijos liniją į nepriklausomą Lietuvą Kriokialaukio bažnytkaimio gyventojas Kazys Bujanauskas. Kvočiamas jis papasakojo, jog kartą slaptomis jis nuvykęs į okupuotą Gardiną ir ten lenkų politinės policijos valdininkui pasisiūlęs dirbti jų naudai. Jis, to valdininko klausiamas, išpasakojęs lenkams ką tik žinojęs apie Lietuvos kariuomenės dalis, jų stovimas vietas, tų dalių viršininkus, šaulius, ginklus ir t.t. Tomis žiniomis lenkai nepasitenkinę ir Bujanauskui pasiūlę grįžti atgal, arba, nuvykęs į Lietuvą, parinkti jų daugiau. Valdininkas jam sakęs, jog Lenkijos pilietybė ne taip jau lengvai įgyjama, reikia, girdi, tą malonę užsitarnauti. Bujanauskas su šia sąlyga sutikęs ir, po to, buvęs rengiamas kelionei į Lietuvą. Pirmiausia, jis turėjęs išgauti iš kurios nors Lietuvos laikraščio redakcijos keliaujančio korespondento pažymėjimą, kad jis tikrai esąs to laikraščio bendradarbis ir su tuo pažymėjimu apsukti tas Lietuvos vietas, kuriose stovinčios kariuomenės įgulos ar jos daliniai. Čia jis turėjęs surinkti žinių apie kariuomenės skaičių, apginklavimą, viršininkus, nubraižyti kareivinių planus ir kitką. Su tokiomis instrukcijomis ir su 500 zlotų kišeniuje jis buvęs atvežtas ligi administracijos linijos, o iš čia slaptomis jis turėjęs pasiekti Kاونą. Tačiau, vos tik peržengęs liniją, buvęs sulaikytas ir, kvočiamas, viską prisipažinęs. Š. m. balandžio 4 d. sprendimu Bujanauskas nubaustas 8 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, bet ši bausmė jam, kaip prisipažinusiems, sušvelninta iki 6 metų to pat kalėjimo ir atimtos teisės.

— 5 pėst. pulko jaunas kareivis Kostas Sabulis norėjo savavališkai palikti savo dalį ir išvykti į Latviją. Kadangi jam vienam bėgti buvo kažkaip nejauku, tai jis ėmė prikalbinėti savo draugą, jauną kareivį Navaką, būti jo bendrakeleiviu. Jaunam kar. Navakui nesutikus, Sabulis prikibo prie j. kar. Gaigalo. Gaigalas labai nesispyrė ir su Sabuliu iškeliavo. Pakelėje, vienoje vargingoje trobelėje, Sabulis karinius drabužius iškeitęs į civilinius, jais apsirengęs ir iškeliavęs toliau į Biržų pusę. Bet jaun. kareivis Gaigalas suprato blogai padaręs; jis apsisuko ir, kiek kojos neša, pasileido atgal į dalį. Dabar Sabulis keliavo vienas iki pat namų (Biržų apskr.), kur jis manė pailsėti, pabūvoti, o vėliau peržengti Latvijos sieną. Tačiau namiškiai tokio svečio nelaukė, jam pasilsėti neleido, bet paėmė ir pristatė vietos policijai. Teismo sprendimu Kostas Sabulis nuubaustas 6 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, atimtos teisės ir išmestas iš kariuomenės. Stasys Čepkauskas, tos vargingos trobelės gyventojas, kuris davė Sabuliui savo civilinius drabužius ir pats paėmė iš Sabulio karinius, nubaustas 1 metais paprastojo kalėjimo sąlyginiai.

— Pranciškus Burškys, gyvendamas netoli 2 atskiros pėst. kuopos kareivinių, bendravo su tos kuopos eiliniai Benediktu Lukošium ir Stasiu Klenausku. Kartą Burškys ėmęs šių eilinių prašyti, kad jie pavogtų iš kurio nors kareivio valdišką pistoletą ir jam parduotų. Eil. Lukošius sutiko ir iš eil. Mažeikos kuprinės tokį pistoletą pavogė. Šį ginklą Burškiui pardavė už 60 litų. Kadangi Burškys sutartos kainos laiku nesumokėjo, tai eil. Lukošius tą pistoletą atsiėmė. Kad Burškys laikytų liežuvį už dantų ir šios istorijos niekam nepasakotų, eil. Lukošius jam davęs 2 poras pėst. batų, kuriuos jis buvo pagrobęs iš savo kuopos sandėlio. Burškys tas dovanas priėmęs ir pažadėjęs jam sumokėti 15 litų, nes, girdi, nepatogu tokių brangių dovanų iš kario priimti. Iškilus šiam nusikaltimui, kriminalinė policija ėmė stropiai ją aiškinti. Jai atėjo į pagalbą eil. Klenauskis. Jis, nujausdamas tos vagystės kaltininką, kartą „netyčia“ eil. Lukošiumi užsiminė, girdi, tūlas ponas noris pirkti pistoletą ir gana aukštą kainą siūlęs. Šiuo reikalu eil. Lukošius turįs nueiti į miškelį, kur minėtasis ponas laukias. Eil. Lukošius nuvyko į miškelį ir ponui, pasivadinusiam bolševikų-komunistų komisaru, pistoletą pardavė. Bet eil. Lukošius labai nustebo, kai tasai ponas jas pasakė: „Esu kriminalinės policijos valdininkas. Tamsta areštuotas“... Benediktas Lukošius nubaustas 4 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, o Burškys — 2 metais to pat kalėjimo ir atimtos iš abiejų teisės.

Mes dirbame ir savo rajonų soduose

STEIGIAMA GELEŽINKELIŲ ŠAULIŲ RINKTINĖ

Krašto apsaugos ministeris leido įsteigti geležinkelių šaulių rinktinę, kurią sudarys geležinkelių tarnautojai. Tos rinktinės vadas yra geležinkelių karo komendantas.

XII ŠAULIŲ RINKTINĖ PERKA ŠAUTUVUS

Panevėžys. Šaulių rinktinės vadovybė, remdama ginklų fondą, iš savo surinktų lėšų perka 200 šautuvų, kurie jau užsakyti ir netrukus bus gauti. Vien tik Žalgirio miškų urėdijos šaulių būrys perka 38 šautuvus. Nuo to darbo žada neatsilikti ir jų kaimyninis Piniavos šaulių būrys, kuris irgi stengiasi įsigyti nemažesnį šautuvų kiekį, negu žalgiriečiai. Panevėžio miesto šaulių būriai taip pat rengiasi užsisakyti atitinkamą šautuvų kiekį. Taigi, ginklų fondas auga ne vien pinigais, bet ir pačiais ginklais. Vikrutis

GRĮŽĘ IŠ KARIUOMENĖS PADEDA ŠAULIAMS

Augzėliai (Ylakių valsč.). J. Valančiausko rūpesčiu įsteigtas šaulių skyrius. Narių jau yra per 20.

Velykų antrąją dieną buvo gausus susirinkimas, nes atsilankė daug šauliams prijauciančių žmonių. J. Valančiauskas paskaitė referatą „Bendrieji dėsniai šaulių gyvenime“. Po to jaunesnieji nariai padėklamavo gražių eilėraščių. Ką tik grįžęs iš kariuomenės ats. pusk. B. Marcinkevičius supažindino su B. Rosso Enfieldo anglų konstrukcijos šautuvu.

Po susirinkimo buvo šaudymai šratais į taikinį. Šaudymo rezultatai buvo neblogi, nors buvo ir tokių, kurie šautavo savo rankose niekad nebuvo turėję. Šaudymams pasibaigus, ats. pusk. B. Marcinkevičius praktiškai po laukus pamokė tankinės ir truputį manevrinės rikiuotės.

Gužutis

ŠAULIAI SUSIPAŽISTA SU ĮVAIRIOMIS GINKLŲ RŪŠIMIS

Žagarės šauliai savo eilinėse pamokose sparčiai mokosi pažinti įvairias ginklų rūšis ir jų paskirtis karo metu. Taip pat savo būklo kieme mokomi rikiuotės. Netarnavusiems kariuomenėje tenka pasigrožėti atsarginių karių gražiomis rikiuotėmis, todėl visi su noru mokosi, kad iki kariuomenės su visuomene susiartinimo dienos visuomenei pasirodytų tikrai kariškai.

ŠAULIŲ CHORAS KONCERTUOS LATVIJOJE

Latvijos lietuviai pakvietė Žagarės šaulių chorą į Latviją koncertuoti Ukrių pradž. mokykloje. Choras koncertui uoliai rengiasi. Dainų repertuaras sudarytas iš 10 lietuviškų dainų ir 3 latviškų. Koncertuos per 50 choristų.

ŠAULIAI RŪPINASI SPORTU

Žagarės šaulių būrys paskiausiai pradėjo rūpintis sportu. Jau pasistatė savo būklo kieme visą komplektą gimnastikos įrankių. Šauliai atliekamas valandėles praleidžia prie įrankių, lavindami savo kūną. Be to, netrukus norima suorganizuoti šaulių futbolo ir lengvaatletų komandas.

A. Kablis

MOKOMĖS PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS

Žasliai, Trakų apskr. Vietos šaulių būrio iniciatyva surengti Žaslių miestelyje priešcheminės apsaugos kursai.

Kursai vyksta šventadieniais ir turi didelį pasisekimą, nes klausytojų lankosi gana daug ir manoma net pakartoti.

Ta pačia proga sudaryta ir degazuotųjų komanda.

ŠVENTĖJ DALYVAVO 9 ŠAULIŲ BŪRIAI

Balandžio 5 d. buvo S. Kalvarijos šaulių bataliono sąskrydis — šventė, kurioj dalyvavo 9 šaulių būriai su savo vėliavomis. Šia proga iš Kauno atvyko šaulių sąjungos vadas plk. Saladžius.

Iškilmės prasidėjo pamaldomis bažnyčioje. Po pamaldų Laisvės g-vėje buvo iškilmingas šaulių paradas. Plk. Saladžius Rūdelės šaulių būriui įteikė vėliavą, ragindamas šaulius nepasiduoti svetimų valstybių agentų kurstymams, neleisti priešams griauti Lietuvos valstybės pamatų, bet likti ištikiems tėvynei ir tautiškai vyriausybei.

Šventė baigta parapijos salėje paskaitomis ir kalbomis.

A. M.

SUSTIPRĖJO ŠAULIŲ ORKESTRAS

Kaišiadorių šaulių būrys dūdų orkestrą turi nuo 1927 m. Šis orkestras, nebuvus nuolatinio orkestro vedėjo, pakildavo arba vėl susilpnėdavo. Pereitų metų pabaigoje visomis priemonėmis imtasi orkestrą pastatyti į tinkamas vežes. Priimta naujų orkestrininkų, o netikę pašalinti. Orkestro vedėju paskiriamas konservatorininkas vid. mok. mokytojas p. Budriūnas. Orkestras taip gerai ir gražiai susitvarkė ir sustiprėjo, kad per Velykų šventes griežė Kaišiadorių katedroj iškilmės. Dabar būrys dar pirks naujų dūdų ir orkestrą papildys. Orkestro sustiprėjimu kaišiadoriškiai, ypač organizacijos, džiaugiasi.

Marma

SLAVIKŲ ŠAULIAI STATYDINSIS NAMUS

Slavikai (šakių aps.). Slavikų būrys, kaip vienas seniausių būrių XVII rinktinėje, šiemet liepos mėn. paskutinį sekmadienį iškilmingai švęs 17 metų įsikūrimo sukaktį. Būrio šauliams, gyvenantiems pačiame Vokietijos pasienyje, per tą laiką teko daug pasiaukoti kovojant su visokiais Tėvynės priešais, kontrabandininkais, dezertyrais ir kitais blogos valios žmonėmis.

Būryje įvestas geras karinis parengimas. Šauliai, netarnavę kariuomenėje, mokomi ir turi išeiti naujoko mokymą. Neseniai įsteigta biblioteka, kurioje yra per 300 įvairaus turinio knygų. Į biblioteką pareina ir „Karys“, kuris šaulių yra labai mielai perskaitomas. Be to, turi savo sceną, vėliavą ir didelę sporto aikštę su visais sporto įrankiais.

Šiemet būrys iš Švietimo Ministerijos gavo žemės sklypą namams pasistatydinti. Šiam tikslui įsteigtas namų statymo fondas. Ypatingai būrys pasižymėjęs šaudymo ir sporto srityje. Pernai per rajoninę šventę Slavikuose būrio šauliai paėmė 5 pirmąsias vietas. Kadangi šauliai dirba kontakte su pasienio policija, tai netrukus numatoma įsteigti futbolo komandą. Treniruoti sportininkus numatyta pakviesti gabų sporto trenerį ats. virš. Jon. Pranauską. Būriui daug padeda dirbti ats. ltn. Zenkevičius. Šiuo metu būriui vadovauja energingas ats. vyr. pusk. G. Švarplaitis.

Jon. Ramonas

RADVILIŠKIO ĮGULOS KARIŲ IR CIV. TARN. MOTERYS BAIGĖ SANITARIJOS KURSUS

Radviliškio įgulos karininkų, liktinių puskarininkų ir civilinių tarnautojų šeimų moterys kovo 6 d. kartu su vietos šaulių būrio šaulėmis sėkmingai baigė pirmosios pagalbos sanitarinius kursus. Kursus suorganizavo vietos šaulių būrio moterų skyrius. Kursai traukėsi nuo sausio 20 d. šaulių namuose pirmadienių ir ketvirtadienių vakarais po dvi valandas. Kursų klausytojų dauguma buvo karių šeimos.

Tokie sanitarijos kursai klausytojoms davė daug naudingų žinių, kurias jos galės panaudoti karo metu nelaimės atvejais.

Reikia džiaugtis, kad šalia karių kartu ir jų šeimos rūpinasi įgyti daugiau taip svarbių pirmosios pagalbos žinių.

Vinculis

JAU RENGIASI VASAROS SPORTUI

1 p. pulke jau sudaryta šių metų vasaros sporto programa. Kiekvienai sporto šakai paskirti instruktoriai — karininkai. Numatyta šią vasarą surengti gegužės mėn. sporto dieną, o rugpjūčio — sporto šventę. Be to, 1 p. pulko geresnieji sportininkai birželio 1 d. dalyvaus „Rytų Lietuvos sporto apygardos“ rengiamoje šventėje.

Treniruotės prasidės nuo š. m. balandžio 24 d. U-tis

ŠARVUOTININKAI PRADEDA SPORTUOTI

Šarvuotųjų rinktinės nauju sporto vadovu paskirtas jaun. ltn. Šostakauskas, kuris yra didelis sporto mėgėjas. Šarvuotininkai džiaugiasi sporto vadovo paskyrimu. Žiemos metu neturėjo tinkamų sąlygų sportuoti. Dabar, atėjus pavasariui, smarkiai pradėjo rengtis šiam darbui. Tvarkomos sporto aikštės ir taisomos sporto priemonės. Aktingesnieji sportininkai pradėjo treniruotis. Rinktinėje daugiausia sporto mėgėjų yra krepšiasvydžio ir futbolo srityje. Netrukus manoma surengti su vietos sporto klubais rungtynes. Taip pat šarvuotųjų rinktinėje yra ir keli geri lengvaatletai.

Vinculis

PRADĖTAS FUTBOLO SEZONAS

Balandžio 18 d. 15 val. ŠMSK aikštėje pradėtas futbolas sezonas didelėmis žaidynėmis. Žaidynėse dalyvavo visos Kauno aukštosios komandos — ŠŠ Kovas, ŠMSK, LFLS, Tauras, LGSF, C. JSO ir dvi iš A klasės Makabi ir Sparta.

15 val. buvo iškilmingas atidarymas ir komandų eisena. Pagal burtus komandos susiskirstė taip: 1) ŠMSK — C. JSO rungtynės baigėsi 0:0, bet komisija nugalėtoju pripažino C. JSO, 2) ŠŠ Kovas — LGSF baigėsi 1:1, nugalėtoju pripažintas ŠŠ Kovas, 3) Tauras — Sparta irgi baigėsi 0:0, nugalėtoju pripažinta Sparta ir 4) LFLS — Makabi baigėsi 5:0 LFLS naudai. Visų šių rungtynių laikas buvo tik po 22,5 min.

Antrąją turnyro dieną susitiko pirmos dienos nugalėtojai. ŠŠ Kovas — C. JSO baigėsi koviečių naudai 4:2 ir LFLS — Sparta dideliu lefelesiečių laimėjimu 7:0.

Tuo būdu finale susitiks LLS su ŠŠ Kovu.

Š-s

SPORTO SEZONO ATIDARYMAS PANEVĖŽY

Panevėžio sporto apygardos komitetas šiais metais sporto sezoną atidarė, suorganizuodamas miesto bėgimą apie 1,5 km. Pirmąją vietą laimėjo šaulių sporto klubas „Šaulys“ — Kasiulevičius, nubėgdamas skirtą distanciją per 3:45,8 min., antrąją vietą — lenkų „Sparta“ — Namavičius, per 3:53,5 min. ir trečiąją — JSO — Reinardas per 3:58,4 min. Laimėtojams įteiktos dovanos. Netrukus numatoma organizuoti miško bėgimą.

Vikrutis

KAUNAS — RYGA

Latvių lengvosios atletikos sąjunga pasiūlė Lietuvos atletikos sąjungai rugpjūčio 30 d. surengti Rygoje tarp miestines Kauno — Rygos lengvosios atletikos rungtynes. Mūsų atletikos sąjunga su latvių pasiūlymu sutiko.

Tai bus jau antrosios Kauno — Rygos lengvosios atletikos rungtynės. Pirmosios buvo Kaune 1934 m. Nugalėjo latviai rezultatu 69,5 — 40,5. Perėtais metais, nors Lietuva norėjo panašias rungtynes surengti, bet su latviais nebuvo susitarta.

K. Čk.

LIEPOJOS „OLIMPIJA“ KLAIPĖDOJE

Per Velykas Klaipėdoje viešėjo Liepojos „Olimpijos“ sporto klubo sportininkai ir rungtyniavo su KSS futbolo, krepšiasvydžio, orasvydžio ir stalo teniso sporto srityse, o su KDS bokso arenoje. Stalo tenisą laimėjo KSS 11:4, o orasvydį ir krepšiasvydį pralaimėjo. Futbolo rungtynės pirmąją dieną KSS junjorai laimėjo (rungtynėse su Olimpijos junjorais) 3:2, o KSS LL pralaimėjo net 4:1. Antrąją dieną žaidė Klaipėdos miesto junjorų rinktinė su Olimpija ir pralaimėjo net 3:1. Klaipėdos senjorų rinktinė baigė 1:1. Iš rinktinės labai gerai pasižymėjo Gvildys, išgelbėdamas net du tikrus golus. Boksas tarp Olimpijos ir KDS baigėsi lygiomis 4:4. Iš KDS ypatinai gerai pasirodė Bendikas.

Jonas A. Misiūnas

RENKIMĖS VII LIETUVOS ŽIRGINIO SPORTO RUNGTYNĖMS

Šiais metais, birželio 26—29 d. Kaune rengiamos VII Lietuvos žirginio sporto rungtynės. Žirginio Sporto Sąjunga praneša, kad šiose rungtynėse civiliams jodikams bus šie užjimai:

I. Individualinis medžioklinis perbėgimas. Distancija — 2500 m. Kliūčių — 6, aukštis nuo 50 cm ligi 1 m, plotis ligi 2 m. Mažiausias greitis 350 metrų per minutę. Žirgai ne jaunesni kaip 5 metų.

II. Rungtynės šokti per kliūtis. Distancija — 700 m. Kliūčių — 12, aukštis nuo 1 m ligi 1,10 m, plotis ligi 2,5 m. Mažiausias greitis 350 m per minutę. Žirgai ne jaunesni kaip 5 metų.

III. Lenktynės: 1) veislinei medžiagai, įrašyti į veislines knygas (kumelėms ir eržilams) — treigiems 800 m distancija, keturių metų ir senesniems 1500 distancija, 2) kitiems žirgams lenktynės su kliūtimis (žabitorės) ir be kliūčių — 1500 m distancija.

Šioje programoje dar gali būti nežymūs pakeitimai. Tiksliai ir smulkiai rungtynių programa ir sąlygos netrukus bus paskelbta spaudoje ir išleista atskiru leidiniu.

Ligi rungtynių liko neperdaugiausia laiko, todėl visi žirginio sporto organizacijų nariai, žirgų augintojai, ir paskiri asmenys, kurie numato šiose rungtynėse dalyvauti, jau dabar turi šiuo reikalu susirūpinti ir pasirinkti, kuriuose užjėjimuose jų žirgai galės dalyvauti ir atitinkamai pradėti juos rengti rungtynėms.

Laimėjusiems pirmąsias vietas bus skiriamos dovanos. Gi veislinei medžiagai, įrašyti į veislines knygas, žymiai didesnės dovanos.

KLAIPĖDOS ŽAIBO TURNYRAS

Balandžio 19 d. Klaipėdos krašto gubernatorius oficialiai atidarė futbolo sezoną, pasakydamas atitinkamą kalbą. Dalyvavo 20 komandų su 200 sportininkų šiose klasėse: LL, A ir B senjorų ir A ir B junjorų. Kiekvienos rungtynės tęsėsi du puslaikiai po 15 min., tik tai LL klasėje po 30 min. Lietuvos lygos klasėje nugalėtoju išėjo KSS, nugalėjusi Šaulį 2:0. Pastebėtina, kad KSS LL komanda žaidė su keturiais atsarginiais. A sen. klasėje finale susitiko Bar-Kochba su Švyturiu, bet rungtynės liko nebaigtos. B senjorų klasėje nugalėtoju išėjo PSK (Pagėgių Sporto klubas), nugalėjęs finale KSS 1:0. A junjorų klasės žaibo turnyro nugalėtoju išėjo KSS, nugalėjęs Bar-Kochbą 1:0 ir B junjorų klasėje rungtynės liko nebaigtos.

Jonas A. Misiūnas

JAUNAS Š. AMERIKOS LIETUVIS LAKŪNAS JONAS LATOŽA

Šiomis dienomis Jungtinėse Valstybėse aviacijos mokslą baigė jaunas lietuvis Jonas Latoža. Jaunam lakūnui pranašaujama graži ateitis.

Jis yra „Birdmen“ organizacijos narys. Jono Latožos tėvas, pamatęs savo sūnų skraidant, didelio džiaugsmo apimtas nupirko jam dovanų automobilį.

Š. AMERIKOS MIESTO VALDYBOS IŽDININKAS LIETUVIS

Melroso miesto valdybos išdininku yra lietuvis dr. J. K. Strineskis. Jis aktyviai dalyvauja lietuvių politikos klube ir kitose vietos lietuvių organizacijose. To pat miesto tarybos narys yra taip pat lietuvis S. Malinauskas.

KINO EKRANE SURADO TĖVĄ

„Polska Zbrojna“ rašo apie tikrai nepaprastą įvykį Rygoje.

Viena rusų emigrantų šeima, pabėgusi iš Sovietų Respublikų Sąjungos, neturėjo jokių ryšių su savo tėvu, kuris seniau tarnavo Rusijos kariuomenėje ir dalyvavo didžiajame kare. Buvo manoma, kad šis karininkas žuvo kare.

Neseniai šeimos nariai žiūrėjo viename iš gausingųjų Rygos kinematografų amerikiečių filmą iš rusų gyvenimo „Anna Karenina“ (ėjo jau ir Kaune). Ir štai vienas iš „našlaičių“ pamatė kine ekrane savo tėvą, kuris filmoj vaidino nežymią rusų karininko rolę.

Emigrantų šeima parašė Amerikos filmų bendrovei laišką ir paprašė pranešti savo tėvui žinią apie šeimos likimą ir jos adresą.

ŠVEICARIJA GINKLUOJASI

„Polska Zbrojna“ dienraščio žiniomis, Šveicarijos valstybės taryba priėmė krašto apsaugos technikos priemonių padidinimo įstatymą. Sąryšyje su šiuo įstatymu išleidžiami vėliaus paskolos lakštai, iš viso 100.000.000 šveic. frankų.

Numatoma padidinti sunkiosios artilerijos baterijų skaičių, įsteigiama 12 naujų baterijų. Bus patobulintos ir priešlėktuvinės apsaugos priemonės. Karo departamento (ministerijos) projekte numatoma taip pat stiprinti įtvirtinimus ir gynimosi mazgus Šveicarijos pasieniuose.

AR APGINS AVIACIJA PARYŽIŲ?

„Paris Midi“ dienraštyje idėta plati informacija šiuo svarbiu prancūzų reikalu. Užėmę Reino sritį vokiečiai atgavo 23 aerodromus Prancūzijos pasienyje. Net ir nelabai greitas lėktuvas pasieks Paryžių per 2 val. Laikraščio teigimu, prancūzų naikintuvai nesugebės atmušti ar sutrukdyti vokiečių bombonešių atakos. Vienintelis gynimosi būdas — puolimas. Todėl prancūzų aviaciją reikia iš pagrindų pertvarkyti ir padidinti bombonešių skaičių.

Prancūzų spaudos žiniomis, vokiečiai jau turi 600 bombonešių, o šių metų gegužės mėn. numato suformuoti 57 naujas eskadriles bombardavimo reikalams, 18 naikintuvų eskadrilių ir 10 žvalgomųjų eskadrilių.

ARKLIAI NULEIDŽIAMI PARAŠIUTAIS?

Jugoslavų karo spaudoje idėta idomi žinutė apie bandymus, atliktus pr. metais Sovietų Respublikų Sąjungoje. Į didelius, ypatingai įrengtus lėktuvus, buvo įvesti arkliai, taip pat, kaip į geležinkelių vagonus.

Pakilę nuo žemės lėktuvai skrido į priešų užnugarį. Ten arkliai buvo paleisti iš lėktuvų ypatingais parašiuotais, žymiai didesniais negu paprasti. Arkliai buvo pabalnoti. Atskirai nuo arklių ten pat buvo nuleisti paprastais parašiuotais raitininkai ir jų ginklai bei šaudmenys. Nuleistieji raitininkai sudarė kavalerijos būrį priešų užpakalyje. Apie jo veiksmus žurnalas nieko nemini.

Ta proga tenka pabrėžti, kad šią žiemą Kauno igulos ir centro įstaigų karininkams buvo parodyta filma iš pr. metų Sovietų kariuomenės manevrų ties Kijevu. Ten buvo parodytas mechanizuotos kariuomenės desantas iš oro, bet raitininkų lėktuvuose neteko matyti.

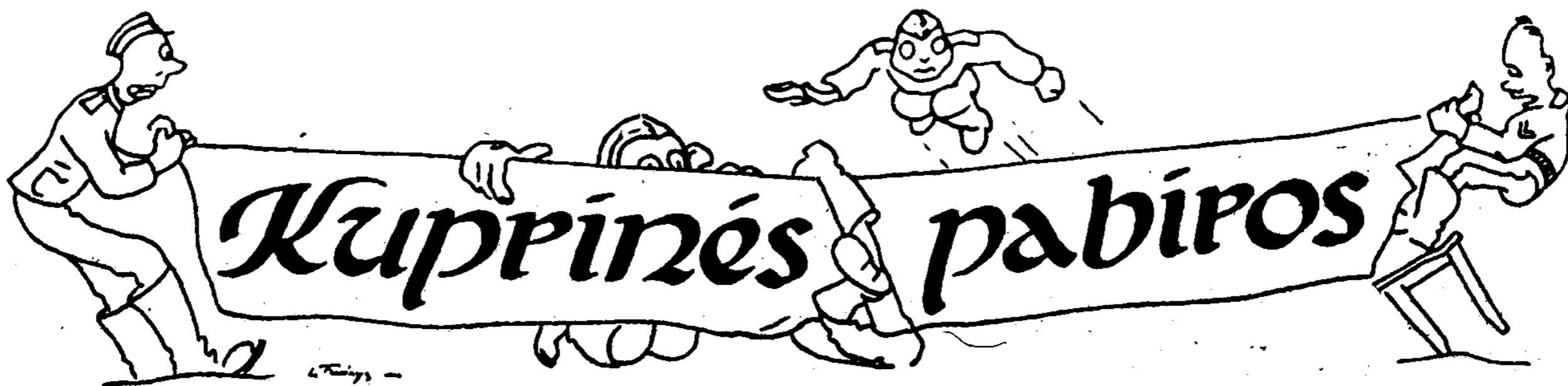
APIE KARINĘ PRIEVOJĄ VENGRIJOJE

Po didžiojo karo nugalėtosioms valstybėms, t. y. Vokietijai, Austrijai, Vengrijai ir Bulgarijai, buvo uždrausta laikyti kariuomenę, sudaryta iš kasmet šaukiamų naujokų. Jų kariuomenės turėjo susidėti iš savanorių, stojančių į tarnybą ilgesniam laikui (iki 12 metų), be to, ir karių skaičius šiose kariuomenėse buvo ribotas (Vokietijoje — 100.000 žm., Austrijoje — 30.000 žm. ir t.t.).

Dabar, kai Vokietija pr. metais sulaužė taikos sutartį, ir Austrija grįžo prie senos tvarkos, t. y. visuotinės karinės prievolės. Dabar spaudoje rašoma apie tai, kad ir Vengrija ketina eiti tokiu pat keliu. Nurodoma, kad per paskutinius vengrų kariuomenės manevrus aukštieji vengrų karininkai parėškę svetimų valstybių karo atstovams, jog kitais, t. y. 1936 metais, manevruose dalyvaus jau didesnė ir galingesnė vengrų kariuomenė.

NAUJI ARKLIO PAVALKAI

Sovietų dienraštis „Krasnaja Zvezda“ praneša, kad Škotijoje išrasti nauji arklių pavalkai. Pavalkai susideda iš plieninių tuščiavidurių rėmų su pritvirtinta prie jų gumine padanga. Iš viršaus pavalkai padengti oda. Padanga turi paprastą ventilį, kaip dviračio padanga. Orui pripumpuoti vartojama dviračio oro pompa. Manoma, kad tokie pavalkai bus patogūs arkliams, nenusitrins oda. Tuo tarpu naujas išradimas dar nėra pakankamai išbandytas ir sunku pasakyti, kiek pavalkai tinka kariuomenėje. Vokiečių žurnalas „Deutsche Wehr“ rašo, kad tokį pat oda aptrauktą guminių padangų principą numatoma panaudoti ir balnui.

Aisarginio Tvorelės laiškas į pulką

Mielas eilini Taruti!

Berods, tu pameni mano liūdesį, važiuojant man atsargon? Jūs, jauni kareiviai, šypsojotės, neįsivaizduodami to liūdnumo kaime, po pusantrų metų linksmo ir judraus gyvenimo kareivinėse: su žygiais, dainoms, nmanevrais, su poligono vasaros įvairumais.

Ach, Taruti, pamenu tavo pirmąjį laišką, kurį, vos atėjęs į kuopą, rašei savo Marceli. Tu sakeisi pasiilgęs namų, kaimo vakaruškų ir liūdįs. Rašei jai, kad gausi kai kada be eilės, ar atstovi valandą kitą už šautuvo nevalymą. Gerai! Bet pamatysi, kaip „džiaugsies“ grįžęs namo, kai galėsi nuolat lankyti savo Marcelę ir šnabzdėti jai į ausį meilūs žodelius... Ir kaip manai, eilini Taruti, ar taip jau būsi laimingas? Ar džiaugsies ir sakysi jai, kad namie geriau, kad rytą keli, kada nori ir nežinai jokio patikrinimo nė komandos „ramiai“?... Ne. Šimtą kartų, ne!

Antai, per Velykas aš išdrožiau pamokslą savo buvusiai Janei ir jos motinai. Daugiau ten mano koja nepastovės! Rodos, tą Janę tu gerai atmeni: rodžiau jos foto — apščiai nutepti veidai, plaukus suka ant špilų ir nykštys kažkaip persikreipęs. Mylėjau ją iš naujokystės ir senų papratimų dabar grįžęs — užėjau. Pripylė jinai man ašotį sacharinu pasaldinto kvaso, padėjo kumpio galą, kelius margučius ir sako, ragina:

— Prašom, ponas Tvorelė, valgykite, gerkite

Pašnairuoju aš į kumpį, į svogūnų lakštais nudažytus kiaušinius, į Janę ir prisiminiau tavę, mielas Taruti, su kuopa prie didelio kareivinių stalo, apkaišyto žalumynais ir apkrauto skanėstais... Ir, žinai, nenoroms ima drėkti akys...

— Kas jums, ponas Silvestrai, — klausia Janė, — akys ašaroja?

— Et, tai čia nuo krienų, — sakau ir jaučiu, kad jokia kalba nesipina, kad nėra nė dalelės tos jaukios nuotaikos, kai būdavo kareivinėse, nors ir stovint valandą ar šluojant rajoną.

— Nesigėdykit, — skatina Janės motina, — kąskitel! Ten kariuomenėj retai kada gaudavote taip skanaus...

Čia mano nervai neišlaikė. Pasiutau ant vietos.

— Ką?! — riktelėjau atsistodamas ir sumušdamas kulnėmis. Jaučiau — mano krūtinė įsitempė, truputį palinkau į priekį. — Pirmiausia, aš jums, mano mielos, joks „ponas“, o paprastai — eilinis Tvorelė, antrojo D.L.K Algirdo pulko 1-os kulkosvaidžių kuopos! Taip mane vadino draugai, vyrai šaunūs ir vikrūs; taip vadino viršila, kuopos vadas ir net pats pulkininkas kartą taip pavadino, apdovanodamas už taiklų šaudymą. Tas vardas man yra mielas ir brangus. Antra, — čia dar labiau pabrėžiau, — jūsų Velykų stalas tai tik šapas, daugiau nieko! Šapas, sakau jums! Mes gaudavom geresnį davinį paprastomis dienomis, nei jūs čia man patiekėt Velykų pirmąją dieną. Man, būsimam žentui, vyrui!

Tada atsikreipiau į motiną ir rėkte išrėkiau:

— Jūsų dukters nykštys perkreiptas ir plaukus suka ant špilų, o apie kariuomenę nežinot abi nė — šnipšt! Aisarginis Tvorelė jums netinka!

Taip žuvo pirmoji mano meilė! Po šimts! Nė kiek nenusimenu.

Linkejimų, Taruti, perduok draugams, jau seniems kareiviams, viršilai ir mano mylimam Maximui! Visvien sugrįšiu aš kada nors pas jus ir vėl dėsiu kulko-

svaidin juostas, aiškinsiu naujokams dailis, valysim ir glostysim, kad būtų taiklus ir neužspringtų...

Tavo draugas atsarginis
Silvestras Tvorelė

ATSARGINIŲ TARPE

Jonas, norėdamas sužinoti, kaip jo draugas Jurgis anksti eina gulti, klausia: greit einat gulti?

Jurgis. Bėgte.

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS MOTERŲ LOGIKA

— Visi šaunūs vyrai tarnauja kariuomenėje.

— Jonas tarnavo kariuomenėje.

— Taigi, Jonas šaunūs vyras.

GERIAU LAKŪNU BŪTI

— Žinai, Jonai, kad aš norėčiau šoferiu būti. O tu kuo norėtum tapti? — klausia eil. Kanapė savo draugo Šimkaus.

— Aš norėčiau tapti lakūnu, — atsakė eil. Kanapė.

— Lakūnu geriau būti. Kai šoferis ką suvažinėja, — tuoj policija jį areštuoja, o lakūną kas ten padangėje gali areštuoti? — paaiškino eil. Šimkus.

jl.

GRAMATIKOS PAMOKOJE

Mokytojas: — Pasakyk man, Petruke, kaip bus daiktavardis „višta“ šauksmininko linksnyje?

Petrukas: — Hm...

Mokytojas: — Na, kaip tu vištą šauki?

Petrukas (nudžiugęs): — Put... put... put... put... put... put...

jl.

„Iššluokim kuopą subatoj, ateis viršila nedėlioj“...

VALSTYBĖS PREZIDENTAS DOVANOJO BAUSMES

Velykų švenčių proga J. E. p. Respublikos Prezidentas dovanojo bausmes keliolikai karinių teismų nuteistų asmenų. Tarp jų dovanotos bausmės buv. plk. ltn. J. Narakui, buv. ats. karininkui M. Butavičiui ir buv. puskarininkui A. Semaiškai, nuteistiems ryšium su 1934 metų birželio mėn. įvykiais; Arturui Hoyerui, nuteistam Sasso Neumanno byloje, penkiems asmenims, kaliniams už komunistinį veikimą, tarp kurių ir stud. J. Sudakui, ir 4 kaliniams, nuteistiems už kriminalinius nusikaltimus. J. Vaitkevičiui ir A. Pupaleigiui, nuteistiems už pasikėsinimą prieš buv. kriminalinės policijos direktorijų plk. Rusteiką, bausmės sumažintos trejais metais. Dviem asmenims gražintos teisės.

M. K. ČIURLIONIES KŪRINIŲ PARODOS REIKALU

Čiurlionies galerija Čiurlionies mirties 25 metų sukakties proga rengia Čiurlionies kūrinių parodą. Kadangi galerija norėtų kuo plačiausiai atvaizduoti Čiurlionies kūrybą, bet ji ne visus jo kūrinius turi (jų yra ir pas privačius asmenis), todėl galerijos administracija prašo visus tuos, kas turi Čiurlionies kūrinių, paskolinti juos minėtai parodai. Paroda bus atidaryta šio mėn. 22 d. ir truks vieną mėnesį. Kas sutiktų šiai parodai paskolinti turimus Čiurlionies kūrinius, prašoma juos atsiųsti galerijai šiuo adresu: Kaunas, Italijos g., M. K. Čiurlionies galerija, arba darbo metu jai pranešti telefonu 19-14. Parodai pasibaigus, paskolinti paveiksai bus gražinti savininkams.

SUOMIJOS UNIVERSITETO CHORO KONCERTAS

Balandžio 20 d. mūsų Vyt. Didžiojo Universiteto choro ir Lietuvių-Suomių Draugijos pastangomis Valstybės Teatre buvo surengtas Suomijos Universiteto choro koncertas. Koncertui dirigavo Ossi Elok.

Pradžioje buvo pagiedoti lietuvių ir suomių tautų himnai, o vėliau padainuota suomių kompozitorių choro dalykų.

Choras nors ir nedidelis, bet gražiai susidainavęs. Krinta į akį kuklus choro laikymasis estradoje, tvarkingumas ir drausmingumas.

Suomių chorą sveikino V. D. Universiteto, studentų ateitininkų chorų ir Lietuvių-Suomių Draugijos atstovai.

PARGABENTA ŽEMIŲ IŠ GEDIMINO PILIES KALNO

VVS Mažeikių apygardos iniciatyva pargabenta iš Vilniaus Gedimino pilies kalno žemių, kurios specialiose Gedimino pilį vaizduojančiose, urnose bus išdalytos pradžios mokykloms įrengti Vilniaus kertelei. Žemių įteikimas bus iškilmingas, pagal nustatytą ceremoniją ir turės simbolizuoti lietuvių tradicinį gimtosios žemės kultą ir pavergto krašto su sostine ilgesį.

NAUJA VALDŽIOS AMATŲ MOKYKLA KLAIPĖDOJE

Nuo šių metų liepos mėn. 1 d. švietimo ministerija steigia valdžios amatų mokyklą Klaipėdoje su metalininkų, tekstilininkų, stalių ir dailidžių skyriais. Naujai įsteigta mokykla vadinsis valstybinė Klaipėdos amatų mokykla.

Naujieji leidiniai

Mirko Jelusič. HANIBALAS. Romanas. Iš originalo išvertė A. K. Puida. Literatūros Panteonas Ns 16. Spaudos Fondas, 1936 m. Kaina Lt. 3.

Šikšti istorija Kartaginos karo vadui Hanibalui, maža te duoda žinių. Bet kūrėjo fantazijai laisvas kelias praeiti kurti. Mirko Jelusič, kuris yra buvęs artilerijos karininkas, puikiai rekonstravo šio kario ir vado gyvenimą. Hanibalas pavaizduotas klasišku tipu. Jo gyvenimas vien tik žmogaus didybės pareiškimas. Didus jis Trasimeno ir Kanų laimėtojas, didus ir galutiniam Naragaros pralaimėjime. Jo mintis laki, žodžiai svarūs. Jo manieros daugiau teatrališkos negu gyvenimiškos, nes autoriui rūpėjo ši asmenybė išvauduoti iš žmogiškos menkystės. Jo elgesys humaniškas. Moka įvertinti savo nugalėtoją romėnų konsulą Scipioną kaip žmogų, bet kaip romėnui norėtų atsigavęs „atmušti nagus nuo kardo“. Nugalėtiems kraštams jis žada laisvę, todėl plaukia į jo kariuomenę savanoriais galai, graikai, smarkūs kovotojai numidai, ispanai ir net italai. Tais kariais papildęs kartaginiečių eiles Hanibalas kariauja penkiolika metų. Pereina Ispaniją, dabartinę Vidurinę Euro-

pą, Alpes ir įžengia į Italiją. Romos likimą jau turi savo rankose. Bet Senių Taryba svarsto, abejoja, delsia kol laimingoji akimirka praėina ir nesugražinamai dingsta! Jiems daugiau rūpi pinigai, pelnas, ištaigingas gyvenimas negu Hanibalo keliamoji tėvynės garbė. Neduoda reikalingos paramos, net karo planus nustatinėja. Hanibalas turi grįžti karuose pražudęs iki paskutinio kario.

Karinio gyvenimo aprašymuose karo vaizdai, karių psichologija, karų planai, vado orientacija — tikri ir aiškūs.

Vertinant jo menišką priemonę, daugiausia dėmesio reikia atkreipti į autoriaus rašymo manieras ir stilių. Karas yra vedamasis romano siūlas. Meilės, kaip įprasta romanui, čia nėra. Įsimaišiusi moteris dėl mažo pasireiškimo atrodo nereikalingu pėraju. Susidariusios intrigos neduoda juntamų sukretimų šiai asmenybei. Atrodo, kad čia nėra kas romano veikimą varytų. Bet dinamikos skaitytojas nepasigenda. Tuo labiau, kad romanas yra fragmentinis. Fragmentai parinkti taupiai, nieko čia nereikalingo. Įvykius vaizduoja esamajam laike daugiau vaizdais negu pasakojimu. Visur jaučiama rūpestinga minties atranka, parinkimas žodžių jai išreikšti. Jo sakinyse kondensuotas, trumpas, surištas su kitais. T. Adomonis

V. Uminskis. „I KITĄ PLANETĄ“. Apysaka jaunuomenei. Iš IV leidinio išvertė J. Talmantas. Išleido „Spaudos Fondas“, 206 psl. Kaina Lt. 3.

Šios apysakos turinį sudaro amerikiečių mokslininkų pastangos šviesos ženkais užmegsti ryšį su Marso planetos gyventojais. Čia rašytojas populiariška, ne per daug fantastiška beletristikos forma supažindina skaitytoją su gamtos bei technikos mokslais. Skaitytojui parodoma kaip dirbamas milžiniškas teleskopas, kurio lęšis turi 3½ metrų skersmens, kaip pastatoma aukštuose kalnuose observatorija, fonografo praktiškas pritaikymas, cheminė šviesa, Pietų Amerikos gamta ir kit. Knyga papuošta keleta gerame popieriuje atspausdintų iliustracijų. Knygos vertę padidina dar geras J. Talmanto vertimas. Čia randame panaudota retesniųjų žodžių ir keletą naujadarų. Svetimieji vardai rašomi originalia transkripcija, vietomis kai kur patiekiant ir fonetišką. Gaila tik, kad tai nevisur ištesėta. O tas ypač būtų reikalinga, atsimenant, kad dažnas skaitytojas negalės teisingai tuos svetimuosius asmenų ir vietų vardus perskaityti.

Bet apskritai knyga gana vertinga ir tinkama kareivių bibliotekoms. Švietimo Ministerijos irgi pripažinta tinkama mokyklų bibliotekoms. J. Vil-tis

Balys Gaidžiūnas ir Jonas Rackevičius. JAUNYSTĖ ARIMUOSE. Ž. Ū. Akademinis „Jaunosios Lietuvos“ korpi leidinys. 64 psl. Kaina 1 lt.

Šviesi besiveržianti jaunystė, gimtųjų laukų nuotaika, giedri savoji padangė — tai vedamosios rinkinio mintys. Autoriai nesiblaško tematikoje, neiško imantrių formų, jiems svarbu kaimas, jo idilija, išreikšta lengvu ir sklandžiu eilaviimu. Todėl visi rinkinio eilėraščiai tinka deklamuoti kaimo scenoje; kiekvienas jų yra visiškai savas, artimas, mielas. Sakytume, išreiškia mūsų jaunjojo ūkininko ideologiją („Žemės alsavimas“ 7 p.):

„Aš myliu šitą juodąją žemę,

Kur pavasaris sodais pražysta —

Girių plotai vėtromis šlama

Ir į saulę veržias jaunystė“.

Šitoje juodoje žemėje tiek daug „sielvarto, džiaugsmo ir juoko“, daug kas „kelyje į laimę suklumpa“, tačiau vis dėlto:

„Aš girdėdamas vėjo užimą,

Jo alsavimą gilų, neramų —

Juntų didį gyvenimo rimą

Ir jaunystės galingą dinamą!“

Kiti ryškiai ideologiniai eilėraščiai yra „Mūsų keliai“, „Arimų broliams“, „Kalėdų džiaugsmas“, „Lietuva“, „Laimė“, „Žingsnį tvirčiau“.

Kariškai patriotinis motyvas neužmirštas. „Lakūnui“ — labai nuotaikingas ir gyvenimiškas eilėraštis:

„— Kai tik išgirstam motoro balsą —

Žvilgsnius nutiesę į erdvių tolį,

Kas dalgę, grėblį, kas šakę metę,

Tave palydim, lakūne — broli!

O mūsų sesės — laukų mergaitės

Gėlių priskyne į orą meta:

— Drąsus lakūne, erdvių keleivi,

Tave pamilom, apsuk dar rata!“

Pagaliau ši mintis labai stipri „Mano tėvynėje“:

„Mes neturim aukso — nė brangių metalų,

Turim savo žemę, ariamus laukus.

Mūsų juodberčiai ugnį kojom skelia,

Kada vyrai joja už tėvų namus“.

Bolius Vosylius

GERA SIRDIS YRA DIDŽIAUSIAS TURTAS. Pigusis vaikų knygynelis. 1 nr. Kaunas. 1936. 24 psl. Kaina 0,50 lt.

Pigusis knygynelis, leisdamas šią pasakaitę, užsibrėžė duoti jauniems skaitytojams eilę pasakų, kurios būtų idomios ne tik pasiskaityti, bet veikti ir aukštesnius vaikų jausmus. Deja, šioje knygelėje esanti pasakėlė to neatliks, nes pagrindinė mintis „gera širdis — didžiausias turtas“ išvedama nepakankamai aiškiai. Nematyti tikrojo karalaitės gerširdiškumo, jos darbai ir veiksmai labai paprasti ir kasdieniški — nepatraukia pavyzdžiais. Pagaliau, ta jos būdo ypatybė neišplaukia iš sielos, o yra dovanota gerosios burtininkės. Tai mažina šios vertybės, — geros širdies, — įspūdį.

Be to, knygelės kaina nėra pigi: 0,50 lt. už trumpą pasakaitę yra per brangu.

SVEIKATA IR DARBAS. Lietuvos Ligonų Kasos organas. Nr. 4. 1936 m., balandis.

Šiame numery yra reikšmingas straipsnis „Tėvynės meilė ir mūsų mažieji“. Juo nagrinėjama tėvynės meilės ugdymas šeimoje. Tam pirmosiomis priemonėmis siūloma puošti butus lietuviškais audiniais ir raštais, savųjų karžygių paveikslais, kalbėti tik lietuviškai, ugdyti tautiškąsias tradicijas ir papročius ir t. t. Straipsnio autorė S. Marcinkevičienė-Putvinskaitė visai teisingai ir išdėmėtinai išveda: „Savo vaikus auklėdami visuomet atminkime, kad tėvynės meilė yra pats brangiausias turtas, kurį tėvai gali suteikti savo vaikui“. (Mūsų pabr.).

GAMTA. Lietuvos gamtininkų žurnalas. Nr. 1. 1936 m., sausis—kovas.

Redakcijos atsakymai

S. j. p. Dauguviečiui. Prie karinės uniformos galima nešioti tik tuos garbės ženklus, kurie numatyti Lietuvos valstybės ordinu, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatyme (Vyr. Ž. Nr. 343, eil. 2345) ir be to, dar — Klaipėdos atvadavimo ženklą, Lietuvos skautų sąjungos ir Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos ordinus bei garbės ženklus ir jų baretes. Visus kitokius ženklus prie karinės uniformos dėvėti draudžiama (1935 m. įsak. kar. Nr. 25, § 1). Taigi, dėvėti Vytauto Didžiojo dainų dienos medalių prie karinės uniformos negalima. Vargu ar galima dabar kur gauti tą medalių arba jo baretę. Būtų galima pasiteirauti karo invalidams šelpti komiteto dirbtuvėse (Duonelaičio g-vė, 37a, kieme), arba krautuveje (Laisvės al., 18).

Vyr. pusk. Zubrickui. Dienpinigiams ar maistpinigiams gauti reikia, kad komandiravimas būtų atitinkamos vyresnybės patvirtintas. 1932 metais, kada Tamsta buvai komandiruotas, veikė T—I taisyklės. Pagal šią taisyklę 557 str. komandiruoti ilgiau kaip 10 dienų galima buvo tik krašto apsaugos ministeriui sutikus (p. 3). Vadinasi, jei Tamstos komandiravimas buvo patvirtintas, tai Tamsta turėjai teisę gauti dienpinigius ar maistpinigius. Tačiau, pagal Karo Įst. Rinkinio XIX kn. 8 str., visokios piniginės pretenzijos, pareikštos vieneriems metams praslinkus po teisės atlyginimą gauti atsiradimo, negali būti patenkintos. Tegalėtų būti keliamas klausimas tik apie 1935 metų komandiravimo laikotarpį. Čia įsisenėjimo dar nėra ir todėl pagal „Liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymo“ 32-ji str. galėtų būti sumokėti dienpinigiai už 75 dienas, arba maistpinigiai už laiką — nuo dienos pretenzijos pareiškimo iki šių metų rugpiučio 20 d. (t. y., kada baigiasi įsisenėjimo terminas), — jei komandiravimas atitiko įstatymo 34 str. numatytas sąlygas. Tik komandiravimas turėtų būti, žinoma, atitinkamos instancijos patvirtintas (1935 m. įsak. kar. Nr. 17, § 1). Klausimą reikėtų iškelti oficialiai, komandos tvarka. Patartumėm su pareiškimu pasiskubinti, nes kiekviena pavėluota diena mažina pretenzijos dydį (jei priklausytų maistpinigiai).

J. p. J. S. Senaisiais nuostatais liktinis puskarininkis, stodamas į kariuomenę liktiniu ir toliau kas dveji metai gaudavo drabužiams išigyti 203 lt. 12 ct. Kartais atsitikdavo, jog puskarininkis, gavęs pašalpą drabužiams dviems metams, o pasižadėjimą davęs vieneriems metams, po metų tarnybos iš kariuomenės išėdavo, tuo padarydamas V. izdui 101 lt. 56 ct. nuostolio (rūbapinigių už vienerius metus). Kad to nebūtų, Kariuomenės Intendantūros 1931 metais buvo išleistas aplinkraštis (Nr. 17694), kuriuo buvo nurodyta, kad įstojančioms tarnybon liktiniams puskarininkiams būtų mokama tik pusė rūbapinigių normos, būtent 101 lt. 56 ct., o kita pusė po metų tarnybos, jei puskarininkis pasiliks tarnyboj dar vienerius metus. Tamsta 1934 m. rugsėjo 11 d. stodamas tarnybon liktiniu, pusė normos ir gavai. Pagal naują „Liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymą“ (23 str.) ir tam įstatymui vykdyti taisyklės (1935 m. įsak. kar. Nr. 53 § 1 p. 13) pašalpa drabužiams iš-

gyti, 220 lt. sumos, duodama naujai priimtiems į tarnybą liktiniams puskarininkiams, kurie šias pašalpas dar nėra gavę. Kadangi Tamsta visos pašalpos nesi gavęs, o tik pusę (101 lt. 56 ct.), tai atrodo, jog turėtum teisę gauti — arba ir kitą pusę (101 lt. 56 ct.), arba skirtumą tarp naujos pašalpos normos ir gautos senos pusės (118 lt. 44 ct.). Tik, deja, ar nebūsi Tamsta jau pasivėlavęs, nes visokioms piniginėms pretenzijoms pareikšti, tėra tik vienerių metų terminas (žiūrėk, aukščiau atsakymą s. j. p. D.): teisė į atlyginimo skirtumą atsirado Tamstai 1935 m. vasario 1 d., t. y., nuo kada pradėjo veikti naujas įstatymas, ir terminas pretenzijai pareikšti pasibaigė tuo būdu š. m. vasario 1 d. Jei samprauti taip, jog pretenzija į kitą rūbapinigių pusę atsirado 1935 m. rugsėjo m. 11 d., t. y., kada Tamsta baigiai tarnauti liktiniu pirmus pasižadėtus metus, tai galima būtų prieiti išvados, jog terminas pretenzijai pareikšti baigsis š. m. rugsėjo 11 d. Taigi, pretenziją pareikšti būtų dar ne per vėlu. Klausimą reikia iškelti oficialiai, komandos tvarka.

Pr. Kvietkauskui. Atsiminimų „Čiobiškio kautynės“ negalėsime įdėti, nes abejojame ar teisingos datos. Gal minimos kautynės buvo anksčiau, negu atsiminimuose pabrėžiamos. Vieno Vilniaus bataliono kulkosvaidininko, kuris 1919. IX. 23 — X. 11. su kulkosvaidžiu stovėjo prieš Čiobiškio tiltą, dienoraštis visai ką kita kalba, negu Tamstos aprašoma. Tamstos rašinio nesunaikinome, bet atidavėme jį atitinkamai įstaiagai, kuri ateity, patikrinsi faktus ir laiką, gal galės pasinaudoti.

A. Kabliui. Už Nr. Nr. 4, 6, 11 ir 12 susidarė 10 lt. 64 ct.

Br. Karpavičiui. Iš Tamstos honoraro išrašytas „Karys“ nuo vasario 1 d. v. p. M. Raginai ir likusis siunčiamas. Nr. Nr. 1—3 nebeturime ir jų atsiųsti negalėsime.

VI. Ulčinskui. Už įdėtas „Kario“ Nr. 4 ir 8 korespondencijas Tamstai pratęsėme „Kario“ prenumeratą iki metų galo.

K. Čerkeliūnui. Už Nr. 15—16 įdėtas korespondencijas Tamstai išrašytas „Karys“ nuo vasario 1 d. iki liepos 1 d.

B. Navickui. Visiems kareiviams (nuo jauno kareivio iki viršilio imamai) „Karys“ kainuoja metams 5 lt. Atsargos kareiviams (taip pat ir puskarininkiams) 6 lt.

Laisvūnui. Negalėtum persikelti. Nepriimtų.

VI. Petkui. Skolon nesiuntinėjame. Kai bus kas nors Tamstos įdėta, prašome parašyti. Tada išrašysime.

Br. Grigoniui. Kadangi nepareiškėte, ar Tamstai grąžinti fotografiją ar ne, todėl tikėdamiesi, kad jų dar turite, gautąją atidavėme karo istorijos daliai. Ji renka Vyčio kryžiaus kavalierejų atvaizdus istorijos reikalams.

Ign. Kauneliui. Tamstai „Karys“ išrašytas. Susidarius daugiau honoraro išrašysime ir „Kariūną“. Susipažinti vieną numerį dabar gausite.

P. Peldžiui. Atsiųsti dalykėliai netiko. Pratęsti prenumeratą galėtumėm tik jeigu būtų kas nors Tamstos įdėta.

Ad. Žeimeliui. Už įdėtas korespondencijas pratęsėme „Kario“ prenumeratą. Kai bus įdėta dar viena Tamstos korespondencija, priminkite. Tuomet galėsime pratęsti prenumeratą iki pat šių metų galo.

Galvosūkių Nr. 14 sprendimas

Gulsčiai: 1. Tu. 2. Jena. 3. Viaduk. 4. Ša. 5. Balambaras. 6. Bukaprotis. 7. Ka. 8. Siamas. 9. Fiat. 10. Ot. 11. Op.

Staciai: 1. Tea. 2. Ji. 3. Valkas. 4. Šauk. 12. Und. 13. Au. 14. Kortos. 15. Taip. 16. Fi. 17. Air. 18. Mat. 19. Ta.

Gera išsprendė: 1) j. p. A. Šlapaitis (7 p. p.), 2) v. p. A. Grigalavičius (7 p. p.), 3) gr. A. Liekis (ryš. b.), 4) St. Pupkevičius (Šnč.), 5) virš. J. Kaklauskas (3 art. p.), 6) v. p. P. Sitavičius (3 art. p.), 7) v. p. B. Bosas (3 art. p.), 8) G. Rasimas (Uk.), 9) M. Gudiničius (Kr.), 10) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 11) v. p. B. Palskys (7 p. p.), 12) virš. J. Sinkevičius (4 p. p.), 13) j. p. V. Dakteris (ryš. b.).

Galvosūkis Nr. 16

(Vert. 1 tšk.)

„Žinai, Ignai, norėjau ir aš siųsti siuntinį Utenon. Renčiau išsiųsti naują knygą „Arabijos Ugnis“.

Petrui reikės išvažiuoti Eglėkalnin. Šiomet aš sirgau Sirgo ir Liūdas. Patėvis nori atvykti.

Sveikinu p. Urboną, — lauksime Kalėdoms.

Iki...

Tavo Edvardas“.

Įspėkite, kas čia per laiškas?

j. l.